

Triodos Bank

Jaarverslag 2013

Het jaarverslag van Triodos Bank
is ook online beschikbaar.

Bezoek het Online Jaarverslag 2013
voor meer gedetailleerde informatie,
inclusief interviews, samenvattingen
van onze activiteiten in verschillende
landen in Europa en daarbuiten,
uitgebreide rapportage over onze
niet-financiële impact, het volledige
sociaal en milieujaarverslag en nog
veel meer.

www.triodos.nl/jaarverslag

Triodos Bank

Triodos Bank is medeoprichter van de Global Alliance for Banking on Values, een internationaal netwerk van waardengedreven banken - www.gabv.org

Belangrijke gegevens voor de aandeelhouders
en certificaathouders van Triodos Bank:

Algemene Vergadering van Aandeelhouders	23 mei 2014
Ex-dividend datum	28 mei 2014
Betaaldatum dividend	28 mei 2014

Jaarverslag 2013

Triodos Bank NV

Pagina

Kerncijfers	4
Triodos Groep structuur 2013	6
Duurzaam bankieren	7
Verslag van de Directie	9
Corporate Governance	30
Bericht van de Raad van Commissarissen	34
Jaarrekening 2013 van Triodos Bank	47
Bericht van het Bestuur van Stichting Administratiekantoor Aandelen Triodos Bank	146
Over dit verslag	151
Colofon	153
Adressen	154

Kerncijfers in EUR

Bedragen in miljoenen euro's	2013	2012	2011	2010	2009
Financieel					
Eigen vermogen	654	565	451	362	318
Aantal certificaathouders	31.304	26.876	21.638	16.991	14.778
Toevertrouwde middelen	5.650	4.594	3.731	3.039	2.585
Aantal rekeningen	556.146	454.927	363.086	278.289	228.030
Kredieten	3.545	3.285	2.838	2.128	1.661
Aantal	29.620	24.082	21.900	17.283	14.438
Balanstotaal	6.447	5.291	4.291	3.495	2.985
Fondsen in beheer*	3.199	2.754	2.495	2.122	1.876
Totaal in beheer gegeven vermogen	9.646	8.045	6.786	5.617	4.861
Totaal baten	163,7	151,6	128,7	102,7	88,3
Bedrijfslasten	-112,6	-100,1	-89,9	-78,0	-70,4
Waardeveranderingen van vorderingen	-17,1	-20,9	-15,8	-9,8	-5,0
Waardeveranderingen van deelnemingen	0,2	0,2	-0,1	-0,1	-0,4
Bedrijfsresultaat voor belastingen	34,2	30,8	22,9	14,8	12,5
Belastingen bedrijfsresultaat	-8,5	-8,2	-5,6	-3,3	-2,9
Nettowinst	25,7	22,6	17,3	11,5	9,6
Tier-1 kernkapitaalratio	17,8%	15,9%	14,0%	13,8%	15,3%
Solvabiliteit (BIS-ratio)	17,8%	16,0%	14,4%	14,7%	16,5%
Leverage ratio **	8,7%	9,0%	8,4%	7,9%	n.v.t.
Bedrijfslasten/totaal baten	69%	66%	70%	76%	80%
Rendement eigen vermogen in %	4,3%	4,5%	4,3%	3,4%	4,1%
Per aandeel (in EUR)					
Intrinsieke waarde ultimo	77	75	74	73	72
Nettowinst***	3,23	3,37	3,18	2,45	3,00
Dividend	1,95	1,95	1,95	1,95	1,95

	2013	2012	2011	2010	2009
Sociaal					
Aantal medewerkers ultimo****	911	788	720	636	577
Uitstroom	7%	10%	9%	11%	10%
Percentage vrouwen met managementfunctie	40%	42%	37%	35%	27%
Opleidingskosten per medewerker in euro's	2.055	1.731	2.020	1.897	1.318
Verhouding hoogste/laagste salaris*****	9,4	9,4	9,8	8,5	8,5
Milieu					
CO ₂ -emissie (1000 kg)	2.906	2.986	2.885	2.800	2.604
Compensatie CO ₂	100%	100%	100%	100%	100%

* Inclusief fondsen in beheer bij gelieerde partijen die niet in de consolidatie zijn betrokken.

** De leverage ratio is berekend volgens de Basel III-richtlijnen.

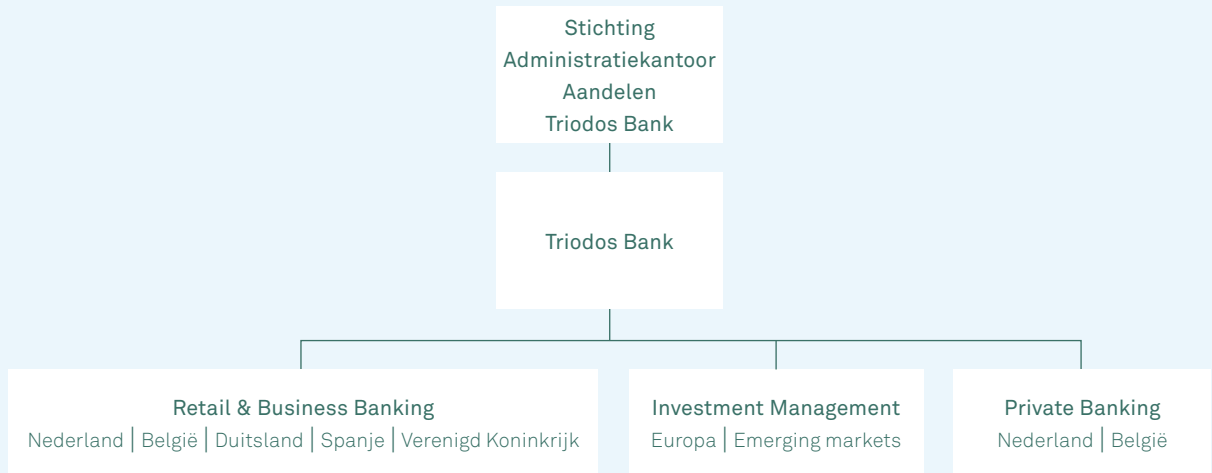
*** De nettowinst per aandeel is berekend over het in het boekjaar gemiddeld aantal uitstaande aandelen.

**** Betreft alle medewerkers in dienst van Triodos Bank NV, exclusief medewerkers in dienst van de joint venture Triodos MeesPierson.

***** De factor tussen het minimum en het maximum salaris wordt zorgvuldig bewaakt om ervoor te zorgen dat deze niet te hoog wordt. Deze factor wordt per land berekend. In 2013 was de verhouding in Nederland 9,4. Deze verhouding was lager in andere landen als gevolg van de kleinere omvang van de kantoren en omdat de Directie van Triodos Bank vanuit het hoofdkantoor in Nederland werkt.

Triodos Groep structuur 2013

Retail Banking

Ons doel is onze klanten via ons Europese vestigingsnetwerk betrouwbare diensten aan te bieden, zoals sparen, betalen, lenen en beleggen.

Business Banking

We lenen uitsluitend geld aan organisaties die een positieve en blijvende verandering willen bewerkstelligen. Met onze leningen richten we ons op drie kerngebieden:

- Natuur & Milieu
- Cultuur & Welzijn
- Sociale economie

'Impact Investing'

vindt plaats via beleggingsfondsen of beleggingsinstellingen die de naam Triodos dragen.

De 19 actieve fondsen zijn ondergebracht in bedrijfsonderdelen op basis van de thema's waarin ze beleggen:

- Energie en klimaat
- Emerging markets
- Real Estate
- Kunst & Cultuur
- Landbouw & Duurzame voeding
- Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (SRI)

Private Banking

biedt een breed pakket van financiële en niet-financiële diensten voor vermogende particulieren, stichtingen, verenigingen en religieuze instellingen.

Duurzaam vermogensbeheer vormt daarbij de kern, waarbij zowel Triodos beleggingsfondsen als individueel vermogensbeheer worden aangeboden.

Duurzaam bankieren

Triodos Bank financiert bedrijven, instellingen en projecten met een meerwaarde op sociaal, ecologisch en cultureel gebied, daartoe in staat gesteld door spaarders en beleggers die kiezen voor maatschappelijk verantwoord ondernemen en een duurzame samenleving.

De missie van Triodos Bank is

- bij te dragen aan een samenleving waarin levenskwaliteit wordt bevorderd en menselijke waardigheid centraal staat;
- het voor mensen, instellingen en bedrijven mogelijk te maken bewust met geld om te gaan en daarmee duurzame ontwikkeling te bevorderen;
- onze klanten van duurzame financiële producten en een goede service te voorzien.

Ambitie

Triodos Bank wil menselijke waardigheid, zorg voor de aarde en de kwaliteit van leven in het algemeen bevorderen. Met als sleutelbegrippen: maatschappelijk verantwoord ondernemen, transparantie en bewust omgaan met geld. Triodos Bank brengt duurzaam bankieren in de praktijk. Dat betekent op de eerste plaats het aanbieden van diensten en producten die duurzaamheid direct bevorderen. Geld speelt daarbij een sturende rol. Bewust omgaan met geld betekent investeren in een duurzame economie. Daarmee wordt op een bewuste wijze aan een kwalitatief betere samenleving gewerkt.

Markten en kernactiviteiten

Triodos Bank wil haar missie en strategie als duurzame bank op drie verschillende manieren realiseren.

Als relatiebank

De dienstverlening van Triodos Bank is gebaseerd op het verdiepen en ontwikkelen van langdurige relaties met haar klanten. Deze relatiegerichtheid is terug te vinden in de hele organisatie. De wijze waarop die relaties worden ontwikkeld, verschilt per land, rekeninghoudend met culturele verschillen.

Triodos Bank onderhoudt haar klantrelaties via verschillende kanalen; lokale kantoren waar klanten kunnen worden ontvangen, telefonisch en in toenemende mate via internet.

Triodos Bank streeft naar een klantenbestand van zowel particulieren als bedrijven die nadrukkelijk voor Triodos Bank kiezen. Overigens verschilt het dienstenpakket per land waar Triodos Bank is gevestigd, mede afhankelijk van de ontwikkelingsfase waarin de betreffende vestigingen zich bevinden.

Duurzame dienstverlener

Een bankklant wil niet alleen duurzame producten en diensten, maar ook een goede prijsstelling en een goede service. Triodos Bank is van mening dat deze belangrijke klantwaarden niet los van elkaar kunnen worden gezien. Dit betekent concreet dat zij streeft naar het aanbieden van een adequaat pakket aan bancaire diensten waarmee direct of indirect duurzame ontwikkeling wordt bevorderd.

De combinatie van relatiebankieren en bancaire producten waarmee duurzame ontwikkeling wordt gefinancierd, leidt tot nieuwe productontwikkeling. Dat kan van land tot land verschillen. Een goed voorbeeld is dat spaarders ervoor kunnen kiezen hun rente (of een gedeelte daarvan) aan een maatschappelijk doel te schenken.

Een andere voorbeeld is de uitgifte van 'Social Impact Bonds' (maatschappelijke obligaties) die de Corporate Finance-afdeling van Triodos Bank in het Verenigd Koninkrijk heeft begeleid. De obligaties dienen ter financiering van bijvoorbeeld een organisatie die zich inzet voor de bestrijding van dakloosheid en terugdringing van de werkloosheid. Tegelijkertijd heeft de Nederlandse vestiging in 2012 's werelds eerste Mobiel Bankieren app op de markt gebracht die de gebruiker direct laat zien welke duurzame projecten de bank financiert. In Nederland brengt de bank ook diverse fondsen op de markt waarmee beleggers direct kunnen beleggen in sectoren zoals duurzame energie, kunst en cultuur en financiële instellingen die zich richten op 'inclusive finance' in opkomende markten.

Sommige van deze fondsen profiteren van belastingvoordelen die in het leven zijn geroepen om beleggingen in deze sectoren te bevorderen.

Referentie voor Duurzaam Bankieren

Triodos Bank wil het publieke debat over thema's als levenskwaliteit, maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzaam bankieren bevorderen. Met haar meer dan 30 jaar ervaring wil de bank in het maatschappelijk krachtenveld mede richting geven aan duurzame ontwikkeling. De resultaten van dit publieke debat reiken veel verder dan de eigen activiteiten van Triodos Bank. Door haar visie en aanpak heeft Triodos Bank internationaal erkenning gekregen. Met deelname aan het publieke debat, veelal door middel van evenementen met een grote maatschappelijke impact, wordt zichtbaar waar Triodos Bank voor staat en wat haar visie is ten aanzien van belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen.

Verlag van de Directie

Een tijd van grote veranderingen

Er is de afgelopen jaren veel in beweging. Dat zet burgers, bedrijven en overheden aan om zich te bezinnen op de vraag in welke richting de samenleving zich zou moeten ontwikkelen en hoe zij hun rol daarbij zien. De noodzaak tot bewuste keuzes wordt door veel mensen onderschreven. De richting van die keuzes is echter vaak veel minder duidelijk.

De beweging die we de afgelopen jaren zien, uit zich op velerlei terreinen. Zo verandert de manier waarop we energie opwekken en distribueren. Dat gebeurt nu overheden en bedrijfsleven zich genoodzaakt zien om het gebruik van fossiele brandstoffen te verminderen, en die brandstoffen te vervangen door energie uit duurzame bronnen. Het huidige energiedebat draait deels om de vraag of de productie van en de controle op energie, centraal of decentraal zou moeten plaatsvinden. Verder speelt in het energiedebat ook de vraag hoe we de overgang naar een duurzame energievoorziening kunnen organiseren. Het is een te groot risico om dat volledig over te laten aan de wetten van de vrije markt.

Vergelijkbare fundamentele veranderingen (en vergelijkbare debatten over hoe die veranderingen vorm te geven) spelen ook op heel andere terreinen. Denk onder meer aan onderwijs en voedselproductie. En denk niet in de laatste plaats aan de bankensector. Als financier heeft de bankensector grote invloed op de samenleving. Hij bepaalt voor een deel de richting waarin bedrijven en de economie zich ontwikkelen. In de discussie over de toekomstige inrichting van de bancaire- en financiële sector, zien we verschillende pleidooien. Sommigen menen dat het voldoende is om een aantal weeffouten dat in het verleden is ontstaan, te herstellen. Anderen – waaronder ook Triodos Bank – zijn ervan overtuigd dat we er op die manier niet komen. Zij pleiten voor wezenlijke veranderingen van de sector.

Het belang van regelgeving

De afgelopen jaren is de regelgeving in de bankensector aangescherpt. Dit met als doel de sector meer ‘onder controle te krijgen’. Goede regelgeving is in dit kader inderdaad onontbeerlijk. En adequate naleving ervan maakt terecht deel uit van de dagelijkse

realiteit waarin banken – ook Triodos Bank – handelen.

Regelgeving kan de voorwaarden creëren voor een veerkrachtiger banksector. Dit geldt met name als de regelgeving gericht is op meer transparantie en ‘accountability’, zodat duidelijk wordt hoe banken werken en hoe zij hun geld verdienen. Maar zeker zo belangrijk is de persoonlijke verantwoordelijkheid. Die komt tot uitdrukking in cultuur en gedrag. Het zijn juist deze aspecten die tot de kern behoren van de benadering van Triodos Bank.

Betere regelgeving in de bankensector is dus van belang. Maar scherpere regels alléén zijn niet voldoende. De in de pers breed uitgemeten bankenschandalen van 2013 hebben de roep om betere regelgeving weliswaar versterkt; toch is die strakke regelgeving slechts één element bij het vormgeven van de bankensector van de toekomst.

In de bankensector is een verschuiving nodig van korte- naar langetermijndenken. Dat is de wérkelijke verandering die nodig is. De omslag van korte- naar langetermijndenken vereist een andere cultuur in de sector.

Van grotere naar betere banken

Hoe groter hoe beter. Dat was de laatste jaren vaak het adagium bij bedrijven en beleidsmakers. De trend naar almaar groter werd nog eens versterkt door een aantal fusies en overnames naar aanleiding van de financiële crisis. Als gevolg hiervan zijn veel organisaties, waaronder banken, inderdaad heel groot geworden. Deze ontwikkeling gaat echter ten koste van de diversiteit. Immers, kleinere spelers worden opgekocht of uit de markt gedrukt. Zoals de Global Alliance for Banking on Values (een internationaal netwerk van waardengedreven banken, waar Triodos Bank in 2009 medeoprichter van was) betoogd, zijn wij van mening dat een grotere diversiteit van essentieel belang is voor een gezonder banksysteem.

Diversiteit, transparantie en een directe relatie met de reële economie zijn de bouwstenen voor een duurzame economie en een gezonde financiële sector. Dat is de benadering van Triodos Bank. Bankieren moet niet draaien om financiële

transacties en om het verdienen van geld met geld. Integendeel, het moet gaan om het financieren van werkelijke waardecreatie door ondernemers, bedrijven en dienstverleners.

Burgers stellen steeds hogere eisen aan instellingen. Ze willen een persoonlijke en individuele benadering. Dat is voor een bankensector waar banken steeds meer op elkaar gaan lijken een stevige uitdaging. Als in zo'n monocultuur dan ook nog sprake is van dominantie van een aantal grote banken, wordt standaardisatie de norm. Banken hebben grote invloed op het leven van mensen. Juist daarom is het voor banken van belang dat ze het persoonlijk gesprek aangaan met hun klanten. Technologie speelt een belangrijke rol bij het efficiënt bedienen van klanten en bij het op maat aanbieden van diensten. Toch kan technologie niet de behoefte van kredietnemers, beleggers en spaarders aan een persoonlijke benadering door hun bank compleet ondervangen. Want juist een persoonlijke benadering is vaak noodzakelijk bij het op juiste waarde schatten van de wensen van de klant, maar ook en vooral wat verstandig is in die specifieke situatie.

Het speelveld

Als het gaat om het bepalen van de grenzen van het speelveld waarop banken (ongeacht hun omvang) actief kunnen zijn, hebben zowel overheden, toezichthouders als banken zelf een belangrijke rol. Een heldere begrenzing van het speelveld is van grote maatschappelijke betekenis. Het voorkomt dat banken activiteiten ontplooiën waarmee ze zichzelf en hun kredietverlenende functie in gevaar brengen, en daarmee maatschappelijke schade veroorzaken. Alleen met een duidelijk gemarkeerd speelveld worden de voorwaarden geschapen voor een succesvolle en diverse banksector.

Overheden hebben grote invloed op het handelen van banken. Dat was in 2013 voelbaar, ook voor Triodos Bank. Daarbij gaat het niet alleen over striktere regelgeving. Ook het beleid van de overheid kan grote gevolgen hebben voor de sectoren waarin Triodos Bank actief is, bijvoorbeeld ten aanzien van duurzame energie. Concreet gaat het onder andere over het handhaven van belastingvoordelen voor

groene beleggingen in Nederland, het met terugwerkende kracht verlagen van de tarieven voor de duurzame energie in Spanje, de voorgenomen veranderingen ten aanzien van de terugleververgoedingen in Duitsland en van energie opgewekt met waterkracht in het Verenigd Koninkrijk.

Triodos Bank en de nieuwe economie

Verschillende van de hierboven beschreven zaken zijn van direct belang voor de ontwikkeling van Triodos Bank en dit betekent dat we onze kredietportefeuille gaan diversifiëren.

Dit betekent dat we hiermee onze maatschappelijke impact verder kunnen vergroten. Door ons meer te richten op het vergroten van het aantal kredietnemers, dan op het volume per krediet bereiken we meer mensen en sectoren.

Triodos Bank streeft er naar dé bank te zijn die verschillende duurzame sectoren bedient. Het gaat om sectoren die bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit van leven. Daarbij streven we een positieve ontwikkeling na op sociaal, cultureel en ecologisch vlak, zoals bij de oprichting van de bank in de missie vastgelegd.

Bij onze financieringsactiviteiten willen we ons meer richten op duurzame koplopers, maar ook op ondernemers die gemotiveerd zijn om de omslag te maken naar duurzaamheid zijn van harte welkom. Het gaat om het streven stappen te zetten die op de lange termijn moeten leiden naar integrale duurzaamheid.

Veel duurzame ondernemingen zijn 'horizontaal' georganiseerd. Het gaat vaak om zelfstandigen of relatief kleinschalige bedrijven, die nauw met elkaar samenwerken in overzichtelijke verbanden. Zij zijn technisch innovatief, nauw met elkaar verbonden, en gericht op het verwerven en onderling delen van kennis en ervaring. De bankensector kan veel van hen leren. Zeker ten aanzien van de bereidheid om te delen en samen te werken. We denken dat deze nieuwe manier van werken belangrijk is en steeds meer navolging zal krijgen, en we willen ons in de toekomst meer verbinden met bedrijven die deze benadering in de praktijk brengen.

De jonge generatie ondernemers en ondernemingen in de voornoemde beweging vormt de voorhoede in het bouwen van een nieuwe, duurzamere economie. Een economie die in omvang toeneemt en die alle aspecten van het leven raakt. Neem de zorg voor ouderen; die is aan grote veranderingen onderhevig. Ondernemers bieden vaak niet langer alleen zorg, maar geven ouderen ook de gelegenheid om zelf aan die zorg een bijdrage te leveren – bijvoorbeeld door zelf in die zorg nog een werkzame rol te vervullen. En neem het ontstaan van de vele burgerinitiatieven die zich over de lokale elektriciteitsvoorziening willen ontfemen. In zo'n opzet kunnen andere, langetermijnkeuzen worden gemaakt en is potentieel meer ruimte voor duurzame, decentraal opgewekte energie. Deze en andere ontwikkelingen zijn fundamenteel voor de ontwikkeling van de economie en de functies die daarbinnen nodig zijn. Als banken deze opkomende sectoren en ondernemers willen financieren, moeten ze zich aanpassen.

Strategische aanpak

De missie en de waarden die ten grondslag liggen aan de bank, zijn van groot belang bij de vormgeving van ons beleid en het dagelijks handelen. Die missie bepaalt ook de strategische ontwikkelingsrichting van de organisatie. Dit jaar hebben we extra aandacht gegeven aan een uitgebreide beschrijving van die strategie. Zie daarvoor het hoofdstuk 'Duurzaam bankieren' in dit jaarverslag.

Ook hebben we meer aandacht besteed aan de belangrijkste vraagstukken waarvoor Triodos Bank zich geplaatst ziet en hoe we daar in 2013 mee zijn omgegaan. Dit mede in het kader van veranderende duurzame verslagleggingsrichtlijnen van het Global Reporting Initiative (GRI). Deze richtlijnen zijn bedoeld om onze stakeholders meer inzicht te verschaffen in de belangrijkste vraagstukken voor Triodos Bank. En ze zijn bedoeld om inzicht te geven in de vraag hoe we op die uitdagingen in 2013 hebben ingespeeld.

Dankzij alle inspanningen was het jaar 2013, zoals eerdere jaren, succesvol. De balans groeide in 2013 met 22% en we konden 80.000 nieuwe klanten

verwelkomen. Al onze vestigingen, met uitzondering van Duitsland, zijn verantwoordelijk voor de werving van aandelenkapitaal in eigen land. Die doelstelling is in 2013 wederom ruim gehaald. We hebben verspreid over onze kantoren in totaal EUR 68 miljoen aan nieuw kapitaal aangetrokken. De activiteiten in Frankrijk zijn verder ontwikkeld nadat we er eind 2012, een nieuw agentschap hebben geopend.

Een samenleving waarin levenskwaliteit wordt bevorderd en menselijke waardigheid centraal staat. Dat is waar Triodos Bank naar streeft. In hoeverre we daarin zijn geslaagd is niet altijd in cijfers uit te drukken. Toch hebben we dit jaar een belangrijke extra stap gezet om inzichtelijk te maken wat onze impact is. Daarbij is zowel nationaal als internationaal gekeken. We hebben in het online jaarverslag een extra hoofdstuk opgenomen waarin we onze visie op impact uitgebreid beschrijven, en onze impactresultaten in 2013 laten zien. Wij willen daarmee in beeld brengen in hoeverre onze inspanningen effectief zijn geweest. In 2014 zal deze impact-rapportage verder worden uitgewerkt.

De hierna volgende tabel geeft de belangrijkste strategische doelstellingen weer, en welke resultaten daarbij zijn geboekt in 2013.

Onze belangrijkste strategische doelstellingen

Triodos Bank

Bieden of ontwikkelen van een volwaardig pakket aan diensten zodat Triodos de 'voorkeursbank' is of kan worden voor haar huidige en toekomstige klanten.

Bouwen aan een krachtige bank die in normale marktomstandigheden een redelijk rendement op eigen vermogen biedt van tussen de 4 en 7%.

Resultaten 2013

De bank bood in 2013 een pakket volwaardige bankdiensten aan in Nederland en Spanje, waaronder hypotheeklen voor duurzame woningen, betaalrekeningen, toegang tot geld- en pinautomaten.

Volgens een in 2013 uitgevoerd onderzoek is Triodos Bank de 'voorkeursbank' voor het merendeel van haar klanten in Nederland.

De bank ontwikkelt plannen voor de introductie van betaalrekeningen in België en het Verenigd Koninkrijk in respectievelijk 2015 en 2016.

Introductie in het Verenigd Koninkrijk van duurzame beleggingsfondsen via twee Triodos Beleggingsfondsen die in beursgenoteerde aandelen beleggen. Daarnaast is door het team Corporate Finance van de vestiging in het Verenigd Koninkrijk succesvol een aantal 'charity bonds' geplaatst.

Over 2013 een rendement op eigen vermogen (RoE) van 4,3% tegen een doelstelling van 7% bij normale marktomstandigheden. Het RoE op het vereiste kapitaal is 5%. De doelstelling van 7% moet worden gezien als realistisch gemiddelde op lange termijn voor het soort bankactiviteiten waarmee Triodos Bank zich profileert. De vestigingen van de bank hebben bewezen dat zij dit niveau van winstgevendheid in stabiele economische en financiële omstandigheden kunnen bereiken. Het is de voorkeur van de bank om een relatief hoge vermogensbasis en een aanzienlijk liquiditeitsoverschot aan te houden. Dit leidt tot een lager RoE.

Een leverage ratio van 8,7% vergeleken met de Europese vereiste ratio van 3% weerspiegelt een aanpak waarbij de voorkeur wordt gegeven aan soliditeit boven winst op korte termijn. Hoe hoger de ratio, hoe lager (maar stabiel) het rendement op vermogen.

Veel banken financieren hun kredietportefeuille en overige bedrijfsmiddelen op de geldmarkt; Triodos Bank financiert haar kredieten uitsluitend op basis van spaartegoeden van klanten.

Versterken en blijven ontwikkelen van een Europese basis die profiteert van eenheid in verscheidenheid.

Toepassen van een consistente merkidentiteit en huisstijl binnen de Triodos Bank groep ('eenheid').

Tegelijk zijn er lokale marktbenaderingen die zeer verschillend zijn, zoals de ontwikkeling van een netwerk van commerciële kantoren in Spanje, naast een uitsluitend online aanbod in Nederland (verscheidenheid).

Er zijn sectorplannen gemaakt voor alle belangrijke sectoren waaraan krediet wordt verstrekt.

De functies risicomanagement, control en verslaglegging zullen in 2014 worden versterkt.

De ontwikkeling van het Franse agentschap is volgens plan verlopen. Het agentschap heeft met de Belgische vestiging samengewerkt om de kredietverlening in Frankrijk uit te breiden. Plannen om een volwaardige vestiging in Frankrijk te openen zijn uitgesteld.

De bank richt zich op duurzame activiteiten, zowel door het financieren van bestaande duurzame ondernemingen als ondernemingen die duurzamer willen worden.

100% van onze kredieten betreft duurzame sectoren in de reële economie. De verdeling over de sectoren is als volgt: milieu (49%), sociaal (29%), cultuur (15%) en overig (7%).

Financiering van ondernemingen die duurzamer willen worden heeft tot dusver bij de kredietverlening van de bank nog onvoldoende aandacht gekregen. In 2014 en de jaren daarna zal dit moeten veranderen.

Het verhoudingscijfer kredieten/spaargelden is gedaald. Dit betekent dat minder tegoeden werden gebruikt voor kredietverlening aan de kernsectoren.

Verhogen van het aandeel particuliere hypotheeklen, als percentage van de totale kredietverlening.

Hypotheeklen voor duurzame woningen zijn ontwikkeld en op de markt gebracht in Nederland, België en Spanje. Duurzame hypotheeklen waren goed voor EUR 274 miljoen aan verstrekte kredieten (2012: EUR 189 miljoen).

Stimuleren van medewerkers om deel te nemen aan vernieuwing en ontwikkeling van de organisatie.

Tijdens de wekelijkse maandagochtendbijeenkomsten komen medewerkers van alle vestigingen en business units bijeen en bespreken voor de bank belangrijke vraagstukken.

Het Visionair Leiderschap-programma is verder ontwikkeld en telt op dit moment 15 deelnemers.

Uit een in 2013 gehouden onderzoek bij de Nederlandse vestiging en bij het hoofdkantoor, bleek dat medewerkers zeer gemotiveerd en betrokken zijn voor wat betreft hun werk bij de bank. De totaalscore van het onderzoek bedroeg 7,9 (op een schaal van 10), vergeleken met 7,4 voor de financiële markt als geheel. In België is in 2012 een soortgelijk onderzoek uitgevoerd met ook zeer positieve resultaten. In 2013 vond de jaarlijkse 'Co-worker Conference' plaats in Berlijn, waaraan 120 medewerkers deelnamen. Het thema van de bijeenkomst was 'Societal renewal through Arts and Culture'.

Triodos Bank wil gezien worden als de referentie voor hoe duurzaam bankieren in praktijk gebracht kan worden. De bank wil bijdragen aan een diverse, transparante en duurzame financiële sector.

De bank speelt in elk van de landen waarin we actief zijn, een belangrijke rol als referentiepunt. Dat gebeurt onder andere door zitting te nemen in belangrijke overheidscommissies en commentaar te leveren op voorstellen vanuit het perspectief van duurzaam bankieren. Zo hebben we gereageerd op het 'groenboek' over langetermijnfinanciering van de Europese Unie.

We hebben deelgenomen aan debatten over de toekomst van de bankensector tijdens grote evenementen, en we hebben ons geprofileerd in de media en via on- en offline activiteiten.

Alle vestigingen kregen uitgebreide aandacht in de media. Er was grote interesse in de visie van Triodos Bank op bankieren en de financiering van duurzame ondernemingen en projecten.

Er zijn casestudies over het bedrijfsmodel en de activiteiten van Triodos Bank geschreven voor een MBA-cursus aan de Harvard Universiteit en aan het Massachusetts Institute of Technology.

Triodos Investment Management (TIM)

Triodos Investment Management richt zich op de beleggingsfondsen en wil deze niet alleen uitbreiden maar ook verder verdiepen.

Het totaal beheerd vermogen bedraagt op dit moment EUR 2,5 miljard waarmee de ambitieuze doelstelling ruimschoots overschreden is. De microfinancieringsfondsen hebben leningen verstrekt aan 110 microfinancieringsinstellingen en andere financiële organisaties (2012: 99) actief in 44 landen (2012: 45). In 2013 werden via deze banken/instellingen 7,9 miljoen spaarders (2012: 6,4 miljoen) en 8,4 miljoen kredietnemers (2012: 6,9 miljoen) bereikt.

Blijven innoveren en activiteiten ontwikkelen die de missie van Triodos Bank ondersteunen, in het bijzonder de ontwikkeling van nieuwe impactbeleggingsfondsen.

Twee nieuwe impactbeleggingsfondsen zijn ontwikkeld. Triodos Organic Growth Fund: een private equity 'evergreen' fonds (gelanceerd in januari 2014) en een herstructurering van Triodos Sustainable Trade Fund. Een herpositionering van de Socially Responsible Investment Funds wordt voorbereid. Deze herpositionering zal naar verwachting in 2014 vorm krijgen. Het management van het Ampere Fund zal begin 2014 worden overgedragen aan een andere beheerder, waardoor het totaal beheerd vermogen van TIM daalt met bijna EUR 221 miljoen.

Private Banking

Verder ontwikkelen van Private Banking als een belangrijke aanvulling op het retail-productaanbod van Triodos Bank. Hiermee wil de bank inspelen op de vraag naar een holistische benadering waarbij financieel advies, financiële rendementen en persoonlijke waarden voor klanten worden gecombineerd. Ontwikkelen van een zinvolle dialoog met deze klanten.

In 2013 werd een op maat gemaakt dienstenaanbod geïntroduceerd voor klanten met belegbare activa van EUR 300.000 tot EUR 500.000. Daarin worden duurzaamheidwaarden en gezonde risico/rendementsprofielen gecombineerd.

Daarnaast heeft de focus op de doelgroep zakelijke klanten geleid tot een bijzondere vergadering. Ook is er een nieuw thematisch tijdschrift dat twee keer per jaar verschijnt geïntroduceerd.

Vernieuwde content op de website en een klantenonderzoek is uitgesteld tot 2014 als gevolg van beperkte capaciteit.

Risicomanagement - het bankbedrijf

Triodos Bank is sinds haar oprichting gericht op vernieuwing. En dat gold ook voor 2013. Voor een helder beeld van die vernieuwende rol als bank is het belangrijk inzicht te geven in risico's en de invloed daarvan op de werkzaamheden van banken in het algemeen en van Triodos Bank in het bijzonder.

Bancaire activiteiten brengen per definitie risico met zich mee. Regelgeving geeft banken de kaders waarbinnen adequaat risicomanagement plaatsvindt. Het feit dat wij ons richten op de reële, duurzame economie en die nu en in de toekomst financieren, helpt Triodos Bank bij het effectief verminderen van risico's. In deze zin helpt onze missie bij het risicomanagement en maakt deze Triodos Bank tot een solide instelling die in staat is om haar rol te spelen in een veelkleurige, duurzame en transparante bankensector. Hoe we ons in 2013 hebben ontwikkeld en welke activiteiten we hebben ondernomen, beschrijven we in meer detail in dit jaarverslag.

Resultaten

Triodos Bank zet zich in voor duurzame ontwikkeling, waarbij aandacht voor levenskwaliteit centraal staat. Levenskwaliteit betreft niet alleen het welzijn van mensen zelf, maar ook de onderlinge sociale relaties en de manier waarop we met het milieu omgaan. Levenskwaliteit staat niet tegenover succesvol ondernemerschap en financieel rendement, maar plaatst deze in een breder perspectief. Juist dat is de toegevoegde waarde van Triodos Bank.

De algemene maatschappelijke en economische ontwikkelingen hebben geleid tot een grotere belangstelling voor levenskwaliteit, voor mensen en voor het milieu. Triodos Bank speelt daarop in door haar activiteiten verder te verbreden en te verdiepen.

In aanvulling op het overzicht van kerncijfers aan het begin van dit verslag, vindt u hieronder de belangrijkste resultaten van Triodos Bank in 2013, en nadere gegevens over haar bedrijfsonderdelen, producten en diensten, de bredere impact ervan, en de vooruitzichten voor de komende jaren.

Triodos Bank (Groep)

De inkomsten van Triodos Bank zijn in 2013 met 8% gestegen tot EUR 164 miljoen (2012: EUR 152 miljoen). De bijdrage van Triodos Investment Management hieraan bedroeg EUR 25 miljoen (2012: EUR 23 miljoen). De provisie-inkomsten in 2013 bedroegen 31% (2012: 31%) van de totale baten, conform de verwachtingen.

Het totale beheerd vermogen – bestaande uit Triodos Bank, de Triodos beleggingsfondsen en Private Banking – is met EUR 1,6 miljard (20%) gestegen tot EUR 9,6 miljard.

Het balanstotaal van Triodos Bank steeg met 22% tot EUR 6,4 miljard dankzij een gestage groei van de toevertrouwde middelen en een geslaagde aandelen-emissie. De verwachte groei was 15 tot 20%.

Het totaal aantal klanten van Triodos Bank steeg met 18%. De verwachte groei was 15 tot 20%. Eind 2013 heeft Triodos Bank een belangrijke mijlpaal bereikt: het totaal aantal klanten bedraagt nu meer dan 500.000 (517.000). Hieruit blijkt opnieuw dat steeds meer mensen een weloverwogen keuze maken voor een specifieke bank en wat die bank met hun geld doet.

De verhouding bedrijfslasten ten opzichte van totale baten was eind 2013 69% (2012: 66%). Dit is het gevolg van een tragere groei van rente- en provisiebaten uit kredietactiviteiten, ondanks strikte kostenbeheersing.

De winst vóór belastingen en toevoegingen aan kredietvoorzieningen daalde van EUR 51,5 miljoen in 2012 tot EUR 51 miljoen in 2013, ondanks de groei van zowel de balans als de fondsen in beheer. De daling werd veroorzaakt door een tragere groei van de inkomsten uit kredietactiviteiten. De nettowinst van EUR 25,7 miljoen was 14% hoger (2012: EUR 22,6 miljoen). De voorzieningen voor dubieuze debiteuren waren lager, namelijk 0,49% van de gemiddelde kredietportefeuille (2012: 0,67%).

Het rendement op eigen vermogen van Triodos Bank bedroeg 4,3% in 2013 (2012: 4,5%). De doelstelling op middellange termijn is om het rendement op het eigen vermogen van Triodos Bank te laten stijgen tot

7%, bij normale economische omstandigheden. Dit is een realistisch langetermijngemiddelde voor het type bancaire activiteiten van Triodos Bank. De verschillende vestigingen van de bank hebben in het recente verleden aangetoond dit niveau van winstgevendheid te kunnen bereiken onder stabiele economische en financiële omstandigheden.

De huidige economische en financiële omstandigheden leiden ertoe dat centrale banken de rentetarieven kunstmatig laag houden, en zo de rendementen onder druk zetten. Tegelijkertijd heeft Triodos Bank ervoor gekozen om hogere kapitaalratio's en liquiditeitsbuffers aan te houden die, samen met hogere voorzieningen voor dubieuze debiteuren dan in vorige jaren, resulteren in een lager rendement.

De termijn waarbinnen Triodos Bank de winstdoelstelling van 7% haalt, is ook afhankelijk van de kansen die de bank kan benutten in een markt waarin het thema duurzaamheid de komende jaren sterk in de belangstelling staat. Onder de huidige marktomstandigheden verwacht Triodos Bank dit doel nog niet binnen de komende drie jaar te bereiken.

De winst per aandeel – berekend over het in het boekjaar gemiddelde aantal uitstaande aandelen – bedroeg EUR 3,23 (2012: EUR 3,37). Dit is een daling van 4%. De winst staat ter beschikking van de aandeelhouders.

Triodos Bank stelt voor een dividend te betalen van EUR 1,95 per aandeel (2012: EUR 1,95). De pay-out ratio (het gedeelte van de winst dat als dividend wordt uitgekeerd) komt daarmee op 60% (2012: 58%).

Triodos Bank verhoogde haar aandelenkapitaal met EUR 68 miljoen (14%). Deze verhoging werd gerealiseerd dankzij campagnes voor de uitgifte van certificaten van aandelen. Die campagnes waren in de eerste plaats gericht op particuliere beleggers en liepen gedurende heel 2013 in Nederland, België, het Verenigd Koninkrijk en Spanje.

Het aantal certificaathouders is gestegen van 26.876 tot 31.304. Het eigen vermogen groeide met 16% (van EUR 565 miljoen tot EUR 654 miljoen). Deze groei

bestaat uit netto nieuw kapitaal en uit winst (minus dividend). De interne markt voor de aan- en verkoop van certificaten van aandelen, functioneerde opnieuw goed. De intrinsieke waarde per certificaat van aandeel bedroeg eind 2013 EUR 77 (eind 2012: EUR 75).

De solvabiliteitsratio (BIS-ratio) wordt met ingang van 2008 berekend volgens de Basel II-richtlijnen. Eind 2013 bedroeg de BIS-ratio 17,8% (2012: 16,0%). Triodos Bank streeft naar een solvabiliteitsratio van ten minste 14%. De Core Tier I-ratio (kernkapitaal-ratio) bedroeg 17,8% (2012: 15,9%).

Onze impact

Triodos Bank meet de bredere maatschappelijke, culturele en ecologische impact van haar financieringsactiviteiten. In 2013 hebben we het hoofdstuk over onze impact in het online jaarverslag uitgebreid. We beschrijven daar hoe wij naar impact meting aankijken. We plaatsen impact meting in een internationale contexten passen de systematiek van impact meting toe die de Global Alliance for Banking on Values heeft ontwikkeld (www.triodos.nl/jaarverslag). Daarnaast wordt meer in detail aangegeven wat de impact van de hele Triodos Bank organisatie is geweest.

Meer achtergrond en beschrijving van de methodologie die we hebben gebruikt om deze cijfers te produceren, vindt u via www.triodos.nl/jaarverslag. De manier waarop wij onze impact meten zal in 2014 verder worden ontwikkeld. We willen de meting van impact verankeren in de dagelijkse activiteiten van de bank.

Ons online jaarverslag bevat gegevens van niet-financiële impact van Triodos Bank binnen onze belangrijkste sectoren. Deze cijfers bieden een kwantitatief beeld van de impact van Triodos Bank, maar moeten wel in de context van de gebruikte systematiek worden geplaatst.

Triodos Bank financiert onder andere ondernemingen die duurzame energieprojecten ontwikkelen en exploiteren. Daarnaast richt de bank zich op projecten op het gebied van energiebesparing en schoner gebruik van fossiele brandstoffen. Eind 2013 financierden de Triodos Bank en haar

beleggingsfondsen gezamenlijk 376 van deze projecten in heel Europa (2012: 346). De gezamenlijke opwekkingscapaciteit van deze projecten was 2.280 MW (2012: 2.038 MW). Dit is voldoende om 1.480.000 Europese huishoudens een jaar lang van energie te voorzien (2012: 1.300.000).

Mede dankzij de kredietverlening door Triodos Bank konden in 2013 16,3 miljoen bezoekers in Europa genieten van culturele evenementen, bijvoorbeeld in bioscopen, theaters en musea (2012: 5,7 miljoen). Deze stijging was voornamelijk te danken aan kredietverlening aan filmproducenten in Spanje.

Dankzij de kredieten die Triodos Bank via haar vestigingen uitzette, konden 14.720 mensen (2012: 9.840) gebruikmaken van faciliteiten op het gebied van ouderenzorg. Deze zorg vond plaats in de 215 door Triodos Bank gefinancierde zorginstellingen (2012: 150).

De microfinancieringsfondsen van Triodos Investment Management verstrekten in 2013 leningen aan 110 (2012: 99) microfinancieringsinstellingen en andere financiële partijen. Deze instellingen zijn gevestigd in 44 landen (2012: 45). Gezamenlijk bereikten deze instellingen in 2013 in totaal 7,9 miljoen spaarders (2012: 6,4 miljoen) en 8,4 miljoen kredietnemers (2012: 6,9 miljoen).

De biologische landbouwbedrijven die Triodos Bank financiert, produceerden in 2013 het equivalent van ruim 19 miljoen maaltijden. Dat is voldoende om 17.670 mensen gedurende een jaar te voorzien van duurzaam voedsel (2012: 16.800).

In 2013 maakten 187.500 mensen gebruik van scholen en andere educatieve instellingen die door Triodos Bank zijn gefinancierd (2012: 65.800). Dit is voornamelijk te danken aan de groei van deze sector in Spanje.

Vooruitzichten

Door haar consistente, evenwichtige groei gedurende de afgelopen jaren is Triodos Bank uitgegroeid tot een middelgrote bank. We willen vanzelfsprekend onze verplichtingen als bank van deze omvang volledig nakomen. Dat zal in 2014 extra inspanningen

vereisen, in het bijzonder op het gebied van risico-management en interne aansturing. We verwachten hiermee in 2014 aanzienlijke voortgang te boeken.

Onvoorziene omstandigheden buiten beschouwing gelaten, verwacht Triodos Bank over 2014 opnieuw een goed resultaat te kunnen boeken. De resultaten van Triodos Bank zullen echter wezenlijke gevolgen ondervinden van een bijzondere belasting die de Nederlandse overheid heft als bijdrage aan de redding van de SNS Bank. Verder is het duidelijk dat de economische recessie als gevolg van de financiële crisis en een traag herstel in een aantal landen, zich in 2014 kan voortzetten en een negatieve invloed kan hebben op de resultaten van de bank. Ondanks deze externe factoren verwacht Triodos Bank haar nettowinst in 2014 op peil te kunnen houden.

Ook in 2014 zullen we een actieve bijdrage blijven leveren aan de ontwikkeling van een duurzame samenleving. We zullen inspelen op de uitdagingen op sociaal, ecologisch en cultureel gebied waarvoor we ons op zowel korte als lange termijn geplaatst zien. Bovendien zullen we het bewust(er) omgaan met geld verder bevorderen en willen we bouwen aan het besef dat duurzaam bankieren van groot belang is en het verschil kan maken.

We zullen onze invloed zowel via financieringen als via onze bijdrage aan het publieke debat verder vergroten. In dit kader is onze rol als 'change agent' belangrijk. We willen een instelling zijn die duurzame ondernemingen financiert die op hun beurt weer blijvende voordelen bieden aan mens en milieu.

Samenvatting Sociaal jaarverslag

Medewerkers van Triodos Bank kunnen zich professioneel ontplooiën en krijgen de kans om hun vakkennis en inzichten optimaal in te zetten en te ontwikkelen.

Het jaar op hoofdlijnen (2013)

Triodos Bank is een organisatie in ontwikkeling. In 2013 trok de bank 189 nieuwe medewerkers aan (2012: 144). Het totaal aantal medewerkers van Triodos Bank steeg in 2013 met 15,6%: van 788 tot 911.

In 2013 had Triodos Bank 481 vrouwen (52,8%) en 430 mannen (47,2%) in dienst. Het aantal vrouwen op managementposities bedraagt nu 40% (2012: 42%).

De gemiddelde leeftijd ligt stabiel op 39,6 jaar (2012: 39,5). Ook gemiddelde duur van het dienstverband is stabiel. Die bedroeg 4,7 jaar aan het einde van 2013 (2012: 4,6 jaar). Het ziekteverzuim was in 2013 2,5% (2012: 3%). Dat is lager dan de doelstelling van maximaal 3%.

Triodos Bank investeert in opleiding, ontwikkeling en begeleiding van haar medewerkers. Daarbij wordt uitgegaan van de leervragen en -behoeften van medewerkers. Voor het ontwikkelen van kennis en vaardigheden, maakt Triodos Bank gebruik van professionele opleidings- en trainingsinstituten. De Triodos Academy biedt ontwikkelingstrajecten met veel aandacht voor de waarden van Triodos Bank. In 2013 namen aan de verschillende trajecten van de Triodos Academy 82 medewerkers deel.

De jaarlijkse 'Co-worker Conference' vond in 2013 plaats in Berlijn met als thema "Societal renewal through Arts and Culture". In totaal namen 120 medewerkers hieraan deel.

Triodos Bank hecht veel waarde aan een goede en passende beloning voor alle medewerkers. De bank kijkt kritisch naar de verschillen in beloning tussen medewerkers onderling, en ten opzichte van de financiële en bancaire sector als geheel. De bank is van mening dat een gematigd beloningsbeleid zonder bonussen tot een gezond en eenvoudig systeem leidt, waarbij verkeerde prikkels worden vermeden. Het internationale beloningsbeleid van Triodos Bank is tegen deze achtergrond ontwikkeld.

Vooruitzichten en aandachtspunten

Ook in 2014 en in de periode daarna richt Triodos Bank zich op het verder versterken van de organisatie en het HR-beleid. Daarbij gelden de volgende aandachtspunten:

- In 2014 blijvende inzet op de ontwikkeling van de organisatie in kwalitatieve zin. Met de versterking van een aantal functies op het hoofdkantoor, met name op het gebied van risk management, zal er meer aandacht komen voor beheersprocessen en effectieve besluitvorming.

- Verdere afname van het personeelsverloop in het eerste jaar van een dienstverband.
- Blijvende aandacht voor het realiseren van een beter evenwicht tussen het aantal mannen en vrouwen binnen de organisatie, in het bijzonder in managementfuncties.
- Ontwikkelen van Triodos Bank tot een aantrekkelijkere werkgever voor jonge mensen, door beter af te stemmen en in te spelen op de wensen van de nieuwe generatie medewerkers.
- Meer aandacht voor het ontwikkelen en opleiden van medewerkers, gericht op het verinnerlijken en uitdragen van de uitgangspunten en best practices van duurzaam bankieren in het algemeen, en van de missie en waarden van Triodos Bank in het bijzonder.

Samenvatting Milieujaarverslag

De grootste positieve impact wordt gerealiseerd door het financieren van duurzame ondernemingen en projecten. Maar als instelling is de bank uiteraard ook verantwoordelijk voor de ecologische impact van de eigen bedrijfsvoering.

Uitgangspunt van het milieubeleid van Triodos Bank is de *trias energetica*. Dat betekent dat de bank haar energieverbruik zoveel mogelijk beperkt, dat waar mogelijk duurzame energie of duurzame bronnen worden gebruikt, en dat de klimaateffecten van opgewekte niet-duurzame energie worden gecompenseerd. Zo minimaliseert en compenseert de bank haar ecologische voetafdruk. Triodos Bank is een klimaatneutrale, CO₂-neutrale organisatie.

Het jaar op hoofdlijnen (2013)

In 2013 is het contract met onze energieleverancier in Nederland vernieuwd. De aan de Nederlandse kantoren geleverde energie is 100% duurzaam en volledig afkomstig van windparken.

In 2013 is beleid ingevoerd om het energieverbruik door computers te beperken via 'thin clients', computers die minder energie verbruiken dan conventionele computers. In de vestiging in het Verenigd Koninkrijk zijn 60% van de werkstations vervangen door 'thin clients', in België 65%. Ook in andere vestigingen van Triodos Bank werden waar mogelijk gedurende het jaar 'thin clients' geplaatst.

De gemiddelde CO₂-uitstoot van het wagenpark van Triodos Bank (alle auto's van de bank voldoen aan hoge duurzaamheidseisen) daalde van gemiddeld 115gr/km in 2012 naar gemiddeld 107gr/km in 2013. Het aantal vliegkilometers per fte is in 2013 gestegen met 8% (tegenover een daling met 4% in 2012). Met het oog op een reductie van het aantal vliegkilometers, is in september 2013 een proefproject rond videoconferencing gestart waar alle vestigingen op zijn aangesloten. Dit systeem wordt in toenemende mate gebruikt.

Het totale aantal kilometers woon-werkverkeer per medewerker steeg in 2013 met 1%. Medewerkers van Triodos Bank reisden 37% van de totale afstand woon-werkverkeer met het openbaar vervoer, tegen 42% in 2012. Het gebruik van de auto voor woon-werkverkeer is met 13% per fte gestegen.

Het gebruik van kantoorpapier steeg in 2013 met 1% per fte. Het gebruik van bedrukt papier daalde met 29% per fte, en met 32% per klant.

In 2012 betrok Triodos Bank een nieuw kantoor in het Verenigd Koninkrijk. Het huurcontract van het voormalige kantoor eindigde op 1 september 2013. 80% van het meubilair en de installaties uit dit kantoor is voor hergebruik gedoneerd aan andere organisaties. De overige 20% is volledig gerecycled.

Vooruitzichten en aandachtspunten

Om de milieuprestaties van de organisatie te verbeteren, zet Triodos Bank in 2014 in op de volgende zaken:

- Verdere reductie van de klimaatbelasting door het woon-werk en zakelijk verkeer. Daarvoor wordt in 2014 een project uitgevoerd dat integraal kijkt naar beide modaliteiten en dat maatregelen en aanbevelingen formuleert ter vermindering van de milieubelasting. Met uitzondering van vliegverkeer presteert Triodos Bank op vervoersvlak redelijk goed ten opzichte van vergelijkbare instellingen, maar het is van belang om het beleid regelmatig te evalueren en op zoek te gaan naar verdere verbeteringen.
- Al een aantal jaren wordt gewerkt aan de voorbereiding van nieuwbouw voor de Nederlandse vestiging van de bank. In 2014 wordt een aantal

beslissende stappen in dit proces voorzien. Doel is om uiteindelijk te komen tot een nieuw gebouw dat voldoet aan de allerhoogste duurzaamheidseisen.

- Uitvoeren van een nulmeting in 2014 voor alle panden die Triodos Bank gebruikt. Op basis daarvan wordt een overzicht gemaakt van verbeterpunten ten behoeve van de energieprestatie en milieuaspecten.

Divisies en resultaten Triodos Bank

De activiteiten van Triodos Bank zijn onderverdeeld in drie divisies:

- Retail- en Business Banking, deze bieden hun diensten aan via een netwerk van Europese vestigingen en zijn verantwoordelijk voor circa 78% van de nettowinst van Triodos Bank in 2013;
- Triodos Investment Management, verantwoordelijk voor 18% van de totale nettowinst van de bank; en
- Triodos Private Banking, dat zich richt op vermogende particulieren en instellingen. Triodos Private Banking is momenteel nog alleen actief in Nederland en België.

Deze divisies bieden verschillende producten en diensten aan spaarders en beleggers. Op hun beurt stellen de spaarders en beleggers Triodos Bank in staat om nieuwe en bestaande ondernemingen te financieren. Daarbij gaat het om ondernemingen die bijdragen aan milieuverbetering of die toegevoegde waarde hebben op maatschappelijk of cultureel gebied. Nadere gegevens over deze producten en diensten volgen hieronder.

Europees vestigingennetwerk (Retail- en Business Banking)

Het ontwikkelen van een netwerk van vestigingen in Europa is van groot belang voor Triodos Bank. Via de Europese vestigingen kan Triodos Bank diensten verlenen aan honderdduizenden zakelijke en particuliere klanten en de impact van duurzaam bankieren verder vergroten. De uitwisseling van kennis en ervaring tussen de vestigingen stelt de bank in staat de klanten optimaal van dienst te zijn.

Wat onze klanten bindt, zijn de kernwaarden van de bank. Op andere vlakken zijn er ook belangrijke verschillen per land. Regelgeving, fiscale stimulerings-

Uitstaande kredieten per sector in 2013

MILIEU 49%
SOCIAAL 29%
CULTUUR 15%
GEMEENTE & OVERIG 7%

maatregelen en overheidsbeleid op het gebied van duurzaamheid, variëren. Specifieke culturele kenmerken beïnvloeden de manier waarop wij werken in een bepaald land of een bepaalde lokale markt.

Ondanks de aanhoudende schuldencrisis, ontwikkelden de retailactiviteiten zich in 2013 goed. Dit was voor een groot deel het gevolg van een sterke roep om verandering vanuit de maatschappij.

Mensen betrekken daar ook steeds vaker banken bij en kiezen bewuster voor bij welke bank zij willen bankieren.

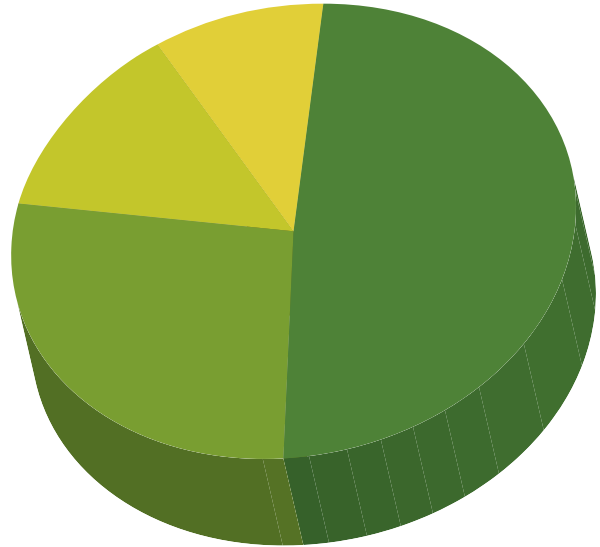
Toevertrouwde middelen

Toevertrouwde middelen (vooral spaartegoeden) stellen Triodos Bank in staat ondernemingen en organisaties te financieren met een sociale, culturele of ecologische meerwaarde. De groei van de toevertrouwde middelen is een belangrijke indicator voor de maatschappelijke relevantie van Triodos Bank en van de door haar gefinancierde ondernemers.

Zoals eerder beschreven, is een van onze belangrijkste strategische doelstellingen het aanbieden van een breed pakket aan bankdiensten. We spelen daarmee steeds beter in op de wensen van onze klanten. Deze doelstelling is in enkele vestigingen gerealiseerd, en is in andere vestigingen nog in ontwikkeling. In 2013 zijn de toevertrouwde middelen aanzienlijke gegroeid met EUR 1.057 miljoen (23%), waar een groei van 15 tot 20% werd verwacht.

In alle landen waar Triodos Bank opereert was sprake van een duidelijker profilering, efficiëntere en klantvriendelijker processen voor het openen van rekeningen, en een markt die ontvankelijk is voor de propositie van Triodos.

Triodos Bank biedt spaarders in een aantal landen de mogelijkheid om een deel van de rente die zij ontvangen, te schenken aan een goed doel. Met dat geld worden jaarlijks vele maatschappelijke organisaties ondersteund. In 2013 ontvingen 401 organisaties (2012: 404) in totaal een bedrag aan schenkingen van EUR 0,4 miljoen (2012: EUR 0,5 miljoen).

Kredieten

De groei van de omvang van de kredietportefeuille is een belangrijke indicator voor de impact van Triodos Bank op het verduurzamen van de economie. Alle sectoren waarop de bank zich richt, worden als duurzaam gekwalificeerd. De ondernemingen en projecten die de bank financiert, dragen bij aan het realiseren van de missie van Triodos Bank.

Triodos Bank wil er zeker van zijn dat zij inderdaad alleen duurzame initiatieven financiert. De bank beoordeelt potentiële kredietnemers op dit punt daarom nauwkeurig. We kijken allereerst naar de toegevoegde waarde op het vlak van duurzame ontwikkeling. Vervolgens beoordelen we het ondernemingsplan en of de onderneming op een verantwoorde wijze bancair gefinancierd kan worden. De criteria die Triodos Bank hanteert bij de beoordeling van ondernemingen zijn te vinden op www.triodos.nl.

Triodos Bank concentreert zich op drie sectoren, waarin zij inmiddels een aanzienlijke expertise heeft opgebouwd. Daarbij gaat het om:

Milieu (49%, 2012: 49%).

Deze sector bestaat uit energiebesparingsprojecten en uit projecten op het gebied van duurzame energie (zoals wind- en zonne-energie, biomassa en waterkracht). De sector omvat verder initiatieven binnen de biologische landbouw. Daarbij gaat het om activiteiten in de hele keten: van landbouwproductiebedrijven tot productverwerking, en van groothandelsondernemingen tot natuurvoedingswinkels. Ook milieutechnologie is in deze sector vertegenwoordigd (denk aan kringloopbedrijven en natuurbehoudprojecten).

Sociaal (29%, 2012: 28%).

Deze sector omvat kredietverlening aan ambachtelijke bedrijven en non-profitorganisaties. Verder gaat hem om sociaal relevante en innovatieve dienstverleners. Denk bij die laatste categorie aan dienstverleners in de sociale woningbouw. Maar ook partijen die eerlijke handel financieren. Verder kan het gaan om initiatieven die de sociale integratie bevorderen van mensen met een handicap of van mensen die anderszins buitengesloten dreigen te worden. Tot slot vallen zorginstellingen binnen deze sector.

Cultuur (15%, 2012: 12%).

Deze sector omvat kredietverlening aan bijvoorbeeld onderwijsinstellingen, meditatiecentra, religieuze en levensbeschouwelijke groeperingen, kunstenaars, en culturele centra en -organisaties.

Het resterende deel van de kredietportefeuille bestaat onder andere uit kortlopende kredieten aan gemeenten en particuliere hypotheeklen voor duurzame woningen.

Bovengenoemde kredietsectoren zijn de belangrijkste sectoren waar Triodos Bank bij betrokken is. Deze sectoren worden door zowel Triodos Bank als door de Triodos beleggingsfondsen gefinancierd (zie hierna onder beleggingen).

De kredietportefeuille als percentage van het bedrag aan toevertrouwde middelen daalde in 2013 tot 63% (2012: 72%). Triodos Bank streeft ernaar om 70% tot 80% van de toevertrouwde middelen uit te lenen. De kwaliteit van de kredietportefeuille bleef over het geheel genomen goed, ondanks de economische recessie. Dit heeft geleid tot een daling in de totale voorziening voor dubieuze debiteuren tot 0,49% van de gemiddelde kredietportefeuille (2012: 0,67%). Dit percentage gaat weer in de richting van de lange termijn interne benchmark voor voorzieningen van Triodos Bank van 0,25%. De voorzieningen worden getroffen voor het geval dat kredietnemers niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen en mogelijk tot een potentieel verlies van de bank op het betreffende krediet kunnen leiden.

De groei van de kredietportefeuille bedroeg EUR 259 miljoen (7,9%). De verwachting was een groei van 15 tot 20%. De belangrijkste reden voor deze daling is een aanzienlijke afname van de post grotere kredieten aan Nederlandse gemeenten. Deze beleggingen zijn opgenomen in de kredietportefeuille in overeenstemming met regelgeving op het gebied van financiële verslaglegging. In het eerste halfjaar van 2013 werden deze kortetermijnkredieten uit liquiditeitsoverwegingen omgezet in andere beleggingen die niet zijn opgenomen in de

7,9%

De groei van de kredietportefeuille bedroeg EUR 259 miljoen (7,9%).

kredietportefeuille. Zonder deze verandering zou de kredietportefeuille met circa 14% zijn gegroeid.

De concurrentie tussen banken in de kredietmarkt is afgenomen als gevolg van de financiële crisis en hogere kapitaaleisen. Dit geldt in mindere mate voor de sectoren waarin Triodos Bank een actieve kredietverstrekker is. Banken zien duurzaamheid als een opkomende markt waaraan ze graag deel willen nemen.

Vooruitzichten

Het balanstotaal van Triodos Bank zal naar verwachting een bescheidener groei vertonen. Voor 2014 wordt een groei verwacht tussen de 5 en 15%.

Alle vestigingen werken aan de verdere uitbouw van een volwaardig pakket aan bankdiensten. Er wordt in dat kader gewerkt aan de introductie van een rekening-courant in België in 2015. Het Verenigd Koninkrijk volgt een jaar later. Het aantal klanten van de Groep als geheel zal naar verwachting toenemen met 10 tot 15%.

De kredietportefeuille en de toevertrouwde middelen zullen naar verwachting met 15% toenemen. Triodos Bank wil zich primair richten op de kwaliteit en diversificatie van haar kredietportefeuille. We zullen extra aandacht geven aan de financiering van koplopers in duurzame sectoren: de ondernemers die de duurzame sectoren van de toekomst ontwikkelen. We verwachten dat het niveau van de toevoeging aan de kredietvoorzieningen geleidelijk zal afnemen.

Triodos Investment Management

Triodos Investment Management beheert de Triodos beleggingsfondsen Triodos Investment Management BV is een 100% dochteronderneming van Triodos Bank.

Triodos Beleggingsfondsen beleggen in duurzame sectoren. De belangrijkste sectoren zijn micro-financiering, duurzame handel, biologische landbouw, klimaat en energie, duurzaam vastgoed, kunst en cultuur. En ze beleggen in beursgenoteerde ondernemingen die bovengemiddeld presteren op het gebied van milieu, maatschappelijke verantwoordelijkheid en governance (de ESG-benadering: Environment, Social, Governance).

Deze beleggingsfondsen staan niet op de balans van Triodos Bank. Ze publiceren elk hun eigen jaarverslag en de meeste fondsen hebben een eigen Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Triodos Investment Management beheert 19 beleggingsfondsen voor zowel particulieren als institutionele beleggers. Het totaal aan beheerd vermogen bedraagt EUR 2,5 miljard. De groei van de gezamenlijke beleggingsfondsen bedroeg in 2013 EUR 317 miljoen (15%). De groeidoelstelling was 10 tot 15%.

De stijging van de totale aan Triodos Investment Management toevertrouwde middelen voldeed aan de doelstellingen en weerspiegelt de bereidheid van beleggers om te beleggen in de voornoemde sectoren.

In 2013 heeft Triodos Investment Management overeenstemming bereikt met de aandeelhouders

1.092 miljoen

Het beheerd vermogen van Private Banking steeg met 17% naar EUR 1.092 miljoen.

van Ampere Equity Fund (EUR 221 miljoen) over de overdracht van het management van het fonds per 1 januari 2014 naar een andere fondsmanager. Die overdracht is nog niet zichtbaar in de cijfers over 2013.

Vooruitzichten

Triodos Investment Management zal nieuwe en innovatieve fondsen in de markt brengen die bijdragen aan het verwezenlijken van de missie van Triodos Bank. Het Triodos Organic Growth Fund werd begin 2014 gelanceerd. Het fonds is een uniek 'evergreen' fonds dat langetermijnleningen en aandelenkapitaal verstrekt aan toonaangevende ondernemingen in de sector biologische voeding en duurzame consumentenproducten. Bovendien zal een vernieuwd Triodos Sustainable Trade Fund de mogelijkheden vergroten van Triodos Investment Management om een rol te spelen in de ontwikkeling van biologische landbouw en fair trade in opkomende markten.

Per saldo verwacht Triodos Investment Management het beheerd vermogen in 2014 op EUR 2,5 miljard te kunnen handhaven. De overdracht van het Ampere Fund zal naar verwachting volledig worden gecompenseerd door groei en nieuwe activiteiten.

Triodos Private Banking

Triodos Bank Private Banking biedt een breed pakket diensten voor vermogende particulieren, stichtingen, verenigingen en religieuze instellingen. Duurzaam vermogensbeheer vormt de kern van de dienstverlening van Triodos Private Banking en omvat zowel Triodos beleggingsfondsen als individueel duurzaam vermogensbeheer.

Het beheerd vermogen van Private Banking steeg met 17% naar EUR 1.092 miljoen. De groei-doelstelling was 20 tot 25%. EUR 407 miljoen van het beheerd vermogen wordt beheerd door Triodos Private Banking maar staat op de balans van de Nederlandse vestiging van de bank.

Vooruitzichten

Triodos Private Banking verwacht aanhoudende belangstelling voor haar dienstverlening in Nederland en België. De bank voorziet een groei van tussen de 15% en 20%.

Nadere gegevens over de lokale vestigingen, Triodos Investment Management en Triodos Private Banking, zijn te lezen in het online jaarverslag van Triodos Bank op www.triodos.nl/jaarverslag.

Risico en compliance

Risicomanagement

Risicomanagement is een fundamenteel onderdeel van bankieren. Triodos Bank beheert risico in het kader van haar langetermijnstrategie om haar solide positie te behouden en zo nodig te versterken.

Risicomanagement is in de organisatie verankerd. Directie en management zijn primair verantwoordelijk voor een solide bedrijfsvoering, maar krijgen bij de vaststelling, beoordeling en beheersing van risico's steun van professionele risicomangers. Op groepsniveau wordt de bereidheid om risico's te nemen ('risk appetite') bepaald, met als doel het risicoprofiel van de bank daarop af te stemmen. Bij 'risk appetite' gaat het om het risiconiveau waarop de bank bereid is zakelijke doelstellingen te realiseren.

Ten behoeve van de risico-inschattingen voert elke businessunit een strategische risicobeoordeling uit. Daarmee worden potentiële risico's vastgesteld en wordt aangegeven op welke manier die beheerst kunnen worden. De uitkomsten van deze exercities worden geconsolideerd en gebruikt als input voor de risicobeoordeling door de Directie, en voor het bepalen van de risk appetite van Triodos Bank.

Triodos Bank heeft de doelstellingen van strategisch risicomanagement in het kader van risicobereidheid, herstelplan, intern kapitaal en toereikendheid van liquiditeit adequaat in de bedrijfsvoering kunnen integreren.

De uitkomst van de strategische risicobeoordelingen en strategische risicomanagementdoelstellingen is

benut om stressscenario's vast te stellen die zijn gebruikt om de solvabiliteit, liquiditeit en winstgevendheid van Triodos Bank in 2013 te toetsen. De uitkomsten van deze tests waren bevredigend.

Er is een volledig geïntegreerd risicomanagement-verslag ontwikkeld. Dat biedt inzicht in het risico-profiel van Triodos Bank (afgezet tegen de risk appetite). Het verslag geeft helderheid over specifieke risicothema's en biedt daarnaast een integraal risicobeeld op bedrijfsunitniveau. Het verslag wordt vier keer per jaar gemaakt en besproken in de Audit and Risk Committee van de Raad van Commissarissen.

De maandelijkse Asset and Liability Committee is verantwoordelijk voor het monitoren van renterisico, liquiditeitsrisico, valutarisico en kapitaalbeheer.

De kredietrisicofunctie is belangrijk bij het bepalen van de risico's van kredietaanvragen. Verder speelt de betreffende functie op het hoofdkantoor een cruciale rol bij managen en beheersen van het kredietrisico van de gehele kredietportefeuille.

Het bepalen van het risico van een kredietaanvraag wordt sterk bepaald door de aard van activiteiten van een kredietnemer en de financiële verhoudingen. Daarom is het in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de vestigingen van de bank. Zij kennen de klant en de markt. De centrale kredietrisicofunctie stelt normen, beoordeelt grote kredietaanvragen en speelt een belangrijke rol bij het monitoren van het kredietrisico van de integrale kredietportefeuille van Triodos Bank.

Het hoofdstuk Risicomanagement van de jaarrekening van Triodos Bank, beschrijft de belangrijkste risico's met betrekking tot de strategie van de bank. Het beschrijft ook het ontwerp en de effectiviteit van de interne risicomanagement- en controlesystemen voor de belangrijkste risico's gedurende het boekjaar. Er zijn in het boekjaar geen grote gebreken in de interne risicomanagement- en controlesystemen aan het licht gekomen. De ontwikkelingen van de belangrijkste risico's binnen Triodos Bank zijn regelmatig besproken met de Audit and Risk Committee van de Raad van Commissarissen.

Kapitaaleisen en Basel III-richtlijnen

Regelgeving wordt steeds meer gericht op het realiseren van een robuuste bankensector. Deze koers vindt zijn neerslag in strengere solvabiliteits- en liquiditeitsnormen voor banken. Dergelijke aanscherpingen zijn terug te vinden in de richtlijnen van het Basel Comité van Banktoezicht-houders. Triodos Bank voldoet al aan de kapitaal- en liquiditeitseisen die vanaf 2019 zullen gelden en die zijn vastgelegd in Basel III.

De kapitaalpositie van Triodos Bank is sterk. Dit is een belangrijke strategische doelstelling geworden sinds de kapitaaleisen zijn verscherpt in de nasleep van de financiële crisis. Triodos Bank streeft naar een solvabiliteitsratio van tenminste 14%. Dit is ruim boven het economisch kapitaal dat nodig is als kapitaalsbuffer. Van belang in dit verband zijn de kwaliteit van het kapitaal en de solvabiliteit. Bijna 100% van de solvabiliteit van Triodos Bank is afkomstig van vermogen. Het economisch kapitaal wordt berekend volgens het jaarlijkse Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP). Daarop houdt De Nederlandsche Bank toezicht.

In 2013 is de bank er in geslaagd meer dan EUR 68 miljoen kapitaal aan te trekken waarmee de doelstelling ruimschoots werd gehaald. Mede hierdoor kwam de solvabiliteitsratio eind 2013 op 17,8%: ruim boven de voor onszelf gestelde minimumeis.

De bank was ook in 2013 zeer liquide. Het beleid is om het overschot aan liquiditeiten in principe te beleggen in uiterst liquide activa in de landen waar we de gelden in de vorm van toevertrouwde middelen ook hebben aangetrokken. In Nederland zijn de liquiditeiten vooral belegd in Nederlandse staatsobligaties, gemeenten, banken en de Europese Centrale Bank. In België zijn dat voornamelijk Belgische staatsobligaties en banken. In Spanje zijn de middelen belegd in Spaanse staatsobligaties. In de andere landen waar Triodos Bank actief is, hebben is het overschot aan liquiditeiten belegd bij andere banken.

De Liquidity Coverage Ratio (LCR) en de Net Stable Funding Ratio (NSFR) zijn beide ruim boven de minimumeisen van Basel III.

In control-verklaring

De Directie is verantwoordelijk voor het ontwerpen, implementeren en handhaven van een adequate interne controle met betrekking tot financiële verslaglegging. Financiële verslaglegging is het resultaat van een gestructureerd proces dat door diverse functies en in de vestigingen wordt uitgevoerd. Het staat onder leiding en toezicht van het financieel management van Triodos Bank.

De Directie is verantwoordelijk voor de risicomanagement- en compliancefunctie. De risicomanagementfunctie werkt samen met het management om risicobeleidsregels en procedures te ontwikkelen en uit te voeren met betrekking tot het vaststellen, meten, beoordelen, beperken en monitoren van de financiële en niet-financiële risico's. De compliancefunctie speelt een sleutelrol bij het toezicht op een correcte naleving van de externe regels, regelgeving en interne beleidsregels door Triodos Bank. Het adequaat functioneren van de risicomanagement- en compliancefunctie als onderdeel van het interne controlesysteem wordt regelmatig besproken met de Audit and Risk Committee. De interne auditfunctie van Triodos Bank biedt onafhankelijke en objectieve zekerheid van de corporate governance, interne controles en compliance en risicomanagementsystemen van Triodos Bank. De Directie is, onder toezicht van de Raad van Commissarissen en de Audit and Risk Committee, verantwoordelijk voor het vaststellen van het algehele systeem van interne audit-activiteiten en voor het toezicht op de integriteit van deze drie systemen.

Het raamwerk voor het risicomanagement vormt de basis voor een integraal proces van in control-verklaringen. De Directie verwacht dat dit proces in de komende jaren zal leiden tot positieve verklaringen.

De Directie van Triodos Bank verklaart dat er geen aanwijzingen zijn dat de risicomanagement- en controlesystemen in 2013 niet toereikend en/of effectief hebben gefunctioneerd.

De risicomanagement- en controlesystemen bieden redelijke, maar geen absolute, zekerheid inzake de

betrouwbaarheid van de financiële verslaglegging en inzake de voorbereiding en getrouwe presentatie van de jaarcijfers.

Compliance en integriteit

Triodos Bank has internal policies, rules and Triodos Bank hanteert interne beleidsregels en procedures om te waarborgen dat de bedrijfsvoering voldoet aan relevante wet- en regelgeving met betrekking tot klanten en zakelijke partners. Daarnaast voert de afdeling Compliance onafhankelijk toezicht uit op de mate waarin Triodos Bank haar eigen regels en procedures naleeft. De externe aspecten van de afdeling Compliance hebben voornamelijk betrekking op de procedures rond het accepteren van nieuwe klanten, het toezicht op financiële transacties en het voorkomen van witwaspraktijken. De interne aspecten betreffen voornamelijk het controleren van privétransacties van medewerkers, het voorkomen en zo nodig op transparante wijze beheersen van tegenstrijdige belangen en het afschermen van vertrouwelijke informatie. Voorts betreffen zij het verhogen en handhaven van bewustzijn op het gebied van bijvoorbeeld financiële regelgeving, complianceprocedures en fraude- en anti-corruptiemaatregelen. Triodos Bank heeft een Europees complianceteam dat wordt geleid vanuit het hoofdkantoor in Zeist. Op iedere vestiging zijn compliancemedewerkers werkzaam. Het hoofd van de afdeling Compliance rapporteert aan de Directie en staat in rechtstreeks contact met de voorzitter van de Raad van Commissarissen.

In 2013 zijn er geen significante incidenten geweest op het gebied van compliance en integriteit. Triodos Bank is niet betrokken geweest bij noemenswaardige gerechtelijke procedures of sancties die samenhangen met het niet nakomen van wet- en regelgeving op het gebied van financieel toezicht, corruptie, reclame-uitingen, mededinging, privacy of productaansprakelijkheid.

Transparantie en verslaglegging

Sinds 2001 maakt Triodos Bank gebruik van de richtlijnen van het Global Reporting Initiative (GRI).

GRI is in 1997 opgericht door de Verenigde Naties en de Coalition for Environmentally Responsible Economies (CERES). Het wil duurzaamheidsverslaglegging op een consequente wijze inrichten en daarmee prestaties objectiveren en de vergelijkbaarheid bevorderen. Triodos Bank is een 'organisational stakeholder' van GRI.

In 2013 heeft GRI nieuwe G4-richtlijnen gelanceerd om verslaglegging relevanter te maken voor de duurzaamheidsimpact van de instelling en tegelijkertijd zinvoller voor haar stakeholders. Dit gebeurt voornamelijk door zich te focussen op de vraagstukken die wij en onze stakeholders voor onze werkzaamheden het belangrijkste of het meest wezenlijk vinden. We hebben deze aanpak voor het eerst toegepast in het jaarverslag over 2013. Het jaarverslag 2013 is opgesteld conform de huidige G3-richtlijnen. Wij verwachten dat we de G4-richtlijnen in het jaarverslag 2014 volledig zullen hebben doorgevoerd.

Daarnaast heeft Triodos Bank, samen met andere leden van de Global Alliance for Banking on Values, een netwerk van onafhankelijke duurzame banken, een duurzaamheid scorecard ontwikkeld. Als onderdeel van een pilot-project hebben we deze scorecard voor Triodos Bank ingevuld en opgenomen in het online jaarverslag. Door middel van deze scorecard zijn in de toekomst de duurzaamheidsaspecten van verschillende banken te vergelijken.

Meer informatie hierover vindt u op www.triodos.nl/jaarverslag.

Duurzaamheidsbeleid

Aandacht voor duurzaamheid is in alle activiteiten van Triodos Bank terug te vinden en vormt een integraal onderdeel van de bedrijfsvoering. Bij alle beslissingen die de bank neemt worden de sociale en milieuaspecten meegewogen. Triodos Bank heeft daarom geen aparte afdeling die zich bezighoudt met duurzaamheid of Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO).

Om de duurzaamheid van de producten en diensten te kunnen waarborgen, werkt Triodos Bank met

specifieke criteria. De bank hanteert daarbij zowel positieve criteria (om te garanderen dat zij actief het goede doet) als negatieve (uitsluitings)criteria (om te garanderen dat zij geen schade aanricht). De negatieve criteria sluiten leningen of beleggingen uit in sectoren of activiteiten die schadelijk zijn voor de samenleving. Door de positieve criteria worden koplopers geïdentificeerd en gestimuleerd om bij te dragen aan een duurzame samenleving. Twee keer per jaar worden deze criteria getoetst en eventueel aangepast. Ook heeft Triodos Bank voor de interne organisatie duurzame uitgangspunten geformuleerd. Deze zijn terug te vinden in de Business Principles. Alle genoemde duurzaamheidscriteria zijn te vinden op www.triodos.com/businessprinciples.

De Code Banken

Sinds 1 januari 2010 is de Code Banken van kracht. Triodos Bank onderschrijft de code, heeft deze in 2010 geïmplementeerd, en staat volledig achter de doelstelling van de code om een meer transparante en verantwoordelijke manier van bankieren te ontwikkelen. De volledige 'pas toe of leg uit'-verklaring die de Code Banken vereist, is te lezen op www.triodos.com/bankingcode.

Zeist, 27 februari 2014

Triodos Bank Directie
Pierre Aeby*
Jellie Banga
Peter Blom*, Voorzitter

* Statutair directeur

Biografieën

Pierre Aeby (1956), CFO

Pierre Aeby is sinds 2000 statutair directeur van Triodos Bank NV en lid van de Directie. Daarnaast is hij bestuurslid van Stichting Triodos Holding, statutair directeur van Triodos Ventures BV, bestuurslid van Stichting Hivos Triodos Fonds, bestuurslid van Stichting Triodos Sustainable Finance Foundation, lid van de Raad van Commissarissen van Triodos Fair Share Fund, directeur van Triodos Fonds Vzw, bestuurslid van Triodos Invest CVBA, bestuursvoorzitter van Triodos SICAV I en Triodos SICAV II, bestuursvoorzitter van Enclude Ltd en bestuurslid van Vlaams Cultuurhuis De Brakke Grond. Pierre Aeby heeft de Belgische nationaliteit en bezit 21 certificaten Triodos Bank.

Jellie Banga (1974), COO

Jellie Banga is sinds 1 maart 2013 Chief Operating Officer en lid van de Directie van Triodos Bank NV. Daarnaast is zij lid van de Raad van Advies van Stichting Lichter. Jellie Banga heeft de Nederlandse nationaliteit en bezit geen certificaten Triodos Bank.

Peter Blom (1956), CEO

Peter Blom is sinds 1989 statutair directeur Triodos Bank NV en is voorzitter van de Directie. Daarnaast is hij bestuurslid van Stichting Triodos Holding, statutair directeur van Triodos Ventures BV, lid van de Raad van Commissarissen Triodos Groenfonds N.V., lid van de Raad van Commissarissen Triodos Vastgoedfonds N.V., bestuurslid van Stichting Hivos Triodos Fonds, bestuurslid van Stichting Triodos Sustainable Finance Foundation, bestuursvoorzitter van Stichting Triodos Foundation, bestuursvoorzitter Stichting Global Alliance for Banking on Values, bestuurslid van de Nederlandse Vereniging van Banken, bestuurslid van de Stichting Sustainable Finance Lab, bestuurslid van het Nationaal Restauratiefonds, bestuurslid van Stichting NatuurCollege, lid van de Scientific Advisory Council for Integrated Sustainable Agriculture and Food, en lid van de Club van Rome. Peter Blom heeft de Nederlandse nationaliteit en bezit 1 certificaat Triodos Bank.

Deze pagina is bewust blanco gelaten.

Corporate Governance

Triodos Bank heeft een Corporate Governance-structuur die haar missie weerspiegelt en beschermt en die voldoet aan alle relevante wettelijke verplichtingen. Algemene informatie over de naleving door Triodos Bank van de Nederlandse Corporate Governance Code en de Code Banken vindt u verderop in dit verslag. Nadere gegevens over de governancestructuur van Triodos Bank vindt u op www.triodos.com/governance.

Intern bestuur Triodos Bank

Triodos Bank is een Europese bank met vestigingen in Nederland (Zeist), België (Brussel), het Verenigd Koninkrijk (Bristol), Spanje (Madrid) en Duitsland (Frankfurt). De bank heeft een agentschap in Frankrijk (Parijs). Het hoofdkantoor bevindt zich in Zeist. Dit is tevens de statutaire vestigingsplaats.

Stichting Administratiekantoor Aandelen Triodos Bank

Triodos Bank vindt het van groot belang haar missie en identiteit zoveel mogelijk te waarborgen. Om die reden zijn alle aandelen van Triodos Bank ondergebracht bij Stichting Administratiekantoor Aandelen Triodos Bank (hierna te noemen Administratiekantoor). Het Administratiekantoor geeft op zijn beurt certificaten van aandelen van Triodos Bank uit aan particulieren en instellingen. Deze certificaten belichamen de economische aspecten van de aandelen van Triodos Bank. Daarnaast oefent het Administratiekantoor het stemrecht uit op de aandelen Triodos Bank. In zijn stemgedrag laat het bestuur van het Administratiekantoor zich leiden door de doelstelling en missie van de bank, het belang van de certificaathouders en

Overzicht aantal certificaten per certificaathouder

Bedragen in miljoenen euro's	Certificaathouders		Geplaatst kapitaal	
	2013	2012	2013	2012
1 – 50	12.901	11.876	18,5	16,3
51 – 500	15.691	12.886	209,4	165,1
501 – 1.000	1.770	1.354	93,6	70,3
1.001 en meer	942	760	332,5	313,6
Totaal	31.304	26.876	654,0	565,3

Aantal certificaten per land

	Certificaten × 1.000		Certificaathouders	
	2013	2012	2013	2012
Nederland	5.257	4.954	16.968	15.421
België	1.672	1.359	5.650	4.604
Verenigd Koninkrijk	228	165	1.954	1.604
Spanje	1.376	1.024	6.698	5.210
Duitsland	16	16	34	37
Totaal	8.549	7.518	31.304	26.876

het belang van de bank als onderneming. De certificaten Triodos Bank zijn niet beursgenoteerd. Triodos Bank onderhoudt zelf een internplatform voor transacties in certificaten tegen netto vermogenswaarde.

Certificaathouders

Certificaathouders hebben stemrecht in de Algemene Vergadering van certificaathouders tot een maximum van 1.000 stemmen per certificaathouder. De Algemene Vergadering van certificaathouders benoemt de leden van het Bestuur van het Administratiekantoor, op diens voordracht. Voor deze voordracht is de goedkeuring van de Statutair Directeuren en de Raad van Commissarissen van Triodos Bank vereist. Een certificaathouder kan maximaal 10% van alle uitgegeven certificaten in bezit hebben.

Raad van Commissarissen

Triodos Bank heeft een Raad van Commissarissen. De Raad van Commissarissen houdt toezicht op de bedrijfsvoering van de bank, staat de Directie met raad en daad ter zijde, en handelt daarbij in het belang van de bank als onderneming. Nieuwe leden van de Raad van Commissarissen worden benoemd door de Algemene Vergadering van Triodos Bank, op voordracht van de Raad van Commissarissen.

Directie en Statutair Directeuren van Triodos Bank

De Directie is verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur van Triodos Bank. De Directie bestaat uit de Statutair Directeuren en een of meer managers die door de Statutair Directeuren worden benoemd. De Statutair Directeuren zijn formeel verantwoordelijk voor het bestuur van Triodos Bank en worden benoemd door de Raad van Commissarissen.

Stichting Triodos Holding

Stichting Triodos Holding is niet juridisch, maar wel organisatorisch verbonden met Triodos Bank. De Stichting is 100% aandeelhouder van Triodos Ventures BV, een investeringsfonds voor risicovollere en strategisch belangrijke activiteiten die nauw samenhangen met de missie en activiteiten van Triodos Bank. Het bestuur van Stichting Triodos Holding en de Directie van Triodos Ventures BV bestaan uit de Statutair Directeuren van Triodos Bank. Stichting Triodos Holding kent een Raad van Toezicht die op voordracht van het Bestuur van het Administratiekantoor wordt benoemd.

Stichting Triodos Foundation

Stichting Triodos Foundation is een zusterinstelling van Triodos Bank, die niet juridisch, maar wel organisatorisch is verbonden met de bank.

Overzicht instellingen met een belang van 3% of meer

in procenten	2013	2012
Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank BA	6,0	6,6
Delta Lloyd Levensverzekering NV	4,2	4,7
Stichting Grafische Bedrijfspensioenfondsen	3,1	3,5
Stichting Pensioenfonds ABP	2,9	3,3

Bovenstaande instellingen zijn de grootste van de in totaal 6 (2012: 9) instellingen met een belang van ten minste 1%. Hun totale belang bedraagt 20,2% (2012: 28,3%).

Op dit moment bestaat het Bestuur van Stichting Triodos Foundation uit medewerkers van Triodos Bank. De Stichting doet donaties aan initiatieven die bijdragen aan de ideële doelstellingen van Triodos Bank. In België, het Verenigd Koninkrijk en Spanje bestaan vergelijkbare stichtingen.

Corporate Governance Code

De Nederlandse Corporate Governance Code ('de Code') is alleen van toepassing op organisaties waarvan de aandelen zijn genoteerd aan een gereguleerde beurs. Ondanks het feit dat de certificaten van aandelen van Triodos Bank aan geen enkele gereguleerde beurs zijn genoteerd, onderschrijft de bank de beginselen en best practices van de Code. De gehele onder de Code vereiste 'pas toe of leg uit'-verklaring is te lezen op www.triodos.com/governance.

Triodos Bank voldoet in algemene zin aan de beginselen en best practices van de Code. Zij heeft echter een weloverwogen beslissing genomen om op een aantal specifieke punten van de Code af te wijken.

Het eerste punt heeft betrekking op het stemrecht op aandelen. Om de continuïteit van de doelstelling en missie van Triodos Bank zo veel mogelijk te waarborgen, hebben certificaathouders niet zelf het recht het stemrecht op de onderliggende aandelen uit te oefenen, maar is dat recht ondergebracht bij het Administratiekantoor. Om diezelfde reden kunnen certificaathouders ook geen voordracht doen voor de benoeming van leden van het Bestuur van het Administratiekantoor.

Het tweede punt betreft de zittingstermijn van de Statutair Directeuren. Deze periode is niet beperkt tot vier jaar, aangezien Triodos Bank van mening is dat dit de ontwikkeling van de organisatie op lange termijn niet ten goede komt.

Triodos Bank wijkt ook af van de best practice van de Code die bepaalt dat iemand slechts voor maximaal drie termijnen van vier jaar tot lid van de Raad van Commissarissen mag worden benoemd. Volgens de statuten van de bank kan de Algemene Vergadering namelijk op grond van bijzondere omstandigheden

een lid van de Raad van Commissarissen herbenoemen, ook nadat zijn/haar maximale zittingstermijn is bereikt. Het doel van deze bepaling is om de Raad van Commissarissen extra tijd en ruimte te geven om vacatures op te vullen.

Het vierde punt betreft het feit dat Triodos Bank om praktische redenen haar beleid op het gebied van tegenstrijdige belangen heeft gewijzigd voor gevallen waarin de bank voornemens is een transactie aan te gaan met een rechtspersoon waarin een lid van de Directie een bestuurs- of toezichthoudende functie vervult. Indien een dergelijk tegenstrijdig belang betrekking heeft op een rechtspersoon buiten de Triodos Groep en voor de groep van materieel belang is, voorziet het gewijzigde beleid in controlemechanismen (bijvoorbeeld door de betrokkenheid van de Audit and Risk Committee van de Raad van Commissarissen) en garandeert het beleid voldoende transparantie. Indien een dergelijk tegenstrijdig belang betrekking heeft op een rechtspersoon binnen de Triodos Groep gelden geen regels. Dit is in overeenstemming met de laatste ontwikkelingen in regelgeving en jurisprudentie. Voor andere (persoonlijke) tegenstrijdige belangen van leden van de Directie (zoals gedefinieerd in bestpracticebepaling II.3.2, onder i) en ii) van de Code) geldt het bepaalde in de Code.

Het vijfde punt heeft betrekking op het feit dat de Raad van Commissarissen van Triodos Bank geen afzonderlijke nominatiecommissie en beloningscommissie heeft, maar wel een geïntegreerde Nomination and Compensation Committee. De relatief bescheiden omvang van Triodos Bank ligt hieraan ten grondslag.

Voorts wijkt Triodos af van de best practice van de Code door alle voorstellen inzake wezenlijke wijzigingen in de Statuten als afzonderlijke agendapunten voor te leggen aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Om praktische redenen wenst Triodos Bank de mogelijkheid te behouden om naar keuze van de Directie en de Raad van Commissarissen een voorstel voor meervoudige wijzigingen in de Statuten als één agendapunt voor te leggen indien de voorgestelde wijzigingen onderling sterk gerelateerd zijn.

Ten slotte is een aantal bepalingen van de Code inzake beloningen van directieleden niet van toepassing op Triodos Bank, aangezien zij geen aandelen- of optieregelingen kent. De totale kosten voor beloningen van de Directie, die voor het overgrote deel bestaan uit gewoon loon en pensioenelementen, zijn opgenomen in dit jaarverslag.

Code Banken

Op 1 januari 2010 is de Code Banken van kracht geworden. De code bestaat uit een aantal aanbevelingen en principes om het optimaal functioneren van banken te bevorderen. In de Code Banken wordt grote nadruk gelegd op goed bestuur (governance) en staan de belangen van de klant centraal. Dit past volledig bij de visie en de uitgangspunten (Business Principles) van Triodos Bank. De klant is bij alle activiteiten en de missie van Triodos Bank een belangrijke stakeholder.

Triodos Bank leeft de beginselen van de Code Banken na. Hierbij geldt echter één uitzondering: Triodos Bank keert geen variabele beloningen uit op basis van vooraf vastgestelde financiële doelstellingen of prestaties. Dit om te voorkomen dat een cultuur waarin meer risico genomen wordt in de hand wordt gewerkt

Triodos Bank houdt voortdurend toezicht op de naleving van de Code Banken. Daar waar de bank afwijkt van de Code, wordt dit duidelijk aangegeven en gemotiveerd. Meer informatie over de implementatie door Triodos Bank van de Code Banken, en de gehele onder de Code Banken vereiste 'pas toe of leg uit'-verklaring vindt u op www.triodos.com/governance.

Verklaring Corporate Governance Code en Code Banken

Conform het besluit van 23 december 2004 tot vaststelling van nadere voorschriften omtrent de inhoud van het jaarverslag (zoals gewijzigd op 20 maart 2009) en het Besluit van 1 juni 2010 tot vaststelling van nadere voorschriften omtrent de inhoud van het jaarverslag van banken, heeft de Directie van Triodos Bank een Verklaring Corporate Governance Code en Code Banken opgesteld, welke deel uitmaakt van het jaarverslag 2013 en geldig is per die datum. De verklaring is te lezen in het online jaarverslag en op www.triodos.com/statements.

Bericht van de Raad van Commissarissen

Inleiding

De Raad van Commissarissen houdt toezicht op het beleid van de Directie en de ontwikkelingen van de bank, zowel bedrijfsmatig als voor wat betreft het realiseren van haar missie. Daarnaast staat de Raad de Directie met adviezen terzijde.

Triodos Bank en het economische en financiële klimaat

Het doet de Raad van Commissarissen genoeg dat Triodos Bank er dit jaar, ondanks de aanhoudende onrust op de financiële markten, toch in is geslaagd zich positief te blijven ontwikkelen en een acceptabel niveau van winstgevendheid te behouden. Triodos Bank bleef een referentiepunt voor degenen die op zoek zijn naar een geloofwaardige, op waarden gebaseerde manier van bankieren.

Er was in 2013 sprake van een nog grotere druk van de regelgeving die in negatieve zijn van invloed zou kunnen zijn op de winstgevendheid van de bank. Het is de verwachting dat dit proces zich ook in 2014 voortzet. Effectieve regelgeving kan een positieve rol spelen bij de ontwikkeling van een gezond banksysteem, maar kan slechts een deel van de diepgewortelde structurele kwesties en zaken zoals cultuur en gedrag waarmee de bancaire sector te maken heeft, beïnvloeden.

In het Verslag van de Directie wordt de veranderende omgeving waarin Triodos Bank opereert belicht. De Raad van Commissarissen herkent zich volledig met de inhoud van het verslagen schaarst zich achter de inspanningen van de Directie en de medewerkers van Triodos Bank om een positief verschil te maken in de levenskwaliteit van mensen.

Hoogtepunten in 2013

2013 werd gekenmerkt door een steeds groter wordend verschil tussen toevertrouwde middelen en kredieten. De Raad van Commissarissen ziet deze ontwikkeling als een serieuze uitdaging, zowel vanuit financieel oogpunt als vanuit de missie van de bank. Verder worden er veel activiteiten ontwikkeld om risico management en de aansturing van de bank te verbeteren.

Samen met externe adviseurs is er een project gestart voor een kritische beoordeling van de opzet en de werking van het interne governance model van de bank. De Raad van Commissarissen is nauw betrokken zijn bij de besluitvorming over de besluiten ten aanzien van belangrijke veranderingen en de implementatie die daaruit voortvloeit.

Activiteiten van de Raad van Commissarissen

De toezichthoudende activiteiten van de Raad van Commissarissen zijn onder meer gebaseerd op kwartaalverslagen van de Directie en op presentaties van managers van verschillende vestigingen en business units. Deze presentaties zijn zo gepland dat alle belangrijke activiteiten van Triodos Bank in een periode van twee jaar de revue passeren.

In 2013 zijn presentaties gegeven door het management van Triodos Investment Management en van de vestigingen in Spanje en Nederland. Daarnaast deed mevrouw Scheltema, vice-voorzitter van de Raad van Commissarissen, verslag van de bevindingen van het rapport 'Naar een Dienstbaar en Stabiel Bankwezen', opgesteld door de Commissie Wijffels, waarvan Margot Scheltema deel uitmaakte. Jellie Banga, die in 2013 tot Chief Operating Officer is benoemd en lid is van de Directie presenteerde haar eerste indrukken en inzichten. De Raad van Commissarissen is tevens geïnformeerd over de meest recente ontwikkelingen in de IT-systemen van Triodos Bank. Door al deze presentaties kreeg de Raad van Commissarissen meer inzicht in ontwikkelingen binnen de bank en de omgeving waarin de bank opereert.

In 2013 is er regelmatig contact geweest tussen De Nederlandsche Bank en Triodos Bank. Deze contacten vonden voornamelijk plaats tussen toezichthouders en de Directie. De voorzitter en vice-voorzitter van de Raad van Commissarissen ontvingen een uitnodiging van De Nederlandsche Bank om een toelichting te geven op de toezichthoudende activiteiten van de Raad en de relatie tussen de Raad en de Directie. Het frequentere contact met de toezichthouder is het gevolg van de groeiende balans en de zich uitbreidende activiteiten van Triodos Bank.

In 2013 hebben alle leden van de Raad van Commissarissen en de Directie de verplichte Bankierseed afgelegd. Al zijn de waarden van Triodos Bank in overeenstemming met de Bankierseed en al verankerd in de cultuur van de bank, de eed helpt om ze verder te versterken, en is een belangrijke bijdrage aan het herstel van vertrouwen in de financiële sector in brede zin.

Onderwerpen tijdens de vergaderingen van de Raad van Commissarissen en contacten met de Directie waren onder andere:

- Financiële en economische ontwikkelingen en de mogelijke impact daarvan op de activiteiten van Triodos Bank, de strategie van Triodos Bank, financiële resultaten, risicomangement en auditbevindingen, met inbegrip van feedback en notulen van de Audit & Risk Committee, accountantsrapporten, het aantrekken van nieuw kapitaal, kwartaalverslagen, kredietrapportages en de Basel III-regelgeving;

- Corporate governance en compliance;
- Human Resources Management, management development, organisatorische veranderingen en bedrijfscultuur;

- Ontwikkelingen en nieuwe markten in de verschillende landen en bij Triodos Investment Management; Er is uitgebreid stilgestaan bij de Spaanse markt voor zonne-energie.

Ook zijn er in 2013 intensieve besprekingen gevoerd over en goedkeuringen gegeven aan onder andere:

- Het wervingsproces voor een nieuwe voorzitter en voor een nieuw lid ter opvolging van Jan Lamers, die in 2014 aftreedt. Dit proces vond plaats onder leiding van de Nomination & Compensation Committee, waarbij alle leden van de Raad van Commissarissen, de Directie en het Bestuur van het Administratiekantoor betrokken waren;
- De topmanagementstructuur van de bank;
- De functie van een nieuwe Director Risk ter ondersteuning van de Directie bij haar risicomangementtaken. Met de werving voor deze functie is eind 2013 een aanvang gemaakt;
- Het werkplan 2014, op basis van het Business Plan 2012-2014;
- Het jaarverslag 2012 en de managementletter, in het bijzijn van de externe accountant;

- Het halfjaarverslag;
- De risicobereidheid ('risk appetite') van Triodos Bank;
- Het beloningsbeleid van Triodos Bank: de jaarlijkse herziening van het internationale beloningsbeleid werd besproken en goedgekeurd; De leden van de Nomination & Compensation Committee waren actief betrokken bij de besprekingen over dit onderwerp;
- De ontwikkeling van de Global Alliance for Banking on Values (GABV), waarvan Triodos Bank medeoprichter en Peter Blom de huidige voorzitter is. De Raad van Commissarissen ziet dit als een belangrijk instrument bij het realiseren van de missie van Triodos Bank;
- De ontwikkeling van een agentschap in Frankrijk. De Raad volgt nauwgezet de plannen en ontwikkelingen voor nieuwe vestigingen en activiteiten in het buitenland en ziet erop toe dat deze gedragen kunnen worden door de bedrijfsresultaten van de bank;
- Een (kleine) wijziging van het interne reglement van de Raad van Commissarissen en de Directie;
- De rollen en verantwoordelijkheden van het Bestuur van het Administratiekantoor, de Raad van Commissarissen en de Directie ten opzichte van elkaar zijn uitvoerig besproken.

Ondanks de toegenomen werklust heeft de Raad van Commissarissen besloten om tijdens de Algemene Vergadering van 2014 geen voorstel in te dienen voor een verhoging van de beloning van zijn leden.

De activiteiten van individuele commissarissen in 2013 bestonden onder andere uit:

- Deelname aan vergaderingen op locatie met klanten en/of met certificaathouders in Nederland, België, het Verenigd Koninkrijk en Spanje;
- Commissarissen die in de landen wonen (of woonden) waarin Triodos Bank actief is, onderhouden informele contacten met lokale Managing Directors en senior medewerkers, waardoor ze meer inzicht kregen in de activiteiten van die lokale vestiging;
- Periodieke vergaderingen tussen de voorzitters van het Bestuur van het Administratiekantoor, de Raad van Commissarissen en de Directie;

- De voorzitter van de Raad heeft – op uitnodiging – een vergadering met de Ondernemingsraad bijgewoond;
- Marcos Eguiguren Huerta heeft deelgenomen aan de jaarvergadering van de Global Alliance for Banking on Values in Berlijn en de Raad geïnformeerd over zijn bevindingen.

Activiteiten van de Commissies van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen heeft twee commissies, zoals uiteengezet in het hoofdstuk Corporate Governance: de Audit & Risk Committee en de Nomination & Compensation Committee. Beide commissies zijn in de loop van het jaar regelmatig bijeengekomen. Hun belangrijkste overwegingen en conclusies zijn gedeeld met de volledige Raad van Commissarissen, waar de formele besluitvorming plaatsvindt.

Activiteiten van de Audit and Risk Committee

De Audit & Risk Committee (ARC) is in 2013 zes keer bijeengekomen. Elke bijeenkomst werd bijgewoond door de Chief Financial Officer, het Hoofd Interne Audit en het Hoofd Risicomanagement van Triodos Bank. Vier bijeenkomsten werden bijgewoond door de externe accountant.

Daarnaast is er eenmaal in afwezigheid van de Directie met de externe accountant gesproken. De voorzitter van de ARC heeft ook enkele afzonderlijke besprekingen met de externe accountant gevoerd. De ARC hecht groot belang aan een effectieve, onafhankelijke en professionele interne auditfunctie binnen Triodos Bank en is positief ten aanzien van de aanhoudende inspanningen van het Hoofd Interne Audit om de impact van de functie te vergroten. Dit omvat onder andere een adequate rapportage van belangrijke auditbevindingen, alsmede de follow-up van auditkwesties met inbegrip van de reacties van het management.

Tijdens haar beraadslagingen heeft de Commissie kwesties beoordeeld zoals: het overkoepelende risico- en controleraamwerk van Triodos Bank, de jaarrekening en de kwartaalcijfers, de bevindingen van de interne accountant, belangrijke administratieve beslissingen, krediet- en sectorconcentratierisico, financieel beheer en risicobereidheid. De ARC heeft bijzondere aandacht besteed aan de follow-up van suggesties voor verbetering door De Nederlandsche Bank, en de behoefte aan verdere versterking van de organisatie van het risicomanagement. Hiertoe zal een Director Risk worden aangesteld. De voorzitter van de ARC is nauw betrokken bij dit wervingsproces. De ARC staat positief tegenover de aanstelling van een Director Finance. Tot slot heeft de ARC zich beziggehouden met een grondige evaluatie van het beleid dat de bank voert ten aanzien van risicobeheer en -management, met in het bijzonder aandacht voor kredietrisico's. Dit omvat onder andere kwaliteit van gegevens, waardering van zekerheden, classificatie van risico's, kredietbeoordelingen en afdoende documentatie over deze zaken.

Net als in voorgaande jaren zijn in 2013 een toereikend Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (ILAAP) en Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP) uitgevoerd en is het Herstelplan geproduceerd en gepresenteerd aan De Nederlandsche Bank.

In 2013 konden de kredietverliezen, gezien de economische omstandigheden, redelijk genoemd worden. Geconstateerd werd echter dat het overheidsbeleid in Spanje op het gebied van subsidies voor zonne-energieprojecten sterk aan verandering onderhevig was. De ARC blijft deze ontwikkeling nauwgezet volgen.

De ARC is blij met de diversificatie van de kredietportefeuille, die deels werd veroorzaakt door de introductie van duurzame hypotheeklen. De commissie merkt op dat verdere diversificatiestappen worden overwogen, waaronder andere mogelijkheden om liquiditeitsoverschotten te beleggen.

De ARC heeft met de externe accountant gesproken over de managementletter, onder meer over de opmerkingen van de externe accountant over de interne controle. Het doet de ARC genoegen dat de interne controle van Triodos Bank toereikend is bevonden op basis van uitgebreide informatie, waaronder externe en interne audit, en compliance- en risicomangementrapporten.

Activiteiten van de Nomination and Compensation Committee

De voltallige Nomination & Compensation Committee (NCC) is in 2013 een aantal keren bijeengekomen. De voorzitter van de Directie neemt deel aan de vergaderingen van de NCC.

Een van de belangrijkste taken van de NCC is het adviseren van de voltallige Raad van Commissarissen over het beloningsbeleid van Triodos Bank en het vaststellen van het beloningspakket van de Statutaire Directie in het bijzonder. Ook adviseert de commissie de Raad van Commissarissen over de beloning van Managing Directors, die direct onder de Statutaire Directie vallen. De leden van de NCC hebben ervaring op topmanagementniveau en een goede kennis van en ervaring met performance-management en beloningen. Daarnaast winnen zij in specifieke gevallen advies in bij onafhankelijke, externe deskundigen.

De bestaande arbeidscontracten van de twee Statutaire Directeuren zijn beoordeeld en geactualiseerd, om ze in lijn te brengen met nieuwe regelgeving.

De coördinatie van de werving van een opvolger van de voorzitter van de Raad van Commissarissen stond in 2013 hoog op de agenda. Het profiel voor de functie van voorzitter werd aangepast, omdat het erg moeilijk bleek om kandidaten te vinden beschikkend over uitgebreide bankervaring, een bewezen staat van dienst op het gebied van management en een sterke betrokkenheid bij de waarden, die ten grondslag liggen aan de activiteiten van Triodos Bank. Besloten werd dat tenminste één nieuw te benoemen commissaris, en niet noodzakelijkerwijs de voorzitter, over een gedegen bankervaring moet

beschikken. Als gevolg hiervan is in de loop van 2013 een start gemaakt met de werving voor een nieuwe commissaris met veel ervaring op het gebied van retail banking in een topmanagement functie bij een bank. Deze nieuwe commissaris zal Jan Lamers opvolgen, die in 2014 aftreedt.

De NCC heeft in het kader van een programma voor permanente educatie, een tweedaagse trainingssessie georganiseerd voor de Raad van Commissarissen en de Directie. Dit programma voldoet aan de eis van de Code Banken voor de opzet van een dergelijk programma. In 2013 zijn tijdens de sessie de ontwikkelingen op het gebied van risicomangement en regelgeving aan de orde geweest, alsmede de visie die ten grondslag liggen aan de missie van Triodos Bank en de persoonlijke en professionele relevantie daarvan voor de leden van de Raad. Voorts is de dynamiek binnen de Raad van Commissarissen van Triodos Bank aan de orde geweest. De trainingssessie vond plaats onder leiding van een extern adviseur.

In 2013 heeft de NCC de Raad van Commissarissen geadviseerd over de evaluatie van het internationale beloningsbeleid van Triodos Bank. Het beleid is nu volledig in lijn met de Europese en Nederlandse regelgeving met betrekking tot het beloningsbeleid voor banken. Nadere informatie over het internationale beloningsbeleid vindt u op pagina 83 van de jaarrekening.

Tijdens de bijeenkomsten van de NCC is verder gesproken over:

- Het beleidsdocument 'Relaties op het Werk';
- De omvang en samenstelling van de Raad van Commissarissen en de geschiktheidsmatrix van de Raad van Commissarissen;
- Jaarlijkse evaluaties Statutaire Directeuren;
- Werving van een Corporate Secretary;
- Herbenoeming van twee commissarissen;
- Opvolging bij sleutelposities op top- en seniormanagementniveau;
- Managementontwikkeling, met inbegrip van het loopbaantraject van individuele top- en seniormanagers en 'high potentials'.

Interne organisatie

Samenstelling van de Raad van Commissarissen

De statuten van Triodos Bank bepalen dat de Raad van Commissarissen uit drie of meer leden bestaat. Op dit moment heeft de Raad zeven leden.

Tijdens de Algemene Vergadering van Triodos Bank, in mei 2013, trad Marius Frank af als lid van de Raad van Commissarissen. Er is geen vervanger benoemd. Hans Voortman werd herbenoemd voor een periode van één jaar.

Evenwichtige participatie man/vrouw

De Raad van Commissarissen streeft naar brede diversiteit in samenstelling, door een evenwichtige verdeling van zetels naar nationaliteit, leeftijd, ervaring, achtergrond en geslacht. Meer in het bijzonder streeft de Raad naar een situatie waarin niet meer dan 70% van de zetels worden bezet door mannen of vrouwen.

Tot mei 2013 bestond de Raad van Commissarissen uit zes mannelijke leden (75%) en twee vrouwelijke leden (25%). Sinds mei 2013 heeft de Raad vijf mannelijke en twee vrouwelijke leden, ofwel een verdeling van circa 70% en 30%.

Commissies van de Raad van Commissarissen

De samenstelling van de commissies is als volgt:

Audit and Risk Committee

- Margot Scheltema, Voorzitter
- Marcus Eguiguren Huerta
- Carla van der Weerd

Nomination and Compensation Committee

- Marius Frank (Voorzitter) tot 17 mei 2013
- Mathieu van den Hoogenband (Voorzitter) vanaf 17 mei 2013
- Hans Voortman
- David Carrington vanaf mei 2013

Voor nadere informatie over de commissarissen zie de biografieën op pagina 44/45 van dit verslag.

De competentiematrix (zie pagina 42), die in 2011 voor de eerste keer werd opgesteld, is eind 2013 geactualiseerd. In de matrix staan de vakgebieden waarin commissarissen aanzienlijke expertise hebben; met behulp van de matrix kan worden beoordeeld of de Raad van Commissarissen over de juiste vaardigheden beschikt om zijn taken te verrichten.

De matrix is gebaseerd op de vereisten zoals vermeld in het collectieve profiel van de Raad van Commissarissen, dat regelmatig wordt bijgewerkt.

Vergaderingen van de Raad van Commissarissen

Alle bijeenkomsten worden gezamenlijk met de Statutaire Directeuren en, vanaf november 2013, met de voltallige Directie gehouden. Elke bijeenkomst in 2013 (zes in totaal) werd voorafgegaan door een interne bijeenkomst waaraan uitsluitend commissarissen deelnamen. Eén interne vergadering was gewijd aan een bespreking van het interne evaluatieverslag en aan de beoordeling van de Statutaire Directeuren.

Sinds 2012 komt de Raad van Commissarissen jaarlijks ten minste één keer bijeen in een land waar de bank een vestiging heeft. In 2013 werd deze vergadering gehouden op het kantoor van de Spaanse vestiging van Triodos Bank. De Raad heeft toen veel Spaanse medewerkers gesproken. Er werden presentaties gehouden en besprekingen gevoerd met het senior management van de vestiging, waardoor de Raad meer inzicht kreeg in de Spaanse activiteiten van Triodos Bank. De Raad bracht ook een bezoek aan een zonne-energie centrale, één van de vele projecten die door de Spaanse vestiging wordt gefinancierd.

De voorzitter van de Raad van Commissarissen en de Chief Executive Officer onderhielden gedurende het jaar veelvuldig contact met elkaar, de voorzitter van de Audit and Risk Committee onderhield regelmatig en nauw contact met de Chief Financial Officer, en de voorzitter van de Nomination and Compensation Committee met de Chief Executive Officer.

Aanwezigheid

Aanwezigheid van de commissarissen bij de bijeenkomsten in 2013:

Leden van de Raad van Commissarissen	Bijeenkomst Raad van Commissarissen	Bijeenkomst Audit and Risk Committee	Bijeenkomst Nomination and Compensation Committee
Hans Voortman	6/6		6/6
Margot Scheltema	5/6	6/6	
David Carrington	6/6		4/4 **
Marcos Eguiguren Huerta	6/6	5/6	
Marius Frank	3/3 *		3/3 *
Mathieu van den Hoogenband	6/6		4/4 **
Jan Lamers	5/6		
Carla van der Weerd	6/6	6/6	

* Marius Frank is afgetreden op 17 mei 2013

** vanaf 17 mei 2013

Onafhankelijkheid

Gedurende heel 2013 waren alle commissarissen in de zin van de bepalingen van de Nederlandse Corporate Governance Code onafhankelijk van Triodos Bank. De samenstelling van de Raad was zodanig dat leden kritisch en onafhankelijk van elkaar, van de Directie en van enig belang konden handelen.

Belangenverstrengeling

In overeenstemming met de vereisten van de Nederlandse Corporate Governance Code beschikt de Raad van Commissarissen over interne regels die gelden voor feitelijke of potentiële belangenverstrengeling van commissarissen. Er was in 2013 geen sprake van belangenverstrengeling.

Educatie

In het kader van het programma voor permanente educatie organiseert de Raad van Commissarissen jaarlijkse bijeenkomsten met externe deskundigen om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen in de maatschappij en de sectoren die van belang zijn voor de activiteiten van Triodos Bank. Nadere gegevens treft u in het verslag van de Nomination & Compensation Committee.

Zelfevaluatie

De jaarlijkse zelfevaluatie van de Raad van Commissarissen vond eind 2013 plaats en werd uitgevoerd door twee onafhankelijke adviseurs. In 2010 is besloten iedere twee jaar een onafhankelijk adviseur bij de evaluatie te betrekken. Onder deze evaluatie viel zowel het functioneren van de Raad van Commissarissen als geheel, als dat van de individuele commissarissen en de commissies, alsmede de werkrelatie tussen de Raad van Commissarissen en

de Directie. De resultaten en aanbevelingen van deze bijeenkomst zijn besproken tijdens de interne vergadering van de Raad in december en zijn net als in 2012 vruchtbaar bevonden. De Raad zal de aanbevelingen van de beoordelaars begin 2014 met de Directie bespreken.

De leden van de Directie hebben hun persoonlijke hoofdprioriteiten voor 2013 met de Raad van Commissarissen besproken. Deze zullen begin 2014 worden geëvalueerd.

Tot slot

De Raad van Commissarissen is van mening dat de jaarrekening en het verslag van de Directie een getrouw beeld geven van de positie van Triodos Bank. De Raad stelt voor dat de aandeelhouder de jaarrekening 2013 goedkeurt en de Statutaire Directie decharge verleent voor het gevoerde beleid van Triodos Bank, en de Raad van Commissarissen voor het door de Raad uitgeoefende toezicht in 2013.

De Raad van Commissarissen steunt het dividendvoorstel van de Directie van EUR 1,95 (per certificaat van aandeel).

De Raad van Commissarissen wil graag alle stakeholders van Triodos Bank dank zeggen voor hun vertrouwen in Triodos Bank en de Directie, en alle medewerkers van de bank bedanken voor hun inzet. De Raad van Commissarissen heeft er alle vertrouwen in dat Triodos Bank de uitdagingen in 2014 het hoofd zal kunnen bieden en zal fungeren als referentiepunt voor de banksector.

Zeist, 27 februari 2014

Hans Voortman, Voorzitter
Margot Scheltema, Vice-voorzitter
David Carrington
Marcos Eguiguren Huerta
Mathieu van den Hoogenband
Jan Lamers
Carla van der Weerd

Deze pagina is bewust blanco gelaten.

Competentiematrix Raad van Commissarissen

Onderstaande matrix bevat de kerncompetenties van de afzonderlijke commissarissen, van belang voor hun toezichthoudende functie.

Een kandidaat-commissaris dient over de volgende drie kwalificaties te beschikken:

- affiniteit met de missie en waarden van Triodos Bank;
- ervaring op seniormanagementniveau, en
- internationale ervaring.

Alle commissarissen voldoen aan deze criteria.

Onderstaande tabel vermeldt verdere competenties op sleutelgebieden, zoals beschreven in het profiel van de Raad van Commissarissen.

Naam (nationaliteit)	Geboortejaar	Geslacht	Land waarop de commissaris zich richt	Duurzame ontwikkeling	Banking
Carrington (UK)	1946	M	Verenigd Koninkrijk	•	
Eguiguren Huerta (SP)	1959	M	Spanje		•
Frank (NL)*	1947	M	Nederland, Frankrijk		
Lamers (BE)	1948	M	België, Frankrijk		
Scheltema (NL)	1954	V	Nederland		
Van den Hoogenband (NL)	1944	M	Nederland, Duitsland	•	
Van der Weerd (NL)	1964	V	Nederland		•
Voortman (NL)	1944	M	Nederland	•	•

* Marius Frank is afgetreden op 17 Mei 2013

Belangrijkste expertisegebieden

Risico Management	Multi-Stakeholder relaties	Financiën, Administratie en Interne controle	Overige functionele en sectorexpertise
	•		'Impact'-beleggingen, CG in de sociale sector
•		•	
		•	Strategie, Leiderschap ontwikkeling
	•	•	Marketing, Media, Cultuur
•		•	Corporate Governance, Juridische Zaken
			Consumentenmarkt
•		•	
•	•		Natuurbehoud

Biografieën

David Carrington (1946)

David Carrington is voor het eerst benoemd in 2009 en zijn huidige benoemingstermijn eindigt in 2017. Hij is lid van de Nomination and Compensation Committee van Triodos Bank. Hij is sinds 2001 zelfstandig adviseur en is gespecialiseerd in de ontwikkeling van filantropie en maatschappelijk verantwoord financieren en in het besturen van charitatieve instellingen en sociale ondernemingen. David Carrington kan putten uit 25 jaar ervaring in senior-managementfuncties bij charitatieve instellingen – waarvan de afgelopen 13 jaar als Chief Executive – en als bestuurslid bij een scala aan organisaties in het Verenigd Koninkrijk. Hij is toezichthoudend directeur van Big Society Capital en voorzitter van de Programme Board of Inspiring Impact. Daarnaast is hij voorzitter en oprichter/directeur van de Alliance Publishing Trust en Bridges Charitable Trust en lid van de Raad van Advies van het Amerikaanse Centre for Effective Philanthropy. David Carrington heeft de Britse nationaliteit en bezit geen certificaten Triodos Bank.

Marcos Eguiguren Huerta (1959)

Marcos Eguiguren Huerta is voor het eerst benoemd in 2008 en zijn huidige benoemingstermijn eindigt in 2016. Hij is lid van de Audit and Risk Committee van Triodos Bank. Marcos Eguiguren Huerta heeft uitgebreide ervaring op het gebied van advisering van financiële entiteiten in Spanje en in diverse landen in Latijns-Amerika. Daarnaast is hij partner en medeoprichter van SingularNet, een Spaanse professionele dienstverlener die zich richt op ondernemingsstrategie, menselijke ontwikkeling en communicatie. Hij vervulde ook leidinggevende functies bij Barclays Bank en BBVA. Daarnaast is hij Professor bedrijfskunde aan de Politechnische Universiteit van Catalonië. Marcos Eguiguren heeft de Spaanse nationaliteit en bezit 194 certificaten Triodos Bank.

Mathieu van den Hoogenband (1944)

Mathieu van den Hoogenband is voor het eerst benoemd in 2007 en zijn huidige termijn eindigt in 2015. Hij is voorzitter van de Nomination and Compensation Committee van Triodos Bank. Hij is voormalig directievoorzitter van Weleda Groep AG te Arlesheim, Zwitserland. Mathieu van den Hoogenband is lid van het Aandeelhouderscollege Rhea Holding B.V. (Eosta B.V.), voorzitter van de Raad van Commissarissen van Stichting Widar centrum voor eerstelijns gezondheidszorg en lid van de Adviesraad Antroposofische Medische Faculteit van de particuliere universiteit Witten/Herdecke. Daarnaast doceert hij Leiderschap en Ethiek aan de SRH Hochschule in Berlijn en 'Levensfasen' aan de Alanus Hochschule in Bonn-Alfter. Mathieu van den Hoogenband heeft de Nederlandse nationaliteit en bezit 931 certificaten Triodos Bank.

Jan Lamers (1948)

Jan Lamers is voor het eerst benoemd in 2002 en zijn huidige benoemingstermijn eindigt in 2014. Hij is voormalig bestuursvoorzitter van Uitgeversbedrijf Tijd en vicepresident van de Europese Vereniging van Dagbladuitgevers. Hij is bestuursvoorzitter van Lamers-Media C&P, voorzitter van CultuurNet Vlaanderen, directeur van Wereldmediahuis Vzw en lid van de Raad van Commissarissen van I-Propeller NV. Jan Lamers heeft de Belgische nationaliteit en bezit geen certificaten Triodos Bank.

Margot Scheltema (1954), Vice-voorzitter

Margot Scheltema is voor het eerst benoemd in 2006 en haar huidige benoemingstermijn eindigt in 2014. Zij is voorzitter van de Audit and Risk Committee van Triodos Bank. Margot Scheltema was tot eind 2008 financieel directeur van Shell Nederland BV. Zij is lid van de Auditcommissie van Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds en lid van de Raad van Commissarissen van ASR NV, Schiphol NV en van TNT Express NV. Margot Scheltema is vervangend raadslid bij de Ondernemingskamer van het Gerechtshof te Amsterdam. Daarnaast is zij non-executive lid van het bestuur van de Lonza Group PLC, lid van de Raad van Toezicht van het Rijksmuseum en World Press Photo en lid van de Raad van Commissarissen van Warmtebedrijf Rotterdam. Margot Scheltema heeft de Nederlandse nationaliteit en bezit geen certificaten Triodos Bank.

Hans Voortman (1944), Voorzitter

Hans Voortman is voor het eerst benoemd in 2001 en zijn huidige benoemingstermijn eindigt in 2014. Hij is lid van de Nomination and Compensation Committee van Triodos Bank. Hans Voortman is voormalig algemeen directeur van Wereld Natuur Fonds Nederland en voormalig vennootschappelijk directeur van MeesPierson. Daarnaast is hij voorzitter van de Raad van Toezicht van Ark Natuurontwikkeling en bestuurslid van Pan Parks. Hans Voortman heeft de Nederlandse nationaliteit en bezit geen certificaten Triodos Bank.

Carla van der Weerd-Norder (1964)

Carla van der Weerd is voor het eerst benoemd in 2010 en haar huidige benoemingstermijn eindigt in 2014. Zij is lid van de Audit and Risk Committee van Triodos Bank. Carla van der Weerd is eigenaar/ directeur van Accent Organisatie Advies en Accent Finance & Accountancy. Zij heeft vijftien jaar bij ABN AMRO Bank NV gewerkt, onder andere als CFO/COO van Global Transaction Banking, als wereldwijd hoofd Operationeel Risicomanagement en als wereldwijd hoofd Risicomanagement en Compliance in Vermogensbeheer. Zij is lid van de Raad van Commissarissen en voorzitter van de Auditcommissie van Saxion Hogeschool. Carla van der Weerd heeft de Nederlandse nationaliteit en bezit geen certificaten Triodos Bank.

Deze pagina is bewust blanco gelaten.

Geconsolideerde balans per 31 december 2013	48
Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2013	49
Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over 2013	50
Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen over 2013	52
Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2013	54
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	55
Segmentrapportage	90
Solvabiliteit	98
Leverage ratio	101
Risicomanagement	102
Vennootschappelijke balans per 31 december 2013	132
Vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2013	133
Vennootschappelijk mutatieoverzicht van het eigen vermogen over 2013	134
Toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening	136
Overige gegevens	144

Geconsolideerde balans per 31 december 2013

voor winstverdeling in duizenden euro's	Verwijzingen*	31.12.2013	31.12.2012
Activa			
Kasmiddelen	1	895.755	380.497
Overheidspapier	2	48.000	–
Bankiers	3	551.541	561.167
Kredieten	4	3.544.716	3.285.359
Rentedragende waardepapieren	5	1.224.180	896.530
Aandelen	6	4	4
Deelnemingen	7	7.630	7.594
Immateriële vaste activa	8	11.810	12.285
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	9	39.085	38.647
Overige activa	10	17.212	18.874
Overlopende activa	11	106.720	89.926
Totaal activa		6.446.653	5.290.883
Passiva			
Bankiers	12	62.105	62.799
Toevertrouwde middelen	13	5.650.103	4.593.501
Overige schulden	14	21.222	12.368
Overlopende passiva	15	52.881	50.971
Voorzieningen	16	1.010	675
Achtergestelde schulden	17	5.300	5.300
Eigen vermogen	18	654.032	565.269
Totaal eigen vermogen en passiva		6.446.653	5.290.883
Voorwaardelijke schulden	19	43.656	60.860
Onherroepelijke faciliteiten	20	627.785	606.960
		671.441	667.820

* De verwijzingen hebben betrekking op de toelichting die begint op pagina 55. Deze vormt een integraal onderdeel van de geconsolideerde jaarrekening.

Geconsolideerde winst- en verliesrekening over 2013

in duizenden euro's	Verwijzingen*	2013	2012
Baten			
Rentebaten	21	164.617	158.363
Rentelasten	22	-52.661	-55.218
Rente		111.956	103.145
Opbrengsten uit overige deelnemingen	23	120	–
Opbrengsten uit effecten en deelnemingen		120	–
Provisiebaten	24	52.993	48.989
Provisielasten	25	-2.295	-1.845
Provisie		50.698	47.144
Resultaat uit financiële transacties	26	437	433
Overige baten	27	454	844
Overige baten		891	1.277
Totaal baten		163.665	151.566
Lasten			
Personeels- en andere beheerkosten	28	104.177	93.694
Afschrijvingen en waardeveranderingen op materiële en immateriële vaste activa	29	8.421	6.392
Bedrijfslasten		112.598	100.086
Waardeveranderingen van vorderingen	30	17.061	20.911
Waardeveranderingen van deelnemingen		-207	-218
Totaal lasten		129.452	120.779
Bedrijfsresultaat voor belastingen		34.213	30.787
Belastingen bedrijfsresultaat	31	-8.530	-8.161
Nettowinst		25.683	22.626
Bedragen in euro's			
Nettowinst per aandeel		3,23	3,37
Dividend per aandeel		1,95	1,95

Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten over 2013

in duizenden euro's	2013	2012
Nettoresultaat	25.683	22.626
Herwaardering vastgoed, bedrijfsmiddelen en deelneming na belastingen	170	-41
Koersresultaat bedrijfsuitoefening in het buitenland na belastingen	-241	-151
Totaalbedrag rechtstreeks verantwoord in het eigen vermogen	-71	-192
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	25.612	22.434

Deze pagina is bewust blanco gelaten.

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen over 2013

in duizenden euro's	Aandelen- kapitaal	Agio
Eigen vermogen per 1 Januari 2012	305.688	76.234
Uitbreiding aandelenkapitaal	64.540	31.075
Stockdividend	5.653	-5.653
Herwaardering vastgoed, bedrijfsmiddelen en deelneming na belastingen		
Koersresultaat bedrijfsuitoefening in het buitenland na belastingen		
Winstverdeling vorig boekjaar, toevoeging aan de overige reserves		
Winstverdeling vorig boekjaar, dividend		
Dividend niet in contanten uitgekeerd		
Aan de vennootschap vervallen dividend		
Overboeking naar of vrijval wettelijke reserve ontwikkelingskosten		
In- of verkoop eigen certificaten van aandelen		
Resultaat boekjaar		
Eigen vermogen per 31 december 2012	375.881	101.656
Uitbreiding aandelenkapitaal	44.822	23.255
Stockdividend	6.749	-6.749
Herwaardering vastgoed, bedrijfsmiddelen en deelneming na belastingen		
Realisatie van herwaardering		
Koersresultaat bedrijfsuitoefening in het buitenland na belastingen		
Winstverdeling vorig boekjaar, toevoeging aan de overige reserves		
Winstverdeling vorig boekjaar, dividend		
Dividend niet in contanten uitgekeerd		
Aan de vennootschap vervallen dividend		
Overboeking naar of vrijval wettelijke reserve ontwikkelingskosten		
In- of verkoop eigen certificaten van aandelen		
Resultaat boekjaar		
Eigen vermogen per 31 december 2013	427.452	118.162

Herwaarderings- reserve	Wettelijke reserve	Overige reserve	Onverdeelde winst	Totaal eigen vermogen
49	7.024	44.847	17.324	451.166
				95.615
				-
-41				-41
	-151			-151
		5.217	-5.217	-
			-12.107	-12.107
		8.158		8.158
		2		2
	-842	842		-
		1		1
			22.626	22.626
8	6.031	59.067	22.626	565.269
				68.077
				-
170				170
2		-2		-
	-241			-241
		7.709	-7.709	-
			-14.917	-14.917
		10.003		10.003
		-		-
	-674	674		-
		-12		-12
			25.683	25.683
180	5.116	77.439	25.683	654.032

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2013

in duizenden euro's	2013	2012
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Nettowinst	25.683	22.626
Aanpassingen voor:		
• afschrijvingen	6.356	6.391
• waardeveranderingen van vorderingen	17.061	20.911
• waardeveranderingen van deelnemingen	-207	-218
• koersverschillen onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	2.074	-64
• mutaties voorzieningen	335	223
• overige mutaties overlopende posten	-14.746	-14.037
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	36.556	35.832
Mutatie overheidspapier	-48.000	15.000
Mutatie bankiers, niet direct opeisbare tegoeden	63.866	-32.164
Mutaties kredieten	-276.418	-468.452
Mutaties aandelen	-	-
Mutatie bankiers, niet direct opeisbare schulden	-694	27.897
Mutatie toevertrouwde middelen	1.056.602	862.793
Overige mutaties uit operationele activiteiten	10.516	239
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN	842.428	441.145
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Netto investeringen in:		
• rentedragende waardepapieren	-327.650	-323.434
• deelnemingen	-213	-4.437
• immateriële vaste activa	-2.218	-1.911
• onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	-6.000	-5.810
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN	-336.081	-335.592
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Mutatie achtergestelde schulden	-	-10.000
Uitbreiding aandelenkapitaal	68.077	95.615
Betaling contant dividend	-4.914	-3.949
In- of verkoop eigen certificaten van aandelen	-12	1
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN	63.151	81.667
Netto kasstroom	569.498	187.220
Liquiditeiten per 1 januari	623.618	436.398
Liquiditeiten per 31 december	1.193.116	623.618
Direct opeisbare tegoeden bij centrale banken	895.755	380.497
Direct opeisbare tegoeden bij banken	297.361	243.121
Liquiditeiten per 31 december	1.193.116	623.618

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

in duizenden euro's

Algemeen

Triodos Bank, statutair gevestigd aan de Nieuweroordweg 1 te Zeist, is een naamloze vennootschap met beperkte aansprakelijkheid naar Nederlands recht.

Gehanteerde grondslagen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen voor de jaarrekening van banken opgenomen in afdeling 14, titel 9, boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. De jaarrekening heeft betrekking op het drieëndertigste boekjaar van Triodos Bank NV.

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling

Algemeen

Tenzij anders vermeld worden activa gewaardeerd op kostprijs, waarbij voor vorderingen rekening wordt gehouden met een eventuele voorziening voor oninbaarheid.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar Triodos Bank zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard gaat met een uitstroom uit Triodos Bank van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van actief of een vermeerdering

van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en/of alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben, respectievelijk waarin de dienst is verleend. Opbrengsten worden verantwoord indien Triodos Bank alle belangrijkste risico's met betrekking tot de handelsgoederen heeft overgedragen aan de koper.

Rentebaten en -provisies uit hoofde van kredietverlening worden niet in de winst- en verliesrekening verantwoord indien gereede twijfel bestaat omtrent de inbaarheid van de opbrengsten.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van Triodos Bank. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Het gebruik van schattingen en veronderstellingen bij het opstellen van de jaarrekening

De opstelling van de geconsolideerde jaarrekening vereist dat Triodos Bank schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, de voorwaardelijke activa en verplichtingen per balansdatum en van de verantwoorde baten en lasten over het boekjaar. Dit betreft voornamelijk de methoden voor het bepalen van de voorzieningen voor dubieuze debiteuren, van de reële waarde van activa en verplichtingen en van waardeverminderingen. Het betreft mede het beoordelen van de situaties op basis van beschikbare financiële gegevens en informatie. Voor bepaalde categorieën activa en passiva kan het inherente schattingsrisico hoger zijn als gevolg van gebrek aan liquiditeit in de relevante

markten. Hoewel deze schattingen met betrekking tot actuele gebeurtenissen en acties naar beste weten van de Directie zijn gemaakt, kunnen de daadwerkelijke uitkomsten afwijken van de schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van administratieve schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien of in de periode van herziening en toekomstige perioden indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Grondslagen voor consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van Triodos Bank en haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover centrale leiding bestaat. Er is sprake van zeggenschap als Triodos Bank de directe of indirecte bevoegdheid heeft om het financiële en operationele beleid van een entiteit te bepalen teneinde voordelen te verkrijgen uit de activiteiten van de entiteit. Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin Triodos Bank een meerderheidsbelang heeft, of waarop op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend, worden financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten en direct kunnen worden uitgeoefend, betrokken.

Participaties die worden aangehouden om ze te vervreemden worden niet geconsolideerd.

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de binnen de groep gemaakte winsten. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd. De financiële gegevens van joint ventures zijn geconsolideerd naar evenredigheid

van het aangehouden belang, indien consolidatie noodzakelijk is voor het inzicht in het vermogen en resultaat van Triodos Bank NV.

Overzicht kapitaalbelangen conform artikel 2:379 en 2:414 van het Burgerlijk Wetboek:

- Kantoor Buitenzorg BV te Zeist, belang 100%, groepsmaatschappij, volledige consolidatie;
- Kantoor Nieuweroord BV te Zeist, belang 100%, groepsmaatschappij, volledige consolidatie;
- Stichting Triodos Beleggersgiro te Zeist, groepsmaatschappij, volledige consolidatie;
- Triodos Assurantiën BV in liquidatie te Zeist, belang 100%, groepsmaatschappij, volledige consolidatie;
- Triodos Cultuurbank BV in liquidatie te Zeist, belang 100%, groepsmaatschappij, volledige consolidatie;
- Triodos Custody BV te Zeist, belang 100%, groepsmaatschappij, volledige consolidatie;
- Triodos Finance BV te Zeist, belang 100%, groepsmaatschappij, volledige consolidatie;
- Triodos IMMA BVBA te Brussel, belang 100%, groepsmaatschappij, volledige consolidatie;
- Triodos Investment Management BV te Zeist, belang 100%, groepsmaatschappij, volledige consolidatie;
- Triodos MeesPierson Sustainable Investment Management BV te Zeist, belang 50%, joint venture met gezamenlijke zeggenschap, consolidatie naar evenredigheid van het aangehouden belang;
- Triodos Nieuwbouw BV te Zeist, belang 100%, groepsmaatschappij, volledige consolidatie.

Transacties in vreemde valuta

Activa en verplichtingen samenhangend met transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de contante koers per balansdatum. Transacties en de daaruit voortvloeiende baten en lasten in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de geldende koers per transactiedatum. Hieruit voortvloeiende koersverschillen worden in de winst- en verliesrekening verantwoord als 'Resultaat uit financiële transacties'.

Bedrijfsuitoefening in het buitenland

De activa en verplichtingen van activiteiten in buitenlandse eenheden buiten de Eurozone worden omgerekend tegen de contante koers per balansdatum. De baten en lasten van activiteiten in buitenlandse business eenheden buiten de Eurozone worden omgerekend tegen de wisselkoers op de transactiedatum. Hieruit voortvloeiende koersverschillen worden rechtstreeks ten gunste of ten laste van het eigen vermogen gebracht.

Afdekking van de netto-investering in buitenlandse activiteiten

Valutakoersverschillen die optreden bij de heromrekening van een financiële verplichting die wordt aangemerkt als afdekking van de netto-investering in buitenlandse business eenheden buiten de Eurozone, worden direct in het eigen vermogen verwerkt, in de reserve omrekeningsverschillen, voor zover de afdekking effectief is. Het niet-effectieve deel wordt als last in de winst- en verliesrekening opgenomen.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten, inclusief de van de basiscontracten gescheiden afgeleide financiële instrumenten, worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde. Indien instrumenten bij de vervolgwaardering niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Bankiers en kredieten

De vorderingen op banken en de kredieten worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele voorziening voor oninbaarheid. De voorziening voor oninbaarheid wordt per post bepaald, waarbij rekening wordt gehouden met de waarde van de verstrekte zekerheden. Naast deze specifieke voorziening is met ingang van 2013 een algemene voorziening gevormd voor de dekking van risico's

voortvloeiend uit geleden maar nog niet gerapporteerde kredietverliezen.

Overheidspapier en rentedragende waardepapieren

Overheidspapier en rentedragende waardepapieren behoren volledig tot de beleggingsportefeuille en worden gewaardeerd tegen afluingswaarde onder aftrek van een eventuele voorziening voor oninbaarheid. Verschillen tussen verkrijgingsprijs en afluingswaarde worden afgeschreven over de resterende looptijd van de waardepapieren en worden verantwoord als overlopende activa en passiva op de balans. Gerealiseerde waardeveranderingen worden in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Aandelen

De aandelen behoren niet tot de handelsportefeuille en worden gewaardeerd tegen kostprijs.

Deelnemingen

Deelnemingen waarop invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde.

Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen reële waarde. In geval het een deelneming betreft met een notering aan een actieve effectenbeurs wordt de reële waarde gelijkgesteld aan de laatst bekende beurskoers. In geval het een deelneming betreft zonder een notering aan een actieve effectenbeurs of zonder regelmatige beursnotering, wordt de reële waarde naar beste kunnen bepaald aan de hand van alle ter beschikking staande gegevens, waaronder een door een externe accountant goedgekeurde jaarrekening, tussentijdse financiële informatie van de instelling en eventueel andere ter beschikking van Triodos Bank staande gegevens ter zake. Ongerealiseerde waardeveranderingen van deelnemingen waarop geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend, worden rechtstreeks via de herwaarderingsreserve toegevoegd c.q. onttrokken aan het eigen vermogen, met uitzondering van waardeveranderingen beneden de verkrijgingsprijs, welke rechtstreeks in de winst- en verliesrekening worden verantwoord.

Gerealiseerde waardeveranderingen worden in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Koersverschillen als gevolg van de omrekening van vreemde valuta worden rechtstreeks ten gunste of ten laste van het eigen vermogen gebracht.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Deze kosten omvatten voornamelijk de kosten van directe arbeid; bij beëindiging van de ontwikkelingsfase. De afschrijvingen worden bepaald op basis van de geschatte economische levensduur.

Goodwill die Triodos Bank heeft betaald voor het opzetten van de vestiging in Spanje wordt in tien jaar afgeschreven. De resterende afschrijvingstermijn is een jaar. Er is geen waardevermindering van goodwill verantwoord.

De ontwikkelingskosten van het banksysteem worden vanaf het moment van ingebruikname afgeschreven op basis van de economische levensduur. Na een technische beoordeling van het banksysteem in 2013 is de verwachte economische levensduur verlengd van december 2016 tot december 2020.

Managementcontracten waarvoor Triodos Bank heeft betaald bij verwerving van de deelneming in Triodos Investment Management BV worden afgeschreven in twintig jaar. De resterende afschrijvingstermijn is dertien jaar. Er is geen waardevermindering verantwoord.

Aangekochte computersoftware wordt afgeschreven op basis van de economische levensduur. Deze periode bedraagt maximaal vijf jaar.

Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen

Onroerende zaken in ontwikkeling worden gewaardeerd tegen bestede kosten of lagere te verwachten vervangingswaarde bij oplevering. De bestede kosten bestaan uit aan derden verrichte betalingen.

Onroerende zaken in eigen gebruik worden gewaardeerd tegen actuele waarde, die is afgeleid van de vervangingswaarde. Taxatie gebeurt ten minste iedere vijf jaar door een externe taxateur. De laatste taxatie heeft plaatsgevonden in november 2013. Gebouwen in eigen gebruik worden lineair afgeschreven op basis van een geschatte economische levensduur van 40 jaar. Op terreinen in eigen gebruik wordt niet afgeschreven.

Bedrijfsmiddelen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met lineaire afschrijvingen op basis van de geschatte economische levensduur. De afschrijvingstermijnen variëren van drie tot tien jaar.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. De voorzieningen bestaan voornamelijk uit een voorziening voor groot onderhoud gebouwen die is gebaseerd op een langetermijn onderhoudsprogramma.

In- of verkoop eigen certificaten van aandelen

Inkoop en heruitgifte van eigen certificaten van aandelen wordt ten laste respectievelijk ten gunste van de overige reserves gebracht. Een saldo dat resteert na heruitgifte van alle ingekochte eigen certificaten staat ter beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Inkoop van eigen certificaten kan plaatsvinden tot een maximum van 2% van het aantal uitstaande aandelen.

Tot inkoop van eigen certificaten kan worden besloten, indien het aanbod van bestaande certificaten groter is dan de vraag naar nieuwe certificaten. Hiertoe is door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders een machtiging verstrekt aan de Directie.

Afgeleide financiële instrumenten en hedge accounting

Afgeleide financiële instrumenten worden gewaardeerd tegen reële waarde, tenzij hedge accounting onder het kostprijs hedgemodel wordt toegepast.

In contracten besloten afgeleide instrumenten dienen te worden afgescheiden van het basiscontract en apart verantwoord tegen reële waarde indien:

- de economische kenmerken en risico's van het basiscontract en het daarin besloten derivaat niet nauw verwant zijn;
- een apart instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat aan de definitie van een derivaat zou voldoen; en
- het gecombineerde instrument niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening.

Voor valutatermijncontracten afgesloten ter afdekking van monetaire activa en passiva in vreemde valuta's wordt kostprijs hedge accounting toegepast om te bereiken dat in de winst- en verliesrekening verantwoorde resultaten als gevolg van de omrekening van de monetaire posten worden gecompenseerd met waardewijzigingen van de valutacontracten tegen de contante koers op rapporteringsdatum. Het verschil tussen de waarde van het valutatermijncontract tegen de contante koers op afsluitdatum en de waarde van het valutatermijncontract tegen de termijnkoers wordt via de winst- en verliesrekening geamortiseerd over de looptijd van het valutatermijncontract.

Triodos Bank heeft haar hedgingstrategie en de relatie tussen die strategie en de doelstelling van risicomanagement schriftelijk vastgelegd. Ook heeft Triodos Bank haar beoordeling of de derivaten die worden gebruikt bij hedge accounting effectief zijn bij het verrekenen van valutaresultaten van de afgedekte posten schriftelijk vastgelegd, met gebruikmaking van generieke documentatie. Een overhedge wordt op basis van kostprijs of lagere marktwaarde direct in de winst- en verliesrekening verwerkt.

Hedgerelaties worden beëindigd als de respectieve afgeleide instrumenten aflopen of worden verkocht. De cumulatieve winst of het cumulatieve verlies dat tot dat moment nog niet in de winst- en verliesrekening was verwerkt, wordt als overlopende post in de balans opgenomen totdat de afgedekte transacties plaatsvinden. Indien de transacties naar verwachting niet meer plaatsvinden, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies overgeboekt naar de winst- en verliesrekening.

Belastingen bedrijfsresultaat

De belastingen worden op basis van geldende tarieven voor de belastingen naar de winst berekend over het resultaat voor belastingen. Hierbij wordt rekening gehouden met vrijgestelde winstbestanddelen, aftrekposten, bijtellingen en verschillen als gevolg van afwijkingen tussen balanswaarde en fiscale waarde van activa en passiva.

Belastinglatenties als gevolg van verschillen tussen balanswaarde en fiscale waarde worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Winst per aandeel

De winst per aandeel wordt berekend op basis van het gewogen gemiddelde aantal uitstaande aandelen. Bij de berekening van het gewogen gemiddelde aantal uitstaande aandelen geldt het volgende:

- door Triodos Bank gehouden eigen aandelen worden in mindering gebracht op het totale aantal uitstaande aandelen;
- de berekening is gebaseerd op gemiddelden per maand.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht geeft de mutatie van de geldmiddelen van Triodos Bank, uitgesplitst in operationele activiteiten, investeringsactiviteiten en financieringsactiviteiten. De geldmiddelen bestaan uit kasmiddelen en de direct opeisbare tegoeden bij banken. Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Zie voor nadere details over deze grondslagen voor waardering en resultaatbepaling de bijbehorende toelichting op de jaarrekening.

Activa

1. Kasmiddelen

De balanswaarde van de tegoeden bij banken per 31 december is als volgt te specificeren:

	2013	2012
Direct opeisbaar tegoed bij De Nederlandsche Bank	767.659	355.161
Direct opeisbaar tegoed bij de Nationale Bank van België	49.798	9.128
Direct opeisbaar tegoed bij de Deutsche Bundesbank	9.223	751
Direct opeisbaar tegoed bij de Banco de España	69.019	15.441
Contant geld in geldautomaten	56	16
Balanswaarde per 31 december	895.755	380.497

2. Overheidspapier

	2013	2012
Belgisch schatkistpapier	48.000	–
	48.000	–

Het verloop van het overheidspapier is als volgt:

	2013	2012
Balanswaarde per 1 januari	–	15.000
Aanschaf	88.000	–
Aflossingen	-40.000	-15.000
Verkoop	–	–
Balanswaarde per 31 december	48.000	–

3. Bankiers

	2013	2012
Direct opeisbare tegoeden bij banken	297.361	243.121
Deposito's bij banken	254.180	318.046
	551.541	561.167

De direct opeisbare tegoeden staan ter vrije beschikking.

Bankiers onderverdeeld naar resterende looptijd:

	2013	2012
Direct opeisbaar	297.361	243.121
1 tot 3 maanden	202.180	163.546
3 maanden tot 1 jaar	50.000	152.500
1 tot 5 jaar	1.000	–
Langer dan 5 jaar	1.000	2.000
	551.541	561.167

De balanswaarde van de tegoeden bij banken per 31 december is als volgt te specificeren:

	2013	2012
ABN Amro	135.510	136.345
Banco Cooperativo	35.492	32.447
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	–	40.000
Barclays	71.961	14.826
Belfius Bank	30.000	30.000
Co-operative Bank	–	49.012
Coventry	18.068	–
DZ Bank	18.160	20.381
Frankfurter Volksbank	16.935	–
ING Bank	30.694	77.381
KBC Bank	11.493	10.902
Van Lanschot Bank	5.376	1.771
Nationwide Building Society	24.090	24.506
Rabobank	88.728	90.922
Royal Bank of Scotland	43.283	28.875
Yorkshire Bank	18.068	–
Overige	3.683	3.799
	551.541	561.167

4. Kredieten

	2013	2012
Kredieten	3.606.765	3.341.518
Voorziening dubieuze debiteuren	-62.049	-56.159
	3.544.716	3.285.359

De kredieten hebben betrekking op kredieten aan klanten versus kredieten aan banken.

Kredieten onderverdeeld naar resterende looptijd:

	2013	2012
Direct opeisbaar	210.440	179.576
1 tot 3 maanden	97.402	178.737
3 maanden tot 1 jaar	209.466	250.218
1 tot 5 jaar	1.035.913	834.764
Langer dan 5 jaar	2.053.544	1.898.223
	3.606.765	3.341.518

Het verloop van de voorziening dubieuze debiteuren is als volgt:

	2013	2012
Balanswaarde per 1 januari	56.159	36.583
Toevoeging	22.189	24.779
Afboeking	-12.040	-2.178
Vrijval	-4.221	-3.096
Koersverschillen	-38	71
Balanswaarde per 31 december	62.049	56.159

De voorziening heeft geen betrekking op voorwaardelijke schulden en onherroepelijke faciliteiten.

De voorziening dubieuze debiteuren is inclusief een voorziening voor geleden maar nog niet gerapporteerde kredietverliezen (IBNR- voorziening) ad EUR 0,8 miljoen (2012: nihil).

De toevoeging aan de voorziening heeft voor EUR 1,1 miljoen betrekking op rente die wel in rekening is gebracht maar niet is ontvangen (2012: EUR 0,7 miljoen).

5. Rentendragende waardepapieren

	2013	2012
Nederlandse staatsobligaties	159.800	144.500
Belgische staatsobligaties	383.144	351.698
Spaanse staatsobligaties	167.500	87.734
Staatsobligaties van het Verenigd Koninkrijk	69.138	–
Overige obligaties	444.598	312.598
	1.224.180	896.530

De balanswaarde van de overige obligaties per 31 december is als volgt te specificeren:

	2013	2012
Nederlandse Financieringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden (FMO) duurzame obligatie, Nederland ¹	140.000	–
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), Nederland	77.203	77.203
Sustainable energy bond Landwirtschaftliche Rentenbank, Duitsland ¹	50.000	–
Climate Awareness bond European Investment Bank ¹	45.000	–
Nederlandse Financieringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden (FMO), Nederland	40.000	150.000
De Société Publique de Gestion de l'Eau (SPGE), België	15.000	15.000
NRW Bank groene obligatie, Duitsland ¹	15.000	–
SNS Bank (met overheidsgarantie), Nederland	12.000	12.000
La Communauté française de Belgique, België	12.000	12.000
Rabobank, Nederland	10.000	10.000
Regio Wallonië, België	10.000	–
Regio Brussel, België	5.000	15.000
Societe Wallone du credit social, België	5.000	–
Nederlandse Waterschapsbank, Nederland	4.895	7.895
Vlaamse gemeenschap, België	3.000	13.000
Ethias Vie, België	500	500
	444.598	312.598

¹ Dit zijn Groene/duurzame obligaties waarvan de opbrengsten door de emittent worden belegd in bijvoorbeeld duurzame energie, energiebesparing en microfinanciering.

Van het effectenbezit dient EUR 10,0 miljoen als zekerheid voor een mogelijk debetsaldo bij De Nederlandsche Bank (2012: EUR 5,0 miljoen) en nihil bij een Nederlandse bank (2012: EUR 4,6 miljoen). Er is geen zekerheid verstrekt (2012: EUR 4,6 miljoen) voor opgenomen leningen bij een Spaanse bank.

Per 31 december 2013 is in verband met nog niet als resultaat verantwoorde verschillen tussen verkrijgingsprijs en aflossingswaarde EUR 30,4 miljoen (2012: EUR 25,5 miljoen) opgenomen onder de overlopende activa en EUR 3,2 miljoen (2012: EUR 3,0 miljoen) onder de overlopende passiva.

Het verloop van de rentedragende waardepapieren is als volgt:

	2013	2012
Balanswaarde per 1 januari	896.530	573.096
Aanschaf	517.738	529.258
Aflossingen	-150.088	-103.324
Verkoop	-40.000	-102.500
Balanswaarde per 31 december	1.224.180	896.530

6. Aandelen

	2013	2012
S.W.I.F.T. SCRL	3	3
Ampere Equity Fund BV	0	0
SEPA Biogasanlage Hattingen GmbH	1	1
	4	4

De aandelen S.W.I.F.T. SCRL worden gehouden in het kader van deelneming aan het S.W.I.F.T. betalingsverkeer. De aandelen Ampere Equity Fund BV worden gehouden in het kader van de activiteiten van Triodos Investment Management. De aandelen SEPA Biogasanlage Hattingen GmbH worden gehouden in samenhang met een verstrekt krediet.

Het verloop van de aandelen is als volgt:

	2013	2012
Balanswaarde per 1 januari	4	4
Aanschaf	–	–
Verkopen	–	–
Balanswaarde per 31 december	4	4

7. Deelnemingen

	2013	2012
Overige deelnemingen	7.630	7.594

De deelnemingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

- Belangen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. De waarde van deze belangen ten bedrage van EUR 7,3 miljoen (2012: EUR 7,3 miljoen) is gebaseerd op de gepubliceerde aandelenkoers. Bij gebrek aan een gepubliceerde aandelenprijs maakt Triodos Bank een schatting van de reële waarde via de nettovermogenswaarde. Dit betreft ons belang in de New Resource Bank, San Francisco, Merkur Bank, Kopenhagen, Cultura Bank, Oslo, GLS Gemeinschaftsbank eG, Bochum, Banca Popolare Etica Scpa, Padua, Ekobanken Medlemsbank, Järna, en de Nederlandse Financieringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden N.V. (FMO), Den Haag.
- Het belang in Social Enterprise Finance Australia Limited, Sydney waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. De reële waarde van het belang in de Social Enterprise Finance Australia Limited kan niet op betrouwbare wijze worden bepaald omdat de onderneming zich in de aanloopfase bevindt en er derhalve geen representatieve aandelenkoers voorhanden is en nog geen sprake is van actieve verhandeling op de markt. Dit belang ad EUR 0,3 miljoen (2012: EUR 0,3 miljoen) wordt gewaardeerd tegen kostprijs.

Het verloop van deze post is als volgt:

	2013	2012
Balanswaarde per 1 januari	7.594	3.166
Verwervingen	–	1.519
Uitbreiding kapitaal	213	2.919
Herwaardering	63	142
Terugbetaling kapitaal	–	-1
Koersresultaten vreemde valuta	-240	-151
Balanswaarde per 31 december	7.630	7.594

8. Immateriële vaste activa

	2013	2012
Betaalde goodwill	84	190
Ontwikkelingskosten voor informatiesystemen	7.621	8.361
Managementcontracten	2.569	2.771
Computersoftware	1.536	963
	11.810	12.285

De betaalde goodwill betreft:

- goodwill die Triodos Fonds Management in 2004 aan Triodos Investment Management heeft betaald voor het verkrijgen van researchactiviteiten; Per ultimo 2013 is deze goodwill volledig afgeschreven;
- goodwill die Triodos Fonds Management in 2004 en 2005 aan Triodos Investment España heeft betaald, plus een extra bedrag in 2009, voor de afkoop van het winstrecht van de Spaanse vestiging.

Het verloop van de betaalde goodwill is als volgt:

	2013	2012
Aanschafwaarde per 1 januari	900	900
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	-710	-605
Balanswaarde per 1 januari	190	295
Aanschaf	-	-
Afschrijving	-106	-105
Balanswaarde per 31 december	84	190

Ontwikkelingskosten informatiesystemen

De ontwikkelingskosten voor informatiesystemen betreft de ontwikkelingskosten van een ICT-systeem van de bank. Na een technische beoordeling van dit banksysteem in 2013 is de verwachte economische levensduur verlengd van december 2016 tot december 2020. De lagere kosten als gevolg van de verlenging van de economische levensduur ten bedrage van EUR 0,9 miljoen per jaar, worden in de komende jaren verantwoord in the winst- en verliesrekening, voor de eerste keer in 2013. Dit positieve effect wordt eveneens voor de komende vier jaar verwacht. De investering in dit banksysteem heeft in 2013 een waardevermindering ondergaan als gevolg van de beslissing om een nieuw ERP-systeem aan te schaffen voor Triodos Investment Management. De waardevermindering is verantwoord in de winst- en verliesrekening voor een bedrag van EUR 0,2 miljoen.

Het verloop van de ontwikkelingskosten voor de informatiesystemen is als volgt:

	2013	2012
Aanschafwaarde per 1 januari	21.558	20.534
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	-13.197	-11.005
Balanswaarde per 1 januari	8.361	9.529
Geactiveerde kosten	1.046	1.218
Afschrijving*	-1.604	-2.386
Waardeverminderingen	-182	-
Balanswaarde per 31 december	7.621	8.361

* exclusief desinvesteringen ad EUR 2,0 miljoen (2012: EUR 0,0 miljoen).

Managementcontracten

De managementcontracten betreffen contracten voor het beheer van fondsen door Triodos Investment Management. Bij verwerving van de deelneming in Triodos Investment Management heeft Triodos Bank hiervoor een bedrag betaald aan Triodos Holding.

Het verloop van de managementcontracten is als volgt:

	2013	2012
Aanschafwaarde per 1 januari	4.030	4.030
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	-1.259	-1.058
Balanswaarde per 1 januari	2.771	2.972
Afschrijving	-202	-201
Balanswaarde per 31 december	2.569	2.771

9. Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen

	2013	2012
Onroerende zaken in eigen gebruik	23.257	24.982
Bedrijfsmiddelen	15.828	13.665
	39.085	38.647

Het verloop van de onroerende zaken in eigen gebruik is als volgt:

	2013	2012
Aanschafwaarde per 1 januari	28.112	26.274
Cumulatieve herwaardering per 1 januari	-435	-435
Cumulatieve afschrijving per 1 januari	-2.695	-2.343
Balanswaarde per 1 januari	24.982	23.496
Aanschaf	475	1.838
Afschrijving	-366	-352
Herwaardering	-1.834	-
Balanswaarde per 31 december	23.257	24.982

De onroerende zaken in eigen gebruik zijn in november 2013 getaxeed door een externe taxateur.

Het verloop van de bedrijfsmiddelen is als volgt:

	2013	2012
Aanschafwaarde per 1 januari	26.332	22.737
Cumulatieve afschrijving per 1 januari	-12.667	-10.170
Balanswaarde per 1 januari	13.665	12.567
Aanschaf	5.578	4.019
Verkoop *	-53	-46
Afschrijving *	-3.296	-2.939
Koersverschillen	-66	64
Balanswaarde per 31 december	15.828	13.665

* exclusief desinvesteringen ad EUR 0,3 miljoen (2012: EUR 0,5 miljoen).

10. Overige activa

De overige activa zijn inclusief een vordering inzake de depositogarantieregeling voor een bedrag van EUR 8.479 (2012: EUR 9.705).

11. Overlopende activa

De balanswaarde van de overlopende activa per 31 december is als volgt te specificeren:

	2013	2012
Agio op rentedragende waardepapieren	30.403	25.463
Te ontvangen rente	37.577	34.998
Actieve belastinglatentie	5.981	3.797
Overige overlopende activa	32.759	25.668
Balanswaarde per 31 december	106.720	89.926

De belastinglatentie heeft voornamelijk betrekking op verliezen van de Duitse vestiging die nog moeten worden gecompenseerd met toekomstige belastbare winsten. Hiervoor geldt geen beperking in tijd.

Passiva

12. Bankiers

	2013	2012
Tegoeden van banken	62.105	62.799

Dit betreft de aangehouden tegoeden door Kreditanstalt für Wiederaufbau, Duitsland, Landwirtschaftliche Rentenbanken, Duitsland, en Instituto de Crédito Oficial, Spanje, ten behoeve van rentegesubsidieerde kredieten in de duurzame energiesector.

Tegoeden van banken onderverdeeld naar resterende looptijd:

	2013	2012
Direct opeisbaar	833	919
1 tot 3 maanden	1.355	1.324
3 maanden tot 1 jaar	2.804	2.876
1 tot 5 jaar	26.038	19.565
Langer dan 5 jaar	31.075	38.115
	62.105	62.799

13. Toevertrouwde middelen

	2013	2012
Spaargelden	4.007.294	3.324.300
Overige toevertrouwde middelen	1.642.809	1.269.201
	5.650.103	4.593.501

Toevertrouwde middelen onderverdeeld naar resterende looptijd:

	2013	2012
Direct opeisbaar	4.217.071	3.409.344
1 tot 3 maanden	526.361	422.947
3 maanden tot 1 jaar	368.692	281.898
1 tot 5 jaar	439.989	384.037
Langer dan 5 jaar	97.990	95.275
	5.650.103	4.593.501

14. Overige schulden

Deze post bestaat uit diverse te betalen bedragen, waaronder te betalen Nederlandse en buitenlandse belastingen en sociale verzekeringspremies van EUR 9,6 miljoen (2012: EUR 7,1 miljoen).

15. Overlopende passiva

De balanswaarde van de overlopende activa per 31 december is als volgt te specificeren:

	2013	2012
Disagio op rentedragende waardepapieren	3.202	3.008
Te betalen rente	15.422	14.911
Passieve belastinglatentie	3.828	4.070
Overige overlopende passiva	30.429	28.982
Balanswaarde per 31 december	52.881	50.971

De belastinglatentie heeft voornamelijk betrekking op:

- in Nederland te belasten toekomstige winsten van de Duitse vestiging. De duur is onbeperkt;
- tijdelijke verschillen tussen de commerciële en fiscale boekwaarde van immateriële vaste activa.

De resterende duur is één tot vier jaar.

16. Voorzieningen

	2013	2012
Onderhoud gebouwen	1.005	670
Overige voorzieningen	5	5
	1.010	675

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

	2013	2012
Balanswaarde per 1 januari	675	452
Dotatie	334	311
Onttrekking	–	-88
Vrijval	–	–
Koersverschillen	1	–
Balanswaarde per 31 december	1.010	675

17. Achtergestelde schulden

Dit betreft een 10-jarige obligatielening d.d. 12 juli 2006. Het nominale rentepercentage bedraagt 5,625% en de uitgiftekoers was 99,314%. De obligaties zijn achtergesteld ten opzichte van overige schulden. Gedurende de looptijd van de obligatielening kan de bank obligaties inkopen en intrekken onder voorbehoud van toestemming van De Nederlandsche Bank.

Per 31 december 2013 is in verband met verschillen tussen verkrijgingsprijs en aflossingswaarde een bedrag van EUR 13 (2012: EUR 17) opgenomen onder de overlopende activa.

Het verloop van de achtergestelde schulden is als volgt:

	2013	2012
Balanswaarde per 1 januari	5.300	15.300
Onttrekking	–	-10.000
Balanswaarde per 31 december	5.300	5.300

18. Eigen vermogen

Het eigen vermogen op de geconsolideerde balans is gelijk aan het eigen vermogen op de vennootschappelijke balans. Voor een specificatie wordt verwezen naar de toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening.

Reële waarden

Onderstaande tabel geeft inzicht in de reële waarde van de financiële instrumenten per 31 december 2013. De reële waarde van rentedragende waardepapieren is de marktwaarde. Voor bankiers, kredieten, toevertrouwde middelen met een vaste rentelooptijd en de achtergestelde lening is de reële waarde bepaald door middel van de netto contante waarde van verwachte rente en aflossingskasstromen met behulp van de markttrentes ultimo boekjaar. De reële waarde van de overige posten wordt gelijkgesteld aan de balanswaarde.

De reële waarde van de overige activa en passiva bevat tevens de belastinglatentie. Het nog niet afgeschreven agio en disagio van de rentedragende waardepapieren is opgenomen in de balanswaarde van de rentedragende waardepapieren.

	2013 Balans- waarde	2013 Reële waarde	2012 Balans- waarde	2012 Reële waarde
Activa				
Kasmiddelen	895.755	895.755	380.497	380.497
Overheidspapier	48.000	47.860	–	–
Bankiers	551.541	550.832	561.167	561.927
Kredieten	3.544.716	3.509.290	3.285.359	3.325.547
Rentedragende waardepapieren inclusief agio/disagio	1.251.033	1.276.816	918.985	964.325
Aandelen	4	4	4	4
Deelnemingen	7.630	7.630	7.594	7.594
Overig	144.773	152.807*	134.269	122.371*
	6.443.452	6.440.994	5.287.875	5.362.265
Passiva				
Bankiers	62.105	62.105	62.799	62.799
Toevertrouwde middelen	5.650.103	5.671.748	4.593.501	4.632.197
Overig	77.212	77.212	66.306	66.306
Eigen vermogen	654.032	654.032	565.269	565.269
Herwaardering	–	-24.103	–	35.694
	6.443.452	6.440.994	5.287.875	5.362.265

* De reële waarde wordt negatief beïnvloed door de belastingeffecten van alle reële-waardecorrecties die onder overig zijn verantwoord.

	2013 Reële waarde	2012 Reële waarde
Derivaten		
Valutatermijncontracten	1.135	812

De geschatte reële waarden die worden opgegeven door financiële instellingen worden niet geacht één op één vergelijkbaar te zijn vanwege de verscheidenheid in gehanteerde waarderingsmethoden en het gebruik van schattingen daarbij. Het gebrek aan een objectieve waarderingsmethode brengt met zich mee dat geschatte reële waarden in hoge mate subjectief zijn voor wat betreft de veronderstelde looptijden en de toegepaste rentepercentages.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

19. Voorwaardelijke schulden

Dit betreft kredietvervangende en niet-kredietvervangende garanties die gedeeltelijk zijn gedekt door geblokkeerde rekeningen tot hetzelfde bedrag.

20. Onherroepelijke faciliteiten

Dit betreft het geheel van verplichtingen uit hoofde van onherroepelijke toezeggingen die kunnen leiden tot kredietverlening.

Overige niet uit de balans blijkende verplichtingen

Naast de in de balans vermelde voorwaardelijke schulden en onherroepelijke faciliteiten is het deposito-garantiestelsel en de beleggerscompensatieregeling van toepassing, zoals bedoeld in artikel 3:259 van de Wet op het Financieel Toezicht.

Huurverplichtingen

in duizenden euro's

plaats	Bedrag per jaar	Resterende looptijd
Zeist, Nederland	575	20 maanden
Zeist, Nederland	160	48 maanden
Brussel, België	645	63 maanden
Bristol, Verenigd Koninkrijk	792	147 maanden
Edinburgh, Verenigd Koninkrijk	31	9 maanden
Barcelona, Spanje	149	10 maanden
Bilbao, Spanje	14	3 maanden
Gerona, Spanje	18	61 maanden
Granada, Spanje	40	22 maanden
La Coruna, Spanje	15	3 maanden
Las Palmas, Spanje	7	3 maanden
Madrid, Spanje	460	22 maanden
Madrid, Spanje	123	3 maanden
Madrid, Spanje	19	19 maanden
Murcia, Spanje	85	7 maanden
Oviedo, Spanje	71	10 maanden
Palma de Mallorca, Spanje	92	16 maanden
Pamplona, Spanje	62	12 maanden
Santa Cruz de Tenerife, Spanje	27	6 maanden
Sevilla, Spanje	96	16 maanden
Valencia, Spanje	16	3 maanden
Valladolid, Spanje	22	3 maanden
Zaragoza, Spanje	15	6 maanden
Frankfurt, Duitsland	267	10 maanden

Leaseverplichtingen

in duizenden euro's

De leaseverplichtingen, die voornamelijk betrekking hebben op auto's, zijn aangegaan voor een periode tussen 2 en 48 maanden en hebben een jaarlast van EUR 759.

Verplichtingen voor het gebruik van software

in duizenden euro's

De volgende verplichtingen zijn aangegaan voor het gebruik van software:

- Een vaste jaarlijkse betaling van EUR 28 ter zake van het onderhoud van een e-mail managementsysteem.
- Voor een periode van ten minste 1 jaar een variabele jaarlast van circa EUR 234 ter zake van het gebruik van een banksysteem.

Overige verplichtingen

in duizenden euro's

De volgende verplichtingen zijn aangegaan:

- Diensten ter zake van het beheer van hypotheeken met een looptijd van ten minste 1 jaar en een jaarlast van EUR 276.
- Diensten ter zake van betalingstransacties voor een periode van ten minste 5 jaar met een variabele jaarlast van circa EUR 2.800.
- Diensten ter zake van de beveiliging van betalingssystemen voor een periode van ten minste 2,5 jaar met een variabele jaarlast van circa EUR 218.

In 2010 heeft Triodos Bank een samenwerkingsovereenkomst ondertekend met een projectontwikkelaar, die in 2011 is gewijzigd. Het doel van deze overeenkomst is het bouwen van een nieuw kantoorgebouw voor Triodos Bank vóór het derde kwartaal 2016. Eind 2011 heeft Triodos Bank een overeenkomst met een derde partij ondertekend voor de aankoop van grond voor 1 september 2014. Aan deze aankoop zijn een aantal specifieke voorwaarden verbonden.

Baten

21. Rentebaten

	2013	2012
Kredieten	131.738	124.554
Bankiers	3.974	7.530
Overheidspapieren en rentedragende waardepapieren	28.862	26.215
Overige beleggingen	43	64
	164.617	158.363

De rentebaten zijn inclusief opbrengsten voortvloeiend uit het uitlenen van gelden en daarmee samenhangende transacties, alsmede hiermee verband houdende provisies die het karakter hebben van rente. De post rentedragende waardepapieren is inclusief transactieresultaten voor een bedrag van EUR 3,4 miljoen (2012: EUR 5,6 miljoen).

22. Rentelasten

	2013	2012
Toevertrouwde middelen	50.834	53.174
Achtergestelde schulden	302	641
Bankiers	1.522	1.355
Overige	3	48
	52.661	55.218

De post achtergestelde schulden bevat geen transactieresultaat (2012: EUR 0,1 miljoen).

23. Opbrengsten uit effecten en deelnemingen

	2013	2012
Opbrengsten uit overige deelnemingen	120	-
	120	-

24. Provisiebatens

	2013	2012
Garantieprovisie	511	540
Aandelenregister	4.236	3.844
Betalingsverkeer	8.101	5.607
Kredietverlening	9.000	8.952
Vermogensbeheer	5.128	4.185
Managementvergoedingen	25.574	25.677
Overige provisiebatens	443	184
	52.993	48.989

25. Provisielasten

	2013	2012
Provisie aan agenten	385	406
Vermogensbeheer	589	703
Overige provisielasten	1.321	736
	2.295	1.845

26. Resultaat uit financiële transacties

	2013	2012
Koersresultaten transacties in vreemde valuta	-83	115
Transactieresultaten valutatermijncontracten	520	318
	437	433

27. Overige baten

Dit betreft vergoedingen voor overige verrichte diensten en resultaten voortvloeiend uit de verkoop van activa.

Lasten

28. Personeels- en andere beheerkosten

	2013	2012
Personeelskosten:		
• salarissen	45.625	39.536
• pensioenlasten	4.850	4.520
• sociale lasten	7.863	6.826
• uitzendkrachten	4.040	4.988
• diverse personeelskosten	5.016	4.459
• geactiveerde personeelskosten	-514	-1.075
	66.880	59.254
Andere beheerkosten:		
• kantoorkosten	4.274	4.316
• IT-kosten	5.439	4.282
• externe administratiekosten	4.166	3.556
• reis- en verblijfkosten	3.034	2.696
• advies- en accountantskosten	3.527	2.631
• publiciteitskosten	7.061	7.142
• huisvestingskosten	7.084	7.044
• overige kosten	2.712	2.773
	37.297	34.440
	104.177	93.694
Gemiddeld aantal medewerkers op voltijdbasis	789,8	697,7

Pensioenlasten

	2013	2012
Pensioenlasten, toegezegde bijdrageregelingen	2.540	2.266
Pensioenlasten, toegezegde pensioenregelingen	2.310	2.254
	4.850	4.520

De pensioenlasten van de toegezegde bijdrageregelingen en de toegezegd pensioenregelingen zijn gebaseerd op de over het boekjaar verschuldigde premies.

Pensioenregeling per land

De pensioenregeling van Triodos Bank in Nederland is een combinatie van een toegezegd pensioenregeling en een toegezegde bijdrageregeling. Voor het deel van het bruto jaarsalaris tot en met EUR 50.065 geldt een toegezegd pensioenregeling; de verplichting aan de deelnemende medewerkers bestaat uit het toekennen van het opgebouwde pensioen. Voor het deel van het bruto jaarsalaris boven EUR 50.065 geldt een toegezegde bijdrageregeling; de verplichting aan de deelnemende medewerkers bestaat uit het voldoen van de verschuldigde premie.

Aan de pensioenregeling in Nederland nemen ook medewerkers van gelieerde partijen deel. De totale pensioenverplichting en de hieruit voortvloeiende lasten worden opgenomen en toegelicht in de geconsolideerde jaarrekening van Triodos Bank NV. Een deel van de lasten wordt doorbelast aan de respectieve gelieerde partijen op basis van hun aandeel in de totale salarissen van de deelnemende medewerkers.

De pensioenregelingen van Triodos Bank in België, het Verenigd Koninkrijk, Spanje en Duitsland zijn toegezegde bijdrageregelingen, die zijn ondergebracht bij levensverzekeringsmaatschappijen in die landen. De verplichting aan de deelnemende medewerkers bestaat uit het voldoen van de verschuldigde premie. De deelname aan de pensioenregeling is voor de medewerkers van België en Spanje verplicht. In België bedraagt de werknemersbijdrage 2% van het salaris en de werkgeversbijdrage 6%. In Spanje bedraagt de pensioenpremie 1,5% van het salaris; deze wordt geheel gedragen door de werkgever.

In het Verenigd Koninkrijk en Duitsland is deelname aan de pensioenregeling vrijwillig. In het Verenigd Koninkrijk varieert de werknemersbijdrage tussen 0% en 15% van het salaris. De werkgeversbijdrage bedraagt 3% of 10% van het salaris. Van de werknemers in het Verenigd Koninkrijk neemt 85% deel aan de pensioenregeling. In Duitsland bedraagt de werknemersbijdrage 3,33% van het salaris en de werkgeversbijdrage 6,67%. Van de werknemers in Duitsland neemt 95% deel aan de pensioenregeling.

Overige lasten

De overige lasten zijn inclusief een positieve correctie inzake het geschatte verlies uit de depositogarantieregeling op basis van gegevens van de Nederlandse Vereniging van Banken van EUR 0,8 miljoen (2012: EUR 0,6 miljoen).

Bezoldigingsbeleid

Het beloningssysteem van Triodos Bank is gebaseerd op het uitgangspunt dat de inkomsten worden gegenereerd door de inspanning van alle medewerkers gezamenlijk.

De vergoedingen van leden van de Directie worden vastgesteld door de Raad van Commissarissen op advies van de Nomination and Compensation Committee. Er wordt rekening gehouden met de uitgangspunten van het beloningssysteem van Triodos Bank.

De vergoedingen voor commissarissen en bestuursleden van Stichting Administratiekantoor Aandelen Triodos Bank (het Administratiekantoor) worden vastgesteld door de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders respectievelijk de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Certificaathouders. De geboden beloning is bescheiden, waarmee voldoende competente bestuursleden kunnen worden aangetrokken en behouden.

Kernelementen van het internationale bezoldigingsbeleid van Triodos Bank zijn:

- Triodos Bank handhaaft haar beleid om geen bonussen of optieregelingen aan te bieden aan de leden van de Directie of aan haar medewerkers. Financiële prikkels worden niet als een passende manier beschouwd om medewerkers te motiveren en te belonen. Daarnaast is duurzaamheid naar haar aard het resultaat van een gezamenlijke inspanning van teamleden gericht op zowel de korte als de lange termijn.
- Triodos Bank kan medewerkers een extra individuele 'blijk van waardering' toekennen van maximaal één maandsalaris. Deze bijdragen zijn voor buitengewone prestaties ter beoordeling van het management in overleg met Human Resources. Een dergelijke blijk van waardering is niet gebaseerd op vooraf vastgestelde doelstellingen en wordt altijd achteraf aangeboden.
- Eens per jaar kan een collectieve blijk van waardering worden betaald voor de totale prestaties en bijdragen van alle medewerkers. Dit zeer bescheiden bedrag is hetzelfde voor alle medewerkers en bedraagt maximaal EUR 500 per medewerker. Deze beloning kan worden uitgekeerd in contanten of in certificaten van aandelen van Triodos Bank NV. In 2013 is aan medewerkers een collectieve blijk van waardering uitgekeerd van EUR 300 per persoon. Dit bedrag is gelijk voor alle medewerkers, ongeacht of ze fulltime of parttime werken, en wordt uitgekeerd naar rato van het jaar.
- De vaste salarissen dienen te worden afgestemd op het gemiddelde van de financiële markt om de juiste kwaliteit medewerkers aan te trekken en te behouden.
- De factor waarmee het maximumsalaris in de laagste schaal en het maximumsalaris voor het senior management verschilt, wordt in elk land zorgvuldig in de gaten gehouden (de ratio in Nederland was in 2013 9,41, net als in 2012), om ervoor te zorgen dat het verschil tussen de hoogste en laagste salarissen niet buitensporig is.
- Ontslagvergoedingen moeten bescheiden zijn. Eventuele wetgeving of algemeen aanvaarde normen in een land dienen te worden nageleefd. Onderprestaties mogen in geen geval worden beloond met een ontslagvergoeding.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de leningen verstrekt aan de leden van de Directie.

	2013	2013	2013	2012	2012	2012
	Bedrag Openstaand	Gemiddeld rentevoet	Aflossingen	Bedrag Openstaand	Gemiddeld rentevoet	Aflossingen
Pierre Aeby	125	3,6%	–	125	3,6%	–

Aan de overige directieleden, commissarissen en bestuursleden van Stichting Administratiekantoor Aandelen Triodos Bank zijn geen andere leningen, voorschotten of garanties verstrekt. De bank kent uit principiële overwegingen geen aandelenoptieregeling voor directieleden, commissarissen en bestuursleden van Stichting Administratiekantoor Aandelen Triodos Bank.

Bezoldiging Directie

De bezoldiging van de Directie is als volgt:

	2013	2012
Vaste salarislasten	657	537
Variabele salarislasten ¹	1	–
Pensioenlasten	169	161
Privégebruik bedrijfsauto	41	35
Sociale lasten	28	24
Crisisbelasting	27	31
	923	788

¹ In 2013 hebben alle medewerkers van Triodos Bank, inclusief de leden van de Directie, aan het einde van het jaar een collectieve blijk van waardering ontvangen van EUR 300 per persoon.

De salarislasten van de Directie kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2013	2012
Pierre Aeby*	231	223
Peter Blom*	272	272
Jellie Banga **	154	–
Michael Jongeneel **	–	42
	657	537

* Statutair directeur

** Michael Jongeneel is per 1 januari 2012 benoemd tot directeur van Triodos Investment Management. Hij is op 1 april 2012 teruggetreden als lid van de Directie en benoemd tot waarnemend Chief Operating Officer (COO) tot 1 maart 2013. Jellie Banga is per 1 maart 2013 benoemd tot COO.

Bezoldiging Raad van Commissarissen

De bezoldiging van de Raad van Commissarissen is als volgt:

Bedragen in euro's	2013 Vergoeding	2013 Vergoedingen voor commissies	2013 Vergoeding voor reistijd	2013 Totaal	2012 Totaal
David Carrington	16.458	1.750	3.500	21.708	16.958
Marcos Eguiguren Huerta	16.458	4.000	3.000	23.458	21.458
Marius Frank (tot 17 mei 2013)	6.250	1.771	500	8.521	18.208
Mathieu van den Hoogenband	16.458	2.479	1.000	19.937	13.958
Jan Lamers	16.458	–	3.500	19.958	17.458
Margot Scheltema	16.458	5.000	500	21.958	18.958
Hans Voortman (Voorzitter)	23.750	3.000	2.000	28.750	23.542
Carla van der Weerd	16.458	4.000	500	20.958	17.958
	128.748	22.000	14.500	165.248	148.498

De aan de Raad van Commissarissen betaalde vergoedingen zijn aangepast tijdens de op 17 mei 2013 gehouden Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

De volgende vergoedingen gelden:

- EUR 17.500 per jaar voor een gewoon lid;
- EUR 25.000 per jaar voor de voorzitter;
- EUR 4.000 per jaar voor een lid van de Audit and Risk Committee;
- EUR 5.000 per jaar voor de voorzitter van de Audit and Risk Committee;
- EUR 3.000 per jaar voor leden van de Nomination and Compensation Committee;
- EUR 4.250 per jaar voor de voorzitter van de Nomination and Compensation Committee;
- EUR 500 per retour reis (met een maximum van EUR 10.000 per jaar) als vergoeding voor bestede reistijd voor commissarissen die een vergadering in het buitenland bijwonen.

De heer Eguiguren Huerta en de dames Van der Weerd en Scheltema (voorzitter) vormen de Audit en Risk Committee. De heren Frank (voorzitter tot mei 2013), Van den Hoogenband (voorzitter vanaf mei 2013), Carrington (sinds mei 2013) en Voortman vormen de Nomination and Compensation Committee.

Bezoldiging Bestuur Administratiekantoor

De bezoldiging van de leden van het Bestuur van Stichting Administratiekantoor Aandelen Triodos Bank (het 'Administratiekantoor') is als volgt:

bedragen in euro's	2013 Vergoeding	2013 Vergoeding reistijd	2013 Totaal	2012 Totaal
Marjatta van Boeschoten	6.479	3.000	9.479	8.167
Sandra Castaneda Elena (m.i.v. 17 mei 2013)	4.083	500	4.583	–
Frans de Clerck	6.479	3.500	9.979	7.667
Luis Espiga (tot 17 mei 2013)	2.396	1.500	3.896	8.667
Jan Nijenhof	6.479	2.000	8.479	5.667
Max Rutgers van Rozenburg (voorzitter tot 17 mei 2013)	3.500	1.500	5.000	9.192
Josephine de Zwaan (voorzitter m.i.v. 17 mei 2013)	8.229	3.000	11.229	6.167
	37.645	15.000	52.645	45.527

De aan de leden van het Bestuur van Stichting Administratiekantoor Aandelen Triodos Bank betaalde vergoedingen zijn aangepast tijdens de op 17 mei 2013 gehouden Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

De volgende vergoedingen gelden:

- EUR 7.000 per jaar voor een gewoon lid;
- EUR 10.000 per jaar voor de voorzitter;
- EUR 500 per retour reis (met een maximum van tien retour reizen per jaar) als vergoeding voor bestede reistijd voor Bestuursleden die naar een vergadering reizen die buiten hun woonland plaatsvindt.

Accountantskosten

Onderstaande tabel geeft een specificatie van de honoraria van de accountantsorganisatie KPMG ter zake van dienstverlening met betrekking tot het boekjaar.

In de kolom Overig KPMG netwerk staan de honoraria gespecificeerd die door KPMG-onderdelen met uitzondering van KPMG Accountants NV in rekening zijn gebracht. Naar aanleiding van de wijziging in de gespecificeerde honoraria zijn de vergelijkende cijfers over 2012 aangepast.

2013	KPMG Accountants NV	Overig KPMG netwerk	Totaal KPMG netwerk
Controle van de jaarrekening	343	146	489
Overige controlegerelateerde opdrachten	55	136	191
Adviesdiensten op fiscaal terrein	–	70	70
Andere niet-controlediensten	–	15 *	15
Totaal	398	367	765

* Dit heeft betrekking op contractuele overeenkomsten die in 2012 zijn gemaakt en ondertekend.

2012	KPMG Accountants NV	Overig KPMG netwerk	Totaal KPMG netwerk
Controle van de jaarrekening	300	147	447
Overige controlegerelateerde opdrachten	53	108	161
Adviesdiensten op fiscaal terrein	–	55	55
Andere niet-controlediensten	–	15	15
Totaal	353	325	678

29. Afschrijving en waardeveranderingen immateriële en materiële activa

	2013	2012
Afschrijvingen immateriële vaste activa	2.510	3.101
Waardeveranderingen immateriële vaste activa	182	–
Afschrijvingen onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	3.664	3.291
Waardeveranderingen onroerende zaken in eigen gebruik	2.065	–
	8.421	6.392

De afschrijvingen zijn verminderd met het deel dat wordt doorbelast aan gelieerde partijen.

De onroerende zaken in eigen gebruik zijn in november 2013 getaxeed door een extern taxateur.

30. Waardeveranderingen van vorderingen

Deze post omvat de lasten die samenhangen met de waardeverminderingen van kredieten en andere vorderingen. In 2013 is er sprake van een last van EUR 17,1 miljoen (2012: EUR 20,9 miljoen).

31. Belastingen bedrijfsresultaat

	2013	2012
Te betalen belastingen	11.075	9.008
Latente belastingen	-2.545	-847
	8.530	8.161

De aansluiting tussen het wettelijk en het effectief belastingpercentage is als volgt:

	2013	2012
Resultaat voor belastingen	34.213	30.787
Wettelijk belastingpercentage	25,0%	25,0%
Wettelijk belastingbedrag	8.553	7.697
Afwijking als gevolg van andere tarieven in het buitenland, vrijstellingen en niet-aftrekbare bedragen	-61	474
Aanpassing belastinglatentie als gevolg van gewijzigde belastingtarieven	38	-10
Effectief belastingbedrag	8.530	8.161
Effectief belastingpercentage	24,9%	26,5%

Fiscale eenheid

Triodos Bank vormt als moedermaatschappij een fiscale entiteit voor de omzetbelasting en de vennootschapsbelasting met Triodos Assurantiën in liquidatie, Triodos Cultuurbank in liquidatie, Triodos Finance, Triodos Investment Management, Kantoor Buitenzorg, Kantoor Nieuweroord en Triodos Nieuwbouw als dochtermaatschappijen. Voor de wijze van verrekening van belastingen tussen Triodos Bank en haar dochtermaatschappijen wordt gehandeld alsof de rechtspersonen zelfstandig belastingplichtig zijn. De rechtspersonen zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingsschulden van de tot de fiscale eenheid behorende maatschappijen.

Gelieerde partijen

Triodos Bank heeft banden met de volgende rechtspersonen:

- Triodos Bank verleent diensten aan Triodos Mees Pierson en Triodos Fair Share Fund tegen marktconforme tarieven. De diensten betreffen uitleen van personeel, directievoering, administratie, huisvesting, ICT en marketingactiviteiten.
- Triodos Bank houdt tegoeden aan en verricht bankdiensten aan gelieerde partijen tegen marktconforme tarieven.
- Triodos Bank verstrekt kredietfaciliteiten en bankgaranties aan beleggingsfondsen en internationale fondsen tegen marktconforme tarieven.
- Triodos Bank verhuurt kantoorruimte aan Triodos Facet tegen een marktconforme huur.
- Triodos Bank stelt zich garant voor Triodos Groenfonds tegen een marktconforme garantieprovisie.
- Triodos Bank en Triodos Investment Management voeren beheeractiviteiten uit voor beleggingsfondsen tegen een marktconforme managementvergoeding.
- Triodos Custody verricht bewaaractiviteiten voor Triodos Fair Share Fund tegen een marktconforme vergoeding.
- Triodos Bank distribueert en registreert effecten, uitgegeven door beleggingsfondsen en geplaatst bij klanten van Triodos Bank, tegen marktconforme vergoedingen.
- Triodos Bank verricht valutatransacties voor beleggingsfondsen en internationale fondsen tegen marktconforme tarieven.
- Triodos Investment Management heeft commissariswerkzaamheden verricht voor Sustainalytics BV tegen een marktconforme vergoeding.
- Triodos Investment Management en Triodos Mees Pierson betrekken informatie ten behoeve van duurzaamheidsonderzoek van Sustainalytics tegen marktconforme vergoedingen.
- Triodos Mees Pierson betaalt een deel van de ontvangen managementvergoeding door aan Sustainalytics als vergoeding voor hun aandeel in de verrichte beheeractiviteiten.
- Triodos Mees Pierson beheert een beleggingsportefeuille van Triodos Groenfonds tegen een marktconforme managementvergoeding.

Segmentrapportage

Kerncijfers 2013 per vestiging en per business unit

in duizenden euro's	Bank Nederland	Bank België	Bank Verenigd Koninkrijk	Bank Spanje
Toevertrouwde middelen	2.243.447	1.274.158	789.257	1.214.035
Aantal rekeningen	274.380	60.085	43.158	170.068
Kredieten	1.177.879	832.185	617.770	740.864
Aantal	22.467	2.179	1.176	2.772
Balanstotaal	2.760.337	1.440.200	991.595	1.383.356
Fondsen in beheer ¹				
Totaal in beheer gegeven vermogen	2.760.337	1.440.200	991.595	1.383.356
Totaal baten	48.874	30.726	18.082	31.114
Bedrijfslasten	-28.729	-18.282	-12.847	-23.086
Waardeveranderingen van vorderingen	-8.264	589	-2.323	-2.687
Waardeveranderingen van deelnemingen				
Bedrijfsresultaat	11.881	13.033	2.912	5.341
Belastingen bedrijfsresultaat	-2.787	-3.395	-906	-1.697
Nettowinst	9.094	9.638	2.006	3.644
Gemiddeld aantal medewerkers op voltijdbasis	131,3	93,9	99,2	195,5
Bedrijfslasten/totaal baten	59%	60%	71%	74%

1. N.B.: op het moment dat deze jaarrekening werd opgesteld waren de jaarrekeningen van de fondsen in beheer nog niet afgerond.

Bank Duitsland	Totaal bancaire activiteiten	Investment Management	Private Banking	Overige	Eliminatie intercompany transacties	Totaal
139.277	5.660.174				-10.071	5.650.103
8.455	556.146					556.146
176.240	3.544.938				-222	3.544.716
1.026	29.620					29.620
236.629	6.812.117			1.134.394	-1.499.858	6.446.653
		2.504.415	685.354	9.643		3.199.412
236.629	6.812.117	2.504.415	685.354	1.144.037	-1.499.858	9.646.065
5.795	134.591	24.716	3.633	1.698	-973	163.665
-7.492	-90.436	-18.493	-2.700	-2.051	1.082	-112.598
-4.376	-17.061					-17.061
				207		207
-6.073	27.094	6.223	933	-146	109	34.213
1.791	-6.994	-1.556	-227	274	-27	-8.530
-4.282	20.100	4.667	706	128	82	25.683
35,1	555,0	89,1	14,2	131,5		789,8
129%	67%	75%	74%			69%

Kerncijfers 2012 per vestiging en per business unit

in duizenden euro's	Bank Nederland	Bank België	Bank Verenigd Koninkrijk	Bank Spanje
Toevertrouwde middelen	1.933.772	1.097.423	617.759	858.565
Aantal rekeningen	240.449	54.358	37.795	117.107
Kredieten	1.102.050	720.934	591.344	682.832
Aantal	18.784	2.024	1.155	1.648
Balanstotaal	2.315.348	1.244.899	820.389	1.002.859
Fondsen in beheer ¹				
Totaal in beheer gegeven vermogen	2.315.348	1.244.899	820.389	1.002.859
Totaal baten	44.108	33.400	17.211	26.525
Bedrijfslasten	-27.393	-17.004	-13.364	-16.763
Waardeveranderingen van vorderingen	-14.544	-2.968	-990	-1.520
Waardeveranderingen van deelnemingen				
Bedrijfsresultaat	2.171	13.428	2.857	8.242
Belastingen bedrijfsresultaat	-363	-3.616	-756	-2.611
Nettowinst	1.808	9.812	2.101	5.631
Gemiddeld aantal medewerkers op voltijdbasis	125,1	86,1	90,9	150,2
Bedrijfslasten/totaal baten	62%	51%	78%	63%

1. N.B.: op het moment dat deze jaarrekening werd opgesteld waren de jaarrekeningen van de fondsen in beheer nog niet afgerond.

Bank Duitsland	Totaal bancaire activiteiten	Investment Management	Private Banking	Overige	Eliminatie intercompany transacties	Totaal
90.191	4.597.710				-4.209	4.593.501
5.218	454.927					454.927
188.530	3.285.690				-331	3.285.359
471	24.082					24.082
233.818	5.617.313			997.876	-1.324.306	5.290.883
		2.187.189	557.471	9.199		2.753.859
233.818	5.617.313	2.187.189	557.471	1.007.075	-1.324.306	8.044.742
4.781	126.025	23.345	3.026	60	-890	151.566
-6.556	-81.080	-17.547	-2.362	-142	1.045	-100.086
-889	-20.911					-20.911
				218		218
-2.664	24.034	5.798	664	136	155	30.787
722	-6.624	-1.567	-161	230	-39	-8.161
-1.942	17.410	4.231	503	366	116	22.626
29,4	481,7	82,3	12,8	120,9		697,7
137%	64%	75%	78%			66%

Kredietverlening per sector in 2013

na correcties in verband met interne transacties tussen Triodos vestigingen

in duizenden euro's	Totaal			Nederland			België
	bedrag	%	aantal	bedrag	%	aantal	bedrag
Milieu							
Biologische landbouw	113.515	3,2%	737	30.817	2,6%	257	4.185
Natuurvoeding	74.535	2,1%	610	22.355	1,9%	319	11.905
Groene energie	1.168.996	33,0%	789	163.671	13,9%	85	371.904
Duurzaam vastgoed	329.416	9,3%	537	192.963	16,4%	233	94.696
Milieutechnologie	52.109	1,5%	165	11.967	1,0%	50	23.049
	1.738.571	49,1%	2.838	421.773	35,8%	944	505.739
Sociaal							
Detailhandel non-food	13.508	0,4%	139	6.039	0,5%	80	1.623
Productie	22.754	0,6%	137	5.475	0,5%	59	13.156
Professionele diensten	102.408	2,9%	389	50.188	4,4%	106	10.506
Sociale woningbouw	223.804	6,3%	312	17.812	1,5%	125	24.734
Gezondheidszorg	513.590	14,5%	1.043	174.495	14,8%	447	132.555
Maatschappelijke projecten	87.841	2,5%	408	1.237	0,1%	16	12.513
Fair trade	2.397	0,1%	32	431	0,0%	7	780
Ontwikkelingssamenwerking	54.786	1,5%	36	44.135	3,8%	11	4.780
	1.021.088	28,8%	2.496	299.812	25,6%	851	200.647
Cultuur							
Onderwijs	111.475	3,2%	341	22.824	1,9%	75	24.568
Kinderopvang	13.937	0,4%	101	10.768	0,9%	79	2.299
Kunst en cultuur	220.685	6,2%	687	160.488	13,6%	302	18.702
Levensbeschouwing	71.968	2,0%	270	13.447	1,1%	54	3.868
Recreatie	104.173	2,9%	250	56.331	4,8%	126	6.964
	522.238	14,7%	1.649	263.858	22,3%	636	56.401
Particulieren	253.191	7,1%	22.636	182.808	15,5%	20.035	69.398
Gemeentelijke kredieten	9.628	0,3%	1	9.628	0,8%	1	–
Totaal	3.544.716	100,0%	29.620	1.177.879	100,0%	22.467	832.185

België		Verenigd Koninkrijk			Spanje			Duitsland		
%	aantal	bedrag	%	aantal	bedrag	%	aantal	bedrag	%	aantal
0,5%	75	47.508	7,7%	254	29.792	4,0%	135	1.213	0,7%	16
1,4%	66	11.418	1,8%	59	19.209	2,7%	124	9.648	5,5%	42
44,7%	220	166.860	27,0%	147	381.485	51,5%	299	85.076	48,3%	38
11,4%	94	5.932	1,0%	18	35.825	4,8%	192	–	0,0%	–
2,8%	50	9.631	1,6%	15	7.462	1,0%	50	–	0,0%	–
60,8%	505	241.349	39,1%	493	473.773	64,0%	800	95.937	54,5%	96
0,2%	24	3.768	0,6%	14	2.078	0,3%	21	–	0,0%	–
1,6%	57	–	0,0%	–	4.123	0,6%	21	–	0,0%	–
1,3%	69	38.985	6,3%	49	2.700	0,4%	47	29	0,0%	118
3,0%	25	166.652	26,9%	146	–	0,0%	–	14.606	8,3%	16
15,9%	234	61.150	9,9%	99	101.787	13,7%	186	43.603	24,8%	77
1,5%	91	11.674	1,9%	66	62.417	8,4%	235	–	0,0%	–
0,1%	10	595	0,1%	8	441	0,1%	5	150	0,1%	2
0,6%	14	358	0,1%	1	5.513	0,7%	10	–	0,0%	–
24,2%	524	283.182	45,8%	383	179.059	24,2%	525	58.388	33,2%	213
2,9%	130	18.776	3,0%	44	24.586	3,3%	70	20.721	11,8%	22
0,3%	15	656	0,1%	5	214	0,0%	2	–	0,0%	–
2,2%	153	9.697	1,6%	45	31.795	4,3%	159	3	0,0%	28
0,5%	20	44.959	7,3%	163	8.980	1,2%	30	714	0,4%	3
0,8%	40	19.126	3,1%	42	21.522	2,9%	37	230	0,1%	5
6,7%	358	93.214	15,1%	299	87.097	11,7%	298	21.668	12,3%	58
8,3%	792	25	0,0%	1	935	0,1%	1.149	25	0,0%	659
0,0%	–	–	0,0%	–	–	0,0%	–	–	0,0%	–
100,0%	2.179	617.770	100,0%	1.176	740.864	100,0%	2.772	176.018	100,0%	1.026

Kredietverlening per sector in 2012

na correcties in verband met interne transacties tussen Triodos vestigingen

in duizenden euro's	Totaal			Nederland			België
	bedrag	%	aantal	bedrag	%	aantal	bedrag
Milieu							
Biologische landbouw	109.721	3,3%	680	30.134	2,7%	253	4.543
Natuurvoeding	77.472	2,4%	630	27.247	2,5%	383	12.134
Groene energie	1.124.698	34,2%	753	110.801	10,1%	76	354.826
Duurzaam vastgoed	230.527	7,0%	451	138.918	12,6%	205	62.272
Milieutechnologie	55.658	1,7%	150	14.232	1,3%	60	23.580
	1.598.076	48,6%	2.664	321.332	29,2%	977	457.355
Sociaal							
Detailhandel non-food	13.630	0,4%	152	5.845	0,5%	91	1.916
Productie	18.484	0,6%	127	5.579	0,5%	60	10.865
Professionele diensten	116.411	3,6%	322	51.575	4,7%	127	19.099
Sociale woningbouw	188.267	5,7%	304	27.801	2,5%	128	17.151
Gezondheidszorg	424.519	12,9%	894	143.496	13,0%	434	103.249
Maatschappelijke projecten	99.229	3,0%	340	1.309	0,1%	19	9.226
Fair trade	6.850	0,2%	43	2.618	0,2%	9	2.615
Ontwikkelingssamenwerking	58.110	1,8%	45	46.046	4,2%	14	5.420
	925.500	28,2%	2.227	284.269	25,7%	882	169.541
Cultuur							
Onderwijs	92.714	2,8%	300	22.371	2,0%	84	12.745
Kinderopvang	15.940	0,5%	117	12.494	1,1%	95	2.501
Kunst en cultuur	135.991	4,1%	591	97.777	8,9%	339	16.323
Levensbeschouwing	72.312	2,2%	256	12.049	1,1%	48	2.845
Recreatie	90.479	2,8%	223	52.755	4,8%	131	4.668
	407.436	12,4%	1.487	197.446	17,9%	697	39.082
Particulieren	186.902	5,7%	17.698	131.558	12,0%	16.222	54.956
Gemeentelijke kredieten	167.445	5,1%	6	167.445	15,2%	6	–
Totaal	3.285.359	100,0%	24.082	1.102.050	100,0%	18.784	720.934

België		Verenigd Koninkrijk			Spanje			Duitsland		
%	aantal	bedrag	%	aantal	bedrag	%	aantal	bedrag	%	aantal
0,6%	75	50.757	8,6%	258	22.928	3,4%	82	1.359	0,7%	12
1,7%	64	11.132	1,9%	58	16.123	2,5%	95	10.836	5,8%	30
49,2%	194	158.210	26,8%	142	407.598	59,7%	304	93.263	49,6%	37
8,6%	129	8.570	1,4%	17	20.767	3,0%	100	–	0,0%	–
3,3%	56	13.070	2,2%	16	4.776	0,7%	18	–	0,0%	–
63,4%	518	241.739	40,9%	491	472.192	69,3%	599	105.458	56,1%	79
0,3%	33	5.315	0,9%	15	554	0,1%	8	–	0,0%	5
1,5%	53	501	0,1%	2	1.539	0,2%	12	–	0,0%	–
2,6%	85	40.289	6,8%	48	5.438	0,8%	47	10	0,0%	15
2,4%	23	129.010	21,8%	140	–	0,0%	–	14.305	7,6%	13
14,3%	193	60.503	10,2%	98	71.616	10,5%	121	45.655	24,2%	48
1,3%	78	16.717	2,8%	63	71.977	10,4%	180	–	0,0%	–
0,4%	12	980	0,2%	13	511	0,1%	6	126	0,1%	3
0,8%	19	508	0,1%	2	6.136	0,9%	10	–	0,0%	–
23,6%	496	253.823	42,9%	381	157.771	23,0%	384	60.096	31,9%	84
1,8%	118	19.571	3,3%	40	16.183	2,4%	34	21.844	11,6%	24
0,3%	15	709	0,1%	5	236	0,0%	2	–	0,0%	–
2,3%	152	11.401	1,9%	44	10.490	1,5%	56	–	0,0%	–
0,4%	16	48.154	8,2%	159	8.486	1,2%	30	778	0,4%	3
0,6%	28	15.947	2,7%	35	17.109	2,5%	29	–	0,0%	–
5,4%	329	95.782	16,2%	283	52.504	7,6%	151	22.622	12,0%	27
7,6%	681	–	0,0%	–	365	0,1%	514	23	0,0%	281
0,0%	–	–	0,0%	–	–	0,0%	–	–	0,0%	–
100,0%	2.024	591.344	100,0%	1.155	682.832	100,0%	1.648	188.199	100,0%	471

Solvabiliteit

in duizenden euro's

De solvabiliteit wordt berekend volgens de Basel II-richtlijnen zoals deze zijn overgenomen door De Nederlandsche Bank.

	2013	2012
Het Tier-1 kapitaal en het toetsingsvermogen zijn als volgt te specificeren:		
Aandelenkapitaal	427.452	375.881
Agio	118.162	101.656
Wettelijke reserve	5.116	6.031
Overige reserve	77.439	59.067
Onverdeelde winst	25.683	22.626
Af: voorgesteld dividend	-16.671	-14.659
Af: immateriële vaste activa	-11.810	-12.285
Af: 50% van het belang in overige krediet- en financiële instellingen dat meer bedraagt dan 10% van hun kapitaal	-2.134	-2.178
Tier 1-kapitaal (a)	623.237	536.139
Herwaarderingsreserve	180	8
Achtergestelde schulden na aftrek disagio ¹	2.115	3.170
Af: 50% van het belang in overige krediet- en financiële instellingen dat meer bedraagt dan 10% van hun kapitaal	-2.133	-2.178
Toetsingsvermogen (b)	623.399	537.139
Kapitaaleisen (c)	280.337	269.335
Overschot toetsingsvermogen (b-c)	343.062	267.804
Tier-1 kernkapitaalratio (a/c * 8%)	17,8%	15,9%
BIS-ratio (b/c * 8%)	17,8%	16,0%

De berekening van de Tier-1 ratio is gebaseerd op de regelgeving per verslagdatum. De implementatie van de Basel-III regels zal gevolgen hebben voor de definitie van het Tier 1-kapitaal en de kapitaaleisen. De Tier-1 ratio op basis van de Basel-III regels is ongeveer 0,2% hoger (2012: 0,1% lager).

1. Achtergestelde schulden worden voor 40% meegewogen in het toetsingsvermogen (2012: 60%). Dit houdt verband met de resterende looptijd die korter is dan 5 jaar.

De kapitaaleisen zijn als volgt te specificeren:

	2013	2012
Kapitaaleis voor kredietrisico	258.142	250.188
Kapitaaleis voor marktrisico	–	–
Kapitaaleis voor operationeel risico	22.195	19.147
	280.337	269.335

De kapitaaleis voor kredietrisico is 8% van de risicogewogen waarden van activa, buiten-balansposten en derivaten.

	2013	2012
Risicogewogen activa	2.947.225	2.827.869
Risicogewogen buiten-balansposten	266.956	282.258
Risicogewogen derivaten	12.600	17.225
	3.226.781	3.127.352
Percentage kapitaaleis	8%	8%
Bedrag kapitaaleis voor kredietrisico	258.142	250.188

De kapitaaleis voor marktrisico betreft voor Triodos Bank alleen het valutarisico. De kapitaaleis is 8% van de netto open valutapositie als de netto open valutapositie hoger is dan 2% van het toetsingsvermogen. De kapitaaleis is nul als de netto open valutapositie lager is dan 2% van het toetsingsvermogen.

	2013	2012
Ondergrens 2% van het toetsingsvermogen	12.468	10.743
Netto open vreemde-valutapositie	5.965	6.343
Percentage kapitaaleis	0%	0%
Bedrag kapitaaleis voor marktrisico	–	–

De kapitaaleis voor operationeel risico is 15% van de gemiddelde baten van de laatste drie jaar.

	2013	2012
Totaal baten 2010	n.v.t.	102.702
Totaal baten 2011	128.661	128.661
Totaal baten 2012	151.566	151.566
Totaal baten 2013	163.665	n.v.t.
Gemiddelde baten laatste drie jaar	147.964	127.643
Percentage kapitaaleis	15%	15%
Bedrag kapitaaleis voor operationeel risico	22.195	19.147

Leverage ratio

in duizenden euro's

De leverage ratio wordt berekend volgens de Basel III-richtlijnen.

	2013	2012
Het Tier 1-kapitaal is als volgt te specificeren:		
Aandelenkapitaal	427.452	375.881
Agio	118.162	101.656
Wettelijke reserve	5.116	6.031
Overige reserve	77.439	59.067
Onverdeelde winst	25.683	22.626
Herwaarderingsreserve	180	8
Af: voorgesteld dividend	-16.671	-14.659
Tier 1-kapitaal (a)	637.361	550.610
Verplichte aanpassingen Tier-1 kapitaal:		
Af: immateriële vaste activa	-11.810	-12.285
Bijbehorende latente belastingverplichting die vervalt als het immateriële vaste activum een waardevermindering ondergaat of niet langer in de balans wordt opgenomen.	1.173	1.484
Af: latente belastingvorderingen (met uitsluiting van alleen tijdelijke verschillen)	-5.067	-3.293
Totaal verplichte aanpassingen (b)	-15.704	-14.094
Tier 1-kapitaal volgens de Basel III-richtlijnen (c) (a + b)	621.657	536.516
Op de balans opgenomen uitzettingen:		
Totaal activa volgens geconsolideerde balans	6.446.653	5.290.883
Verplichte aanpassingen Tier 1-kapitaal (b)	-15.704	-14.094
Correctie disagio op rentedragende waardepapieren van passiva naar activa	-3.215	-3.025
Correctie boekwaarde derivaten	-7.573	-4.973
Totaal op de balans opgenomen uitzettingen (d)	6.420.161	5.268.791
Uitzettingen derivaten:		
Vervangingskosten ('mark to market'-methode)	9.637	9.908
Bedrag toeslag ('mark-to-market'-methode)	16.617	15.378
Totaal uitzettingen derivaten (e)	26.254	25.286
Niet op de balans opgenomen uitzettingen:		
Voorwaardelijke schulden	43.656	60.860
Onherroepelijke faciliteiten	627.785	606.960
Totaal niet op balans opgenomen uitzettingen (f)	671.441	667.820
Totaal uitzettingen (g) (d+e+f)	7.117.856	5.961.897
Leverage ratio (c/g)	8,7%	9,0%

Risicomanagement

in duizenden euro's

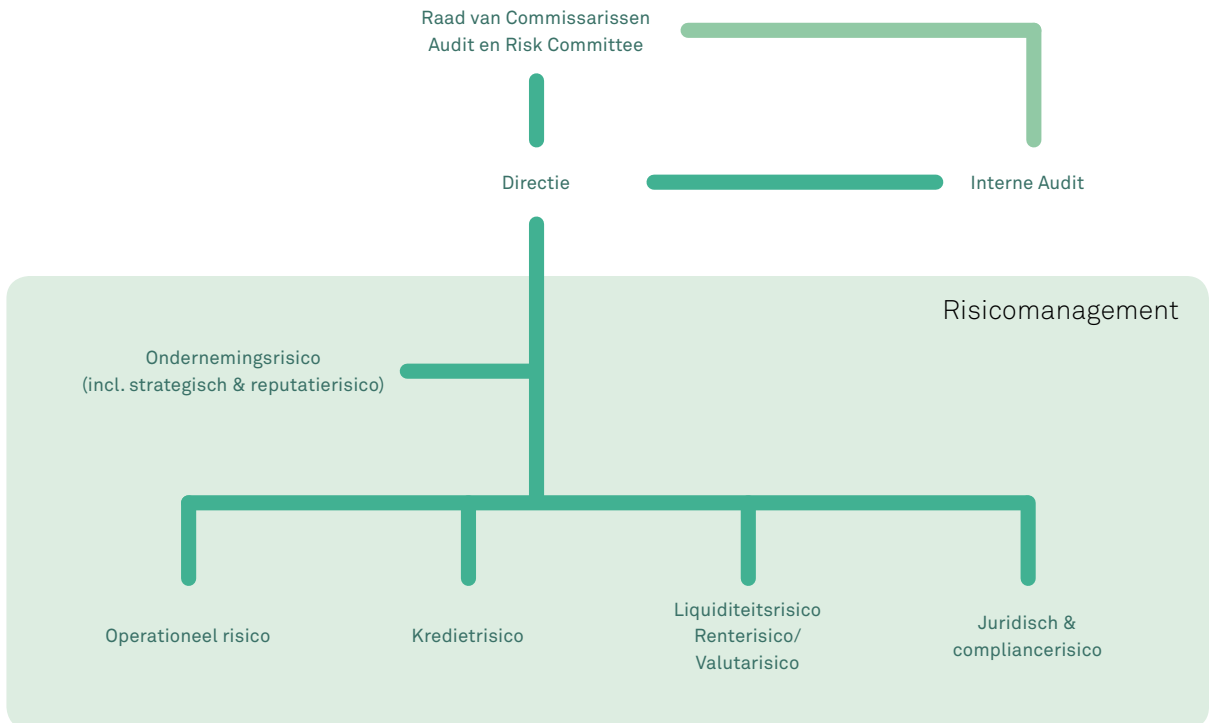
Risico Governance

Het doel van het risicomanagement van Triodos Bank is om ervoor te zorgen dat de onderneming op lange termijn veerkrachtig is. Deze doelstelling komt tot uitdrukking in de risicobereidheid van de organisatie.

Om de risico's die de bank loopt te beheersen, hanteert en onderhoudt Triodos Bank een stelsel van systemen, procedures, limieten, rapportages en controles. De structuur en organisatie van de bedrijfsprocessen zijn ingericht conform de geldende wet- en regelgeving voor financiële instellingen en de duurzame doelstelling van Triodos Bank. De risico's binnen de Groep worden beheerst op basis van het 'three lines of defence'-model. De vestigingen, business units en afdelingen moeten hun eigen risico's beheersen (eerste line of defence).

Risicomangers (tweede line of defence) ondersteunen en adviseren de vestigingen, business units en afdelingen bij de integratie van risicomanagementprocessen in de organisatie. Ten slotte beoordeelt de Interne Audit (derde line of defence) periodiek het ontwerp en de effectiviteit van interne processen en controles.

Risico's worden bewaakt door verschillende afdelingen en commissies die rechtstreeks rapporteren aan de Directie. Risicomanagement omvat verschillende risicodisciplines. Deze diverse risicodisciplines worden gecoördineerd door het hoofd van de afdeling Risicomanagement die bij Triodos Bank tevens de Chief Financial Officer (CFO) is. Er worden maatregelen getroffen om deze taken toe te wijzen aan een Chief Risk Officer onafhankelijk van de CFO-functie.

De taken binnen deze disciplines zijn het ondersteunen van Triodos bank bij het zichtbaar maken, beoordelen, verminderen en bewaken van risico's die binnen de geaccepteerde risicobereidheid vallen. De taken van de afdeling Risicomanagement omvatten ook het analyseren van risico's, het opstellen van risicobeleidsregels en richtlijnen voor besluitvorming door de Directie, en het ondersteunen en bewaken van de implementatie ervan in de organisatie.

De afdeling Risicomanagement stelt het geïntegreerde rapport op van alle financiële en niet-financiële risico's en bewaakt het risicoprofiel in overeenstemming met de geaccepteerde risicobereidheid.

Het senior management bij alle business units van Triodos Bank is verantwoordelijk voor invoering van het algemene risicokader binnen hun onderneming.

De Directie heeft de verantwoordelijkheid voor de advisering als volgt neergelegd:

- balansbeheer en daaraan gerelateerde risico's bij de Asset and Liability Committee. De Asset and Liability Committee komt elke maand bijeen.
- goedkeuringen voor grote kredieten en tegenpartijen en concentratierisico bij de Kredietcommissie van de Directie ('EBCC'). De EBCC komt elke week bijeen.

De Audit and Risk Committee van de Raad van Commissarissen oefent toezicht uit op het risicomanagement van Triodos Bank.

Voorschriften van regelgevende instanties

Triodos Bank heeft het kapitaalraamwerk van het Basel Comité voor Banktoezicht geïmplementeerd en rapporteert op basis van de vereisten van Basel II. Pijler 1 van Basel II kent verschillende benaderingen voor kapitaalberekeningen ten aanzien van krediet-, operationele en marktrisico's. Triodos Bank heeft voor de berekening van kredietrisico en marktrisico gekozen voor de Standard Approach voor het toekennen van kapitaal. Voor de berekening van de kapitaaleisen voor operationeel risico wordt gewerkt met de Basic Indicator Approach. De door Triodos Bank gekozen opties doen niet af aan de inspanning

die zij levert om haar interne risicobeheersysteem en kapitaalberekeningen te blijven versterken en te verfijnen op basis van modernere kapitaalberekeningsmethoden.

Triodos Bank heeft, als onderdeel van Pijler II van Basel II, een intern kapitaalbeleid volgens het Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP) geïmplementeerd. Uit het ICAAP blijkt de planning van Triodos Bank voor het aanhouden van voldoende kapitaal. Ook wordt het ICAAP gebruikt door De Nederlandsche Bank voor het toezichts- en evaluatieproces SREP, als onderdeel van vereisten van Pijler II.

Pijler III van Basel II betreft het publiceren van solvabiliteitsrisico's. Het doel ervan is om aan stakeholders gegevens over de solvabiliteit, en het daarmee samenhangende risicoprofiel van de instelling, ter beschikking te stellen. Deze gegevens worden conform de wet- en regelgeving in dit jaarverslag gepubliceerd waar dit wenselijk of nodig is.

De jaarlijkse interne evaluatie van de beheersing van het liquiditeitsrisico (ILAAP) is uitgevoerd en overgelegd aan De Nederlandsche Bank in het kader van het SREP. Aan de hand van de ILAAP wordt beoordeeld of Triodos Bank gedurende de normale bedrijfsactiviteiten en in tijden van stress over voldoende liquiditeiten beschikt.

In 2013 heeft Triodos Bank een herstelplan ontwikkeld conform de eis van DNB zoals neergelegd in de Wet op het Financieel Toezicht (Wft). In het herstelplan zijn maatregelen opgenomen die Triodos Bank kan nemen om een ernstige crisis op het gebied van de stabiliteit van kapitaal, liquiditeit en exploitatie te kunnen doorstaan. Het doel van een herstelplan is om beter voorbereid te zijn op een crisis en zo de kans op verzuim te verkleinen. Daartoe stelt het herstelplan een aantal maatregelen vast die zijn bedoeld om de veerkracht van Triodos Bank te versterken. Het plan is ook bedoeld om mogelijke belemmeringen voor de invoering van deze maatregelen vast te stellen en, waar mogelijk, manieren om die belemmeringen te beperken.

In de Code Banken staat expliciet dat de Directie verantwoordelijk is voor het vaststellen, uitvoeren,

monitoren en waar nodig bijstellen van het algehele risicomangementraamwerk van Triodos Bank. Triodos Bank heeft de in deze Code uiteengezette aanbevelingen geïmplementeerd.

Het productgoedkeuringsproces, waarbij alle nieuwe producten en markten worden getoetst aan de risicobereidheid van Triodos Bank en de zorgplicht jegens haar klanten, is in werking.

De risicomangementstrategie van Triodos Bank komt tot uitdrukking in haar risicobereidheid. Dit is het risico dat Triodos Bank bereid is te nemen om haar strategische bedrijfsdoelstellingen te realiseren. De risicobereidheid geeft het maximale risico aan dat Triodos Bank bij de uitvoering van haar bedrijfsstrategie aanvaardbaar vindt, teneinde zich te beschermen tegen gebeurtenissen die een ernstig nadelig effect kunnen hebben op de liquiditeit, winstgevendheid, het vermogen en de koers van certificaten van aandelen.

De risicobereidheidsstrategie is de basis voor de berekening van beperkingen van het herstelplan, ICAAP, ILAAP en stresstests. De geïntegreerde benadering van deze documenten biedt een geïntegreerde visie op het risicomangementprofiel van Triodos Bank.

Triodos Bank heeft conform de Code Banken een Audit and Risk Committee (de 'SB A&RC') opgezet, die ten minste vier keer per jaar bijeenkomt. De Directie verstrekt een integraal risicorapport aan de Audit and Risk Committee van de Raad van Commissarissen om de leden van de commissie in staat te stellen hun toezichhoudende verantwoordelijkheden inzake het risicoprofiel van Triodos Bank, inclusief de gevolgen voor het kapitaal en de liquiditeit, adequaat uit te oefenen. Er is een langlopend onderwijsprogramma voor leden van de Directie en de Raad van Commissarissen opgezet en geïmplementeerd.

Kapitaalbeheer

Een kapitaalstrategie is ontwikkeld met als doel te waarborgen dat er voldoende kapitaal beschikbaar is om aan de kapitaalbehoeften van Triodos Bank te voldoen, met het oog op de implementatie van haar

bedrijfsstrategie. Triodos werkt met een kapitaalplanning voor drie achtereenvolgende jaren. De Asset and Liability Committee ziet erop toe dat er voldoende kapitaal aanwezig is en adviseert de Directie over de toereikendheid van het kapitaal. De Asset and Liability Committee beoordeelt maandelijks of het beschikbare kapitaal toereikend is om huidige en toekomstige activiteiten te ondersteunen. In 2013 was het beschikbare kapitaal altijd toereikend. In 2013 is er nieuw aandelenkapitaal van EUR 68 miljoen uitgegeven ter ondersteuning van verdere groei.

De kapitaalstrategie vormt de basis van het proces voor:

- Kapitaalmeting (ICAAP): het meten van risico's, resulterend in een schatting van de vraag naar kapitaal.
- Kapitaalreserve en stresstests: het beheer van het aanbod van en de vraag naar kapitaal in stresssituaties.
- Kapitaalallocatie: de allocatie van kapitaal aan de verschillende vestigingen, business units en afdelingen.

Kapitaalmeting

Het kapitaal dat binnen Triodos Bank wordt gemeten betreft zowel de externe eisen in lijn met de resultaten van Pijler I onder Basel II als de interne vraag naar kapitaal in lijn met de resultaten van Pijler II onder Basel II.

De resultaten van Pijler I en Pijler II vormen samen het Economisch Kapitaal, dat de behoefte aan kapitaal van Triodos Bank om het risico van haar bedrijfsactiviteiten te dekken weerspiegelt. Derhalve ondersteunt Economisch Kapitaal de zakelijke besluitvorming op alle niveaus binnen bankorganisaties. Het Economisch Kapitaal wordt bepaald door de volgende risico's:

- Kredietrisico (tegenpartij- en concentratierisico)
- Operationeel risico
- Marktrisico (vreemde valuta- en renterisico)

Voor nadere berekeningen van de kapitaaleisen van Pijler I zie het hoofdstuk Solvabiliteit (pagina 98) van de jaarrekening.

Kapitaalreserve en stresstests

Er is een kapitaalreserve in het leven geroepen om te waarborgen dat Triodos Groep voldoende kapitaal aanhoudt indien een tekort aan kapitaal wordt voorzien. De kapitaalreserve is in lijn met de in het herstelplan beschreven herstelmaatregelen. In het herstelplan zijn de acties en activiteiten uiteengezet om kortetermijn kapitaalposities in stressvolle omstandigheden te versterken. De feitelijke kapitaalpositie wordt regelmatig aan een stresstest onderworpen, op basis van een aantal stressscenario's.

Kapitaalallocatie

Het totaal aansprakelijk vermogen (eigen vermogen en achtergestelde leningen) wordt aan de business units toegewezen in verhouding tot hun aandeel in het economisch kapitaal, op basis van hun risicoprofiel.

Kredietrisico

Kredietrisico heeft betrekking op het risico dat de tegenpartij in gebreke blijft in de nakoming van haar verplichtingen jegens Triodos Bank en de mogelijke verliezen als gevolg daarvan. Kredietrisico betreft zowel betalingsachterstanden als negatieve veranderingen door de verminderde kredietwaardigheid van een tegenpartij. Onder het kredietrisico valt tevens het concentratierisico binnen de krediet- en beleggingsportefeuille, dat wil zeggen het risico dat Triodos Bank loopt dat bij grote (verbonden) individuele uitzettingen en aanzienlijke uitzettingen aan groepen tegenpartijen waarbij de waarschijnlijkheid van niet-nakoming wordt ingegeven door onderliggende factoren, zoals sector, economie, geografische ligging en instrumenttype, niet aan de verplichtingen wordt voldaan. Kredietrisico heeft betrekking op alle financiële activa zoals kredieten, tegoeden bij financiële instellingen en obligaties.

Kredieten

Kredieten worden verstrekt aan ondernemingen en projecten die bijdragen aan het realiseren van de missie van Triodos Bank. Doordat het hier een beperkt aantal sectoren betreft, wordt de portefeuille gekenmerkt door hogere sectorconcentraties.

Concentratie op de bestaande sectoren is verantwoord daar Triodos Bank in deze sectoren een aanzienlijke expertise heeft opgebouwd en actief investeert in het verbreden en verdiepen van kennis binnen de organisatie.

Triodos Bank voert landenanalyses uit in alle landen waar zij vestigingen heeft. Deze analyses bieden inzicht in de algemene ontwikkeling in een land en zijn met name gericht op ontwikkelingen in de sectoren waar de lokale vestiging over een grote kredietportefeuille beschikt.

Triodos Bank voert ook lokale en groepssectorstudies uit naar de grotere sectorconcentraties. Uit deze analyses blijkt dat de correlatie tussen de landen laag is. Dit betekent dat de spreiding van de kredietportefeuille tussen de verschillende landen een risicobeperkende factor is. De uitkomst van de uitgevoerde sectorstresstests wekt vertrouwen in het concentratierisicoprofiel van Triodos Bank.

Het kredietrisico wordt eveneens verminderd door de hoge kwaliteit van zekerheden (onderpand) voor uitstaande leningen. Voornaamste zekerheden zijn hypothecaire inschrijvingen op zakelijk of particulier onroerend goed, borgstellingen van overheden, bedrijven of particulieren, en pandrechten op roerende zaken, zoals kantoorinventaris, voorraden, debiteuren en/of projectcontracten.

In 2013 is bijzondere aandacht besteed aan de risico's van de kredietportefeuille voor zonne-energieprojecten in Spanje nadat de Spaanse regering had aangekondigd dat er met terugwerkende kracht flink gesneden zou worden in de subsidies aan deze sector. Op basis van een uitgebreide analyse en stresstest van deze kredietportefeuille zijn we tot de conclusie gekomen dat deze nieuwe regelgeving geen gevolgen zal hebben voor de waardering van de portefeuille. Op de datum van het opstellen van dit jaarverslag is de consultatieperiode van deze nieuwe wet nog niet verstreken. De wet is dus nog niet in werking getreden.

Kredietrisicomanagement

Door het basale en rechttoe rechtaan bedrijfsmodel van Triodos Bank wordt het kredietrisico aanzienlijk

verkleind. De belangrijkste kenmerken van het model die louter vanuit het perspectief van kredietrisico-management het meest relevant zijn, zijn:

- kredietverlening die consistent in lijn is met de missie van Triodos Bank;
- kredietverlening primair aan sectoren waarin Triodos Bank reeds uitgebreide ervaring heeft opgedaan;
- kredietverlening primair in landen waar Triodos Bank over een vestiging of bewezen expertise beschikt;
- financiering van uitsluitend duidelijk gedefinieerde activa, activiteiten of projecten binnen elke organisatie;
- onderhouden van directe relaties met kredietnemers;
- kredietverlening gebaseerd op een solide bedrijfsmodel en bijbehorende kasstromen zekergesteld door onderpand;
- belegging voornamelijk in (gegarandeerde) staatsobligaties van de thuislanden, uitsluitend in het kader van het beheren van de eigen balans;
- beperkingen aan gezonde financiële instellingen, sterk gericht op retail banking of ontwikkelingsfondsen, alsmede publiekrechtelijke lichamen met een staatsrisicoprofiel;
- portefeuille met een evenwicht tussen enerzijds uitzettingen in sectoren waarin Triodos Bank over gedegen kennis en een bewezen staat van dienst beschikt, en anderzijds diversificatie door kredieten te verstrekken aan een groot aantal kleine ondernemingen.

Niettegenstaande het bovenstaande loopt Triodos, als bank, door de aard van haar activiteiten kredietrisico. Kredietrisico vloeit voort uit de zakelijke betrekkingen van Triodos Bank met particulieren, ondernemingen, financiële instellingen, publiekrechtelijke lichamen en overheden. Kredietrisico ontstaat telkens wanneer bankfondsen worden verstrekt, aangegaan, belegd of anderszins worden uitgezet via feitelijke of impliciete contractuele overeenkomsten, al dan niet vermeld op de balans (zoals kredietverplichtingen of bankgaranties). In de portefeuille handelskredieten, als grootste bron van kredietrisico, komen (krediet)verliezen voort uit een

onmiskkenbaar verzuim als gevolg van het onvermogen of de onwil van een cliënt of tegenpartij om te voldoen aan verplichtingen met betrekking tot kredietverlening en verrekening.

Triodos Bank beheerst kredietrisico op verschillende niveaus: Kredietrisicomanagement binnen Triodos Bank NV is volledig geïntegreerd in de dagelijkse activiteiten van de kredietverstrekende organisatie en met name op het niveau van de lokale vestigingen. Op het hoogste niveau bepaalt de Directie de kredietrisicostrategie en het beleidskader voor kredietrisico, alsmede de grenzen ervan. Groeps- en lokale sectorale beperkingen, landlimieten en concentratiegrenswaarden worden regelmatig bijgesteld ter ondersteuning van de diversificatie van de kredietportefeuille.

De Audit and Risk Committee van de Raad van Commissarissen beoordeelt de kredietrisico's die voortvloeien uit de kredietverlening periodiek.

Triodos Bank beschikt over kredietrisicosystemen en procedures voor het signaleren, aanvaarden, meten, monitoren en beheersen van risico's, zoals krediet, onderpand en concentratie.

Triodos Bank beschikt over een waarschuwingssysteem waarmee problemen met kredieten vroegtijdig kunnen worden gesignaleerd, op een moment dat er nog meer mogelijkheden voor herstelmaatregelen zijn. Zodra wordt vastgesteld dat er bij een krediet sprake is van niet-nakoming van de betalingsverplichting (bijvoorbeeld achterstallige betalingen van meer dan 90 dagen), worden gerichte herstelmaatregelen getroffen, gericht op volledige terugbetaling.

Triodos Bank voldoet aan de relevante richtlijnen inzake 'single risk', het risico dat wordt verondersteld aanwezig te zijn bij economische banden tussen entiteiten en wanneer een entiteit zeggenschap uitoefent over een andere. Het belangrijkste doel is het beheren van dergelijke concentraties en het streven naar diversificatie tussen debiteuren en verbonden groepen, gebaseerd op erkenning dat het totale kredietrisico iets anders is dan louter de som van individuele risico's.

Krediet- en concentratie-risicomanagement vindt te allen tijde plaats in overeenstemming met de toezichtwet- en regelgeving door de geëigende toezichthouder voor de bancaire sector.

Kredietverstreckende organisatie

Kredietverlening is primair de verantwoordelijkheid van lokale vestigingen, die een nauwe relatie met hun klanten onderhouden. Kredietbeslissingen worden door de lokale kredietcommissies van elke vestiging genomen. Elke lokale kredietcommissie mag beslissingen nemen binnen een kader en binnen limieten die door de Directie zijn vastgesteld. Aan de hand van het advies van de Kredietcommissie van de Directie beslist de Directie over kredieten die deze limieten overschrijden.

Alle zakelijke kredieten in de portefeuille worden periodiek en op individuele basis beoordeeld. De frequentie van de beoordeling hangt af van de kredietwaardigheid van de debiteur, omvang van de uitstaande kredieten en de markt waarop de debiteur actief is.

Voor de achterstallige betalingen van debiteuren geldt dat deze worden besproken (en zo nodig van actie voorzien) in de kredietcommissie van de vestiging. Debiteuren waarbij getwijfeld wordt aan de continuïteit van het kernbedrijf en/of die langdurig in verzuim zijn bij het voldoen van de overeengekomen rente- en aflossingstermijnen vallen in de categorie dubieuze debiteuren en zullen intensief worden gevolgd.

Er worden voorzieningen voor dubieuze debiteuren getroffen op basis van het verschil tussen het totaalbedrag van het uitstaande obligo van de debiteur bij Triodos Bank en de toekomstige verwachte kasstromen verdisconteerd tegen het originele rentepercentage van het contract. In 2013 bedroegen de nettotoevoegingen aan de voorziening dubieuze debiteuren, uitgedrukt in een percentage van de gemiddelde kredietportefeuille, 0,49% (2012: 0,67%). Het totaal van de voorzieningen per ultimo jaar in relatie tot de uitstaande kredieten bedraagt 1,7% (2012: 1,7%).

Het kredietrisico van de kredietportefeuille wordt eens per maand gemeld aan de Kredietcommissie van de Directie, en eens per kwartaal aan de Raad van Commissarissen.

Overheden en financiële instellingen

Liquiditeiten die niet worden belegd in kredieten aan klanten worden belegd in obligaties of geplaatst bij andere banken. Het is beleid van Triodos Bank om te beleggen in het land waaraan het geld is toevertrouwd. De Directie mag van dit beleid afwijken, na overleg met de Asset and Liability Committee. De obligatieportefeuille van Triodos Bank bestaat voornamelijk uit staatsobligaties en door de staat gegarandeerde obligaties. Triodos Bank belegt tevens in een beperkt aantal andere soorten eersteklas obligaties die worden uitgegeven door regionale autoriteiten en financiële instellingen.

Banken worden gekozen op basis van hun kredietwaardigheid en beoordeeld op hun duurzaamheidsresultaten. Uitzonderingen zijn mogelijk wanneer het aantal geselecteerde banken in een land niet toereikend is om de liquiditeiten van Triodos Bank te plaatsen, aan de hand van een bepaalde maximale concentratie per individuele bank. In dat geval zullen opzegtermijnen voor deposito's niet langer zijn dan drie maanden. Alle tegenpartijlimieten voor banken worden verleend door de Directie, na advies te hebben ingewonnen bij de Kredietcommissie van de Directie. Triodos Bank maakt, ter beoordeling van het tegenpartijrisico bij obligaties en financiële instellingen, gebruik van de kredietbeoordelingen van Fitch en/of Moody's, indien beschikbaar.

Risicogewogen waarde

Een overzicht van de kredietrisicopositie binnen Triodos Bank, op basis van risicogewogen activa, buiten-balansposten en derivaten, is te lezen in de volgende tabellen die zijn onderverdeeld aan de hand van de volgende criteria: uitzettingscategorie, sector en land.

Risicogewogen waarde per uitzettingscategorie (vermogensklasse)

2013	Netto waarde uitzetting	Kredietrisico- verschuiving	Volledig aangepaste uitzetting	Risico- gewogen waarde
Uitzettingscategorie:				
Centrale overheden en centrale banken	1.768.334	326.870	2.095.204	–
Regionale en lokale overheden	162.218	138.206	300.424	373
Publiekrechtelijke lichamen	59.210	–	59.210	11.342
Multilaterale ontwikkelingsbanken	44.995	–	44.995	–
Banken	929.590	-118.233	811.357	159.095
Ondernemingen	2.480.108	-277.402	2.202.706	1.924.772
Particulieren en kleine en middelgrote ondernemingen	160.383	-21.680	138.703	73.811
Gedekt door onroerend goed	1.378.810	-39.071	1.339.739	908.186
Achterstallige posten	62.233	-8.690	53.543	70.027
Overige posten	79.175	–	79.175	79.175
Totaal	7.125.056	–	7.125.056	3.226.781
Waarvan:				
Activa	6.427.361	–	6.427.361	2.947.225
Buiten-balansposten	671.441	–	671.441	266.956
Derivaten	26.254	–	26.254	12.600
Totaal	7.125.056	–	7.125.056	3.226.781

2012	Netto waarde uitzetting	Kredietrisico- verschuiving	Volledig aangepaste uitzetting	Risico- gewogen waarde
Uitzettingscategorie:				
Centrale overheden en centrale banken	1.001.159	201.111	1.202.270	–
Regionale en lokale overheden	277.989	45.713	323.702	335
Banken	836.603	-35.342	801.261	176.490
Ondernemingen	2.371.288	-169.468	2.201.820	1.895.790
Particulieren en kleine en middelgrote ondernemingen	105.163	-28.760	76.403	44.638
Gedekt door onroerend goed	1.241.654	-3.513	1.238.141	871.732
Achterstallige posten	59.828	-9.741	50.087	67.728
Overige posten	70.639	–	70.639	70.639
Totaal	5.964.323	–	5.964.323	3.127.352
Waarvan:				
Activa	5.271.217	–	5.271.217	2.827.869
Buiten-balansposten	667.820	–	667.820	282.258
Derivaten	25.286	–	25.286	17.225
Totaal	5.964.323	–	5.964.323	3.127.352

De netto waarde van de uitzettingen is de som van:

- Activa, exclusief immateriële activa, exclusief disagio achtergestelde schulden (opgenomen onder overlopende activa) en na aftrek van disagio van obligaties (opgenomen onder de overlopende passiva);
- Buiten-balansposten, bestaande uit voorwaardelijke schulden en onherroepelijke faciliteiten;
- Derivaten, gewaardeerd tegen het kredietequivalent, dat is gebaseerd op de extra kosten of de gedeerde opbrengst van een vervangende transactie in het geval dat de tegenpartij niet aan haar verplichtingen voldoet.

Kredietrisicoverschuiving betreft ontvangen onderpand (garanties en verpanding van toevertrouwde middelen). Hierdoor verschuift het kredietrisico van de uitzettingscategorie van de directe tegenpartij naar de uitzettingsklasse van de partij die het onderpand heeft verstrekt. Dit leidt tot de volledig aangepaste uitzetting voor elke uitzettingscategorie.

De risicogewogen waarde wordt berekend door de volledig aangepaste uitzetting te vermenigvuldigen met het risicogewicht en de conversiefactor. De definitie van de uitzettingscategorieën, de risicogewichten en conversiefactoren staan in de Basel II-richtlijnen.

Risicogewichten zijn afhankelijk van de uitzettingscategorie en de kredietwaardigheid van de directe tegenpartij of de partij die het onderpand verstrekt. De risicogewichten per uitzettingscategorie bij Triodos Bank zijn in lijn met de regels van Basel II:

- Centrale overheden en centrale banken: 0%;
- Regionale en lokale overheden: 0% voor Nederlandse overheden, 20% voor buitenlandse overheden; het percentage hangt af van nationale wetgeving;
- Publiekrechtelijke lichamen: 20% Nederlandse entiteiten, buitenlandse entiteiten 100%;
- Banken: 0% voor uitzettingen gedekt door verpanding van uitzettingen van Triodos Bank; 20% of 50% voor uitzettingen van of gegarandeerd door andere banken, afhankelijk van de oorspronkelijke looptijd van de uitzetting;
- Multilaterale ontwikkelingsbanken: 0% voor beursgenoteerde banken, andere hetzelfde als 'exposure class' banken;
- Ondernemingen: 100%;
- Particulieren en kleine en middelgrote ondernemingen: 75% of 100%;
- Gedekt door onroerend goed: 35% voor uitzettingen gedekt door particulier onroerend goed, 50% of 100% voor uitzettingen gedekt door zakelijk onroerend goed;
- Achterstallige posten: 50% of 100% voor uitzettingen gedekt door particulier onroerend goed; 100% of 150% voor overige uitzettingen; het percentage hangt af van het bedrag van de gevormde voorzieningen voor dubieuze debiteuren;
- Overige posten (deelnemingen, onroerende zaken en bedrijfsmiddelen en overige activa zonder tegenpartij): 100%.

Conversiefactoren gelden alleen voor buiten-balansposten. De conversiefactoren van Triodos Bank zijn:

- Voorwaardelijke schulden: 0,5 of 1,0, afhankelijk van de aard van de verstrekte garantie;
- Onherroepelijke faciliteiten: 0,2 of 0,5, afhankelijk van de oorspronkelijke looptijd van de kredietfaciliteit.

Deze pagina is bewust blanco gelaten.

Risicogewogen waarde per sector

2013	Netto waarde uitzetting	%	Risicogewogen waarde	Gemiddeld risicogewicht	
				%	%
Banken en financiële intermediairs	1.966.272	28	205.358	6	10
Basismaterialen	15.064	–	15.303	1	102
Bouwnijverheid en infrastructurele werken	1.368	–	826	–	60
Consumentenproducten (non-food)	5.961	–	3.921	–	66
Detailhandel	19.183	–	14.808	1	77
Dienstverlening	440.439	6	360.316	11	82
Gezondheidszorg en sociale zorg	540.153	7	389.825	12	72
Landbouw, veeteelt en visserij	119.535	2	107.830	3	90
Media	43.844	1	29.125	1	66
Nutsbedrijven	1.253.077	17	1.090.764	34	87
Openbaar bestuur	913.908	13	–	–	–
Particulieren	330.156	5	117.142	4	35
Technologie	444	–	404	–	91
Toerisme en vrije tijd	111.481	2	103.787	3	93
Transport en logistiek	8.333	–	7.306	–	88
Vastgoed	707.667	10	421.503	13	60
Verzekeringsmaatschappijen en pensioenfondsen	502	–	501	–	100
Voedingsmiddelen en dranken	64.787	1	55.991	2	86
Overige sectoren	582.882	8	302.071	9	52
Totaal	7.125.056	100	3.226.781	100	45

Risicogewogen waarde per sector

2012	Netto waarde uitzetting	%	Risicogewogen waarde	Gemiddeld risicogewicht %	%
Banken en financiële intermediairs	1.353.300	23	260.551	8	19
Basismaterialen	15.855	–	14.508	–	92
Bouwnijverheid en infrastructurele werken	1.364	–	802	–	59
Consumentenproducten (non-food)	6.013	–	3.987	–	66
Detailhandel	22.732	–	17.439	1	77
Dienstverlening	415.164	7	333.201	11	80
Gezondheidszorg en sociale zorg	481.333	8	365.334	12	76
Landbouw, veeteelt en visserij	114.975	2	107.097	4	93
Media	23.042	–	14.461	–	63
Nutsbedrijven	1.197.395	20	1.064.418	34	89
Openbaar bestuur	835.018	14	–	–	–
Particulieren	226.003	4	93.651	3	41
Technologie	474	–	474	–	100
Toerisme en vrije tijd	100.732	2	91.993	3	91
Transport en logistiek	11.358	–	10.321	–	91
Vastgoed	582.795	10	346.807	11	60
Verzekeringsmaatschappijen en pensioenfondsen	501	–	501	–	100
Voedingsmiddelen en dranken	70.938	1	64.715	2	91
Overige sectoren	505.331	9	337.092	11	67
Totaal	5.964.323	100	3.127.352	100	52

De sectoren zijn gedefinieerd in de Basel II-richtlijnen. De risicogewogen waarde wordt toegerekend aan de sector van de directe tegenpartij.

Risicogewogen waarde per land

2013	Netto waarde uitzetting	%	Risicogewogen waarde	Gemiddeld risicogewicht	
				%	%
Australië	660	–	660	–	100
België	1.290.105	18	547.982	17	42
Denemarken	5.333	–	4.305	–	81
Frankrijk	240.825	3	202.317	6	84
Duitsland	300.334	4	151.375	5	50
Ierland	53.681	1	52.142	2	97
Italië	2.909	–	2.908	–	100
Luxemburg	49.337	1	4.341	–	9
Nederland	3.048.747	43	1.026.916	32	34
Noorwegen	125	–	122	–	97
Spanje	1.169.267	16	711.615	22	61
Zweden	58	–	55	–	94
Verenigd Koninkrijk	963.658	14	522.034	16	54
Verenigde Staten	4	–	1	–	38
Overige landen	13	–	8	–	62
Totaal	7.125.056	100	3.226.781	100	45

Risicogewogen waarde per land

2012	Netto waarde uitzetting	%	Risicogewogen waarde	Gemiddeld risicogewicht	
				%	%
Australië	800	–	800	–	100
België	1.237.252	21	596.477	19	48
Denemarken	6.764	–	5.489	–	81
Frankrijk	199.690	3	169.159	5	85
Duitsland	226.595	4	177.382	6	78
Ierland	57.943	1	56.925	2	98
Italië	3.155	–	3.155	–	100
Luxemburg	5.448	–	5.377	–	99
Nederland	2.479.701	42	928.107	30	37
Noorwegen	142	–	138	–	98
Spanje	911.357	15	685.229	22	75
Zweden	58	–	54	–	93
Verenigd Koninkrijk	835.396	14	499.051	16	60
Verenigde Staten	4	–	1	–	38
Overige landen	18	–	8	–	44
Totaal	5.964.323	100	3.127.352	100	52

Risicogewogen waarde wordt toegerekend aan het land van de directe tegenpartij.

Looptijd activa per uitzettingscategorie

Onderstaande tabellen geven inzicht in de resterende looptijden van de activa per uitzettingscategorie. De kolom direct opeisbaar en onbepaalde looptijd omvat opgebouwde rente en vergoedingen, voorzieningen voor dubieuze debiteuren en balansposten zonder of met een onbekende looptijd.

2013	Direct opeisbaar en onbepaalde looptijd	Minimaal 2 dagen en korter dan 3 maanden	Minimaal 3 maanden en korter dan 1 jaar	Minimaal 1 jaar en korter dan 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Totaal activa
Centrale overheden en centrale banken	914.226	60.155	90.843	357.722	345.388	1.768.334
Regionale en lokale overheden	2.670	13.000	1.000	31.121	114.365	162.156
Publiekrechtelijke lichamen	460	–	–	750	53.000	54.210
Multilaterale ontwikkelingsbanken	81	–	–	–	44.914	44.995
Banken	304.425	230.654	50.000	220.930	107.334	913.343
Ondernemingen	92.154	60.873	163.702	653.178	995.275	1.965.182
Particulieren en kleine en middelgrote ondernemingen	4.126	769	3.480	10.170	62.929	81.474
Gedekt door onroerend goed	45.007	15.665	40.536	264.788	930.263	1.296.259
Achterstallige posten	32.121	652	1.602	9.920	17.938	62.233
Overige posten	79.175	–	–	–	–	79.175
Totaal	1.474.445	381.768	351.163	1.548.579	2.671.406	6.427.361

2012	Direct opeisbaar en onbepaalde looptijd	Minimaal 2 dagen en korter dan 3 maanden	Minimaal 3 maanden en korter dan 1 jaar	Minimaal 1 jaar en korter dan 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Totaal activa
Centrale overheden en centrale banken	395.736	10.059	73.458	274.030	247.875	1.001.158
Regionale en lokale overheden	2.436	105.000	81.500	39.156	49.000	277.092
Banken	250.495	163.546	175.555	222.954	13.899	826.449
Ondernemingen	77.638	42.243	129.883	545.245	1.013.820	1.808.829
Particulieren en kleine en middelgrote ondernemingen	4.437	680	2.380	8.672	55.745	71.914
Gedekt door onroerend goed	41.592	13.738	35.835	217.150	846.993	1.155.308
Achterstallige posten	29.367	663	1.790	13.681	14.327	59.828
Overige posten	70.639	–	–	–	–	70.639
Totaal	872.340	335.929	500.401	1.320.888	2.241.659	5.271.217

Dubieuze en achterstallige vorderingen

Onderstaande tabellen geven inzicht in de dubieuze en achterstallige vorderingen per sector en land. Dubieuze vorderingen zijn kredieten die naar verwachting niet volledig zullen worden terugbetaald in overeenstemming met de oorspronkelijke leningsovereenkomst. Er worden voorzieningen voor dubieuze debiteuren getroffen op basis van het verschil tussen toekomstige verwachte kasstromen contant gemaakt tegen het originele rentepercentage van het contract en het totaalbedrag van het uitstaand obligo van de debiteur bij Triodos Bank. Achterstallige vorderingen zijn kredieten die meer dan 90 dagen openstaan.

Mutaties dubieuze vorderingen

	2013	2012
Balanswaarde per 1 januari	130.636	104.054
Opgenomen als dubieuze vordering gedurende het jaar	41.190	42.387
Berekende rente over dubieuze kredieten	3.035	2.104
Vrijval dubieuze kredieten / overboeking naar niet dubieus	- 7.382	- 11.779
Afgeboekte dubieuze kredieten	- 6.185	- 2.178
Aflossingen	- 8.568	- 4.151
Resultaat uit koersverschillen	- 34	199
Balanswaarde per 31 December	152.692	130.636

Dubieuze en achterstallige vorderingen per sector

2013	Dubieuze vorderingen per ultimo	Voorziening voor dubieuze debiteuren per ultimo	Waardeaanpassingen gedurende het jaar	Achterstallige vorderingen (excl. dubieuze vorderingen) per ultimo
Basismaterialen	12.718	945	710	2.900
Bouwnijverheid en infrastructuur	51	50	-	-
Consumentenproducten (non-food)	151	66	-4	-
Detailhandel	642	387	34	14
Dienstverlening	17.056	3.151	1.221	2.491
Gezondheidszorg en sociale zorg	27.536	8.237	4.002	4.114
Landbouw, veeteelt en visserij	19.004	4.504	1.126	4.392
Media	1.658	828	755	1.370
Nutsbedrijven	29.912	25.334	1.859	2.486
Particulieren	-	-	-	566
Toerisme en vrije tijd	20.262	8.485	3.328	652
Transport en logistiek	-	-	-	-
Vastgoed	261	132	-324	105
Voedingsmiddelen en dranken	8.793	4.562	2.769	4.443
Overige sectoren	14.648	5.368	1.585	1.140
Totaal	152.692	62.049	17.061	24.673

2012	Dubieuze vorderingen per ultimo	Voorziening voor dubieuze debiteuren per ultimo	Waarde-aanpassingen gedurende het jaar	Achterstallige vorderingen (excl. dubieuze vorderingen) per ultimo
Basismaterialen	379	235	48	–
Bouwnijverheid en infrastructuur	51	51	12	–
Consumentenproducten (non-food)	507	164	69	–
Detailhandel	685	353	222	79
Dienstverlening	12.888	1.847	915	1.597
Gezondheidszorg en sociale zorg	20.883	4.306	2.580	13.899
Landbouw, veeteelt en visserij	24.043	9.496	2.880	6.949
Media	70	70	29	790
Nutsbedrijven	38.097	28.261	11.988	2.462
Particulieren	–	–	–	7
Toerisme en vrije tijd	12.249	4.802	262	787
Transport en logistiek	56	32	-17	–
Vastgoed	2.057	469	415	93
Voedingsmiddelen en dranken	4.466	1.619	771	8.525
Overige sectoren	14.205	4.454	737	1.528
Totaal	130.636	56.159	20.911	36.716

Dubieuze en achterstallige vorderingen per land

2013	Dubieuze vorderingen per ultimo	Voorziening voor dubieuze debiteuren per ultimo	Waarde-aanpassingen gedurende het jaar	Achterstallige vorderingen (excl. dubieuze vorderingen) per ultimo
België	12.470	6.754	-630	839
Frankrijk	-	-	-	-
Duitsland	14.656	6.793	4.376	2.971
Ierland	714	370	6	992
Nederland	82.413	36.516	8.305	2.464
Spanje	30.296	6.420	2.687	13.926
Verenigd Koninkrijk	12.143	5.196	2.317	3.481
Totaal	152.692	62.049	17.061	24.673

2012	Dubieuze vorderingen per ultimo	Voorziening voor dubieuze debiteuren per ultimo	Waarde-aanpassingen gedurende het jaar	Achterstallige vorderingen (excl. dubieuze vorderingen) per ultimo
België	26.014	16.082	3.218	293
Frankrijk	-	-	-	-
Duitsland	7.371	2.249	889	17.490
Ierland	714	370	89	1.084
Nederland	72.797	30.241	14.294	4.476
Spanje	16.578	3.819	1.520	10.115
Verenigd Koninkrijk	7.162	3.398	901	3.258
Totaal	130.636	56.159	20.911	36.716

Operationeel risico

Triodos Bank loopt in haar bedrijfsvoering operationele risico's. Het operationele risico heeft betrekking op de kans dat Triodos Bank schade of verlies lijdt als gevolg van inadequate of falende interne processen, systemen, menselijk gedrag of externe gebeurtenissen. Triodos Bank beperkt deze risico's door te zorgen voor duidelijke beleidslijnen, rapportages en procedures voor alle bedrijfsprocessen.

Het operationele risicokader maakt gebruik van diverse hulpmiddelen en technologieën om risico's op operationeel, tactisch en strategisch niveau vast te stellen, te meten, te beperken en te monitoren. Het operationele risicokader wordt ontwikkeld onder verantwoordelijkheid van de Chief Finance Officer. Speciale onderdelen van Operationeel Risicomanagement zijn Informatiebeveiliging, Outsourcing en Bedrijfscontinuïteit. Werkzaamheden om risico's te beheersen die aan deze onderwerpen gerelateerd zijn, worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de Chief Operating Officer (COO), in lijn met het algehele operationele risicokader.

Er is een Non Financial Risk Committee ingesteld, waar alle operationele risico-aspecten worden besproken samen met het risico en de reputatie op het gebied van compliance.

Er zijn tal van controlemaatregelen ingebouwd in IT-systemen en verankerd in procedures en werkinstructies. Opleiding, ervaringsniveau en betrokkenheid van de medewerkers werken hierbij ondersteunend, omdat mensen van essentieel belang zijn voor het succes van het beheersen van risico's.

De Basic Indicator Approach wordt gebruikt voor de kapitaalberekening van operationeel risico, conform Basel II. Het operationele-ricokader is conform de beginselen genoemd in de Sound Practices for the Management and Supervision of Operational Risk (Deugdelijke Praktijken voor het Beheer van en Toezicht op Operationeel Risico). Deze deugdelijke praktijken geven richtlijnen voor de kwalitatieve implementatie van operationeel risicomanagement en worden aanbevolen door de Bank of International Settlements.

In 2013 heeft Triodos Bank geen substantiële verliezen geleden als gevolg van gebeurtenissen die verband hielden met operationeel risico.

Valutarisico

Valutarisico is het huidige of toekomstige risico dat resultaten en kapitaal nadelige gevolgen ondervinden van schommelingen in valutawisselkoersen. De basisvaluta van Triodos Bank is de euro. De balans en winst- en verliesrekening van de vestiging in het Verenigd Koninkrijk luiden in Engelse ponden (GBP).

Valutakoersverschillen die ontstaan bij herrekening van de balans van de vestiging in het Verenigd Koninkrijk zijn verantwoord als afdekking van een netto-investering in een buitenlandse business eenheid en worden rechtstreeks verantwoord in het eigen vermogen, in de wettelijke reserve omrekeningsverschillen, voor zover de afdekking effectief is.

Het beleid van Triodos Bank is erop gericht netto valutaposities te vermijden, met uitzondering van posities die voortvloeien uit strategische beleggingen. De term valutaposities heeft voornamelijk betrekking op valutaderivaten voor Triodos Investment Funds die bijna volledig zijn afgedekt.

Het valutarisico wordt dagelijks gemonitord en maandelijks besproken in de Asset and Liability Committee. Limieten worden vastgesteld door de Directie.

Vreemde valutapositie

Onderstaande tabel geeft inzicht in de valutapositie van Triodos Bank per 31 december in duizenden euro's.

2013	Contante positie Debet	Contante positie Credit	Termijn positie Debet	Termijn positie Credit	Netto positie Debet	Netto positie Credit
GBP	889.767	890.333	–	–	–	566
USD	5.972	397	265.440	265.428	5.587	–
NOK	120	–	–	–	120	–
PEN	–	–	8.094	8.094	–	–
PHP	–	–	818	818	–	–
ZAR	–	–	–	–	–	–
AUD	660	–	–	454	206	–
ARS	–	–	–	–	–	–
SEK	52	–	–	–	52	–
Totaal	896.571	890.730	274.352	274.794	5.965	566

Netto open valutapositie (totaal van netto posities debet en credit): 6.531.

2012	Contante positie Debet	Contante positie Credit	Termijn positie Debet	Termijn positie Credit	Netto positie Debet	Netto positie Credit
GBP	708.364	707.794	–	–	570	–
USD	5.581	259	214.740	214.727	5.335	–
NOK	136	–	–	–	136	–
PEN	–	–	12.115	12.115	–	–
ZAR	–	–	926	926	–	–
AUD	801	–	–	551	250	–
ARS	–	–	290	290	–	–
SEK	52	–	–	–	52	–
Totaal	714.934	708.053	228.071	228.609	6.343	–

Netto open valutapositie (totaal van netto posities debet en credit): 6.343.

Renterisico

Renterisico is het huidige en toekomstige risico dat resultaten en/of kapitaal negatieve gevolgen ondervinden van wijzigingen in de rentevoet op de financiële markten. Dit risico is inherent aan het traditionele bankbedrijf.

Triodos Bank hanteert diverse indicatoren voor de meting van het renterisico. De renterisicopositie wordt maandelijks gemonitord in de Asset and Liability Committee. Het renterisico wordt beheerst met een renterisicomodel aan de hand van richtlijnen en limieten, en door het uitvoeren van diverse stressscenario-analyses voor renterisico. Limieten worden vastgesteld door de Directie op basis van een voorstel van de Asset and Liability Committee.

Overzicht van renterisico-indicatoren:

- Earnings at Risk: een kortetermijn indicator, waaruit de gevolgen van een geleidelijke renteschok van plus of minus 2% (200 basispunten) voor de rentebaten van Triodos Bank voor een periode van een jaar blijken.
- Economic Value of Equity at Risk: een langetermijn indicator die de wijziging van de Economic Value of Equity (de netto contante waarde van de toekomstige kasstromen van alle activa en passiva) vertegenwoordigt bij een renteschok van plus of minus 2% (200 basispunten).
- Outlier Criterion: de Economic Value of Equity at Risk in % van het Toetsingsvermogen.
- Modified Duration of Equity: een indicator waaruit de gevoeligheid van de Economic Value of Equity blijkt bij rentewijzigingen.

Overzicht van door Triodos Bank gehanteerde renterisico-indicatoren per ultimo voor alle valuta

Basiscasus weerspiegelt de verwachte resultaten met betrekking tot Rentebaten en Economic Value of Equity in een ongewijzigd renteklimaat.

2013	Basiscasus	Stijgende rentevoet (+200 bp)		Dalende rentevoet (-200 bp)	
Bedragen in miljoenen		in %		in %	
Toetsingsvermogen	€ 623				
Earnings at Risk 1 jaar	€ 135	+ € 19	+ 14,2%	- € 6	- 4,5%
Economic Value of Equity at Risk	€ 704	- € 67	- 9,5%	+ € 49	+ 6,9%
Outlier Criterion			10,8%		10,8%
Modified Duration of Equity	3,9		5,0		11,0

2012	Basiscasus	Stijgende rentevoet (+200 bp)		Dalende rentevoet (-200 bp)	
Bedragen in miljoenen		in %		in %	
Toetsingsvermogen	€ 537				
Earnings at Risk 1 jaar	€ 125	+ € 17	+ 13,5%	- € 4	- 3,3%
Economic Value of Equity at Risk	€ 672	- € 45	- 6,7%	- € 6	- 0,9%
Outlier Criterion			8,4%		8,4%
Modified Duration of Equity	3,0		3,3		7,4

De berekeningen voor deze indicatoren zijn gebaseerd op looptijden van rentepercentages. Spaarrekeningen en rekeningen-courant hebben echter een niet-gedefinieerde rentelooptijd. Er is een kwantitatief onderzoek uitgevoerd naar de rentegevoeligheid van onze spaarrekeningen en rekeningen-courant. De uitkomst van dit onderzoek wordt gebruikt bij de berekeningen van het renterisico.

Met het model dat wordt gebruikt voor de beheersing van renterisico's van spaarrekeningen en rekeningen-courant kunnen toekomstige volumes en rentepercentages worden voorspeld op basis van historische gegevens, waarbij rekening wordt gehouden met het statistisch belang van die gegevens. In het model wordt de relatie tussen rentepercentages voor klanten gecombineerd met marktrentepercentages en uitstroomvoorspellingen.

Resterende rentelooptijd van financiële instrumenten

Onderstaande tabel geeft inzicht in de resterende contractuele rentelooptijd van de financiële instrumenten per 31 december.

2013	Variabel percentage	<= 3 maanden	<= 1 jaar	<= 5 jaar	>= 5 jaar	Totaal
Rentedragende activa						
Kasmiddelen	895.755	–	–	–	–	895.755
Overheidspapier	–	18.000	30.000	–	–	48.000
Banken	297.361	202.180	51.000	1.000	–	551.541
Kredieten	598.529	419.446	451.245	1.111.105	939.929	3.520.254
Rentedragende waardepap.	–	163.495	109.045	512.537	465.956	1.251.033
Totaal	1.791.645	803.121	641.290	1.624.642	1.405.885	6.266.583
Rentedragende schulden						
Banken	833	2.849	7.778	19.571	31.074	62.105
Toevertrouwde middelen	11.857	1.033.179	1.567.241	1.993.498	1.025.434	5.631.209
Achtergestelde schulden	–	–	–	5.287	–	5.287
Totaal	12.690	1.036.028	1.575.019	2.018.356	1.056.508	5.698.601

2012	Variabel percentage	<= 3 maanden	<= 1 jaar	<= 5 jaar	>= 5 jaar	Totaal
Rentedragende activa						
Kasmiddelen	380.497	–	–	–	–	380.497
Overheidspapier	–	–	–	–	–	–
Banken	243.121	163.546	153.500	1.000	–	561.167
Kredieten	680.848	431.387	472.551	908.810	791.763	3.285.359
Rentedragende waardepap.	–	110.058	106.513	437.640	264.774	918.985
Totaal	1.304.466	704.991	732.564	1.347.450	1.056.537	5.146.008
Rentedragende schulden						
Banken	919	1.879	2.956	20.527	36.518	62.799
Toevertrouwde middelen	15.964	768.716	1.225.822	1.625.260	934.265	4.570.027
Achtergestelde schulden	–	–	–	5.283	–	5.283
Totaal	16.883	770.595	1.228.778	1.651.070	970.783	4.638.109

Toelichting:

In deze tabel zijn alleen rentedragende activa en passiva opgenomen, wat leidt tot verschillen met de balanscijfers.

Rentedragende waardepapieren en achtergestelde schulden worden gewaardeerd tegen aflossingswaarde inclusief agio op obligaties en na aftrek van disagio.

Voor toevertrouwde middelen zonder vaste rentelooptijd wordt de uitkomst van het bovengenoemde kwantitatieve model voor spaarrekeningen en rekeningen-courant gebruikt.

Alle overige rentedragende activa en passiva zijn verantwoord als activa en passiva met een variabele rente of zijn in de vervalkalender opgenomen op basis van hun resterende contractuele rentelooptijd.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat Triodos Bank haar betalingsverplichtingen jegens haar klanten en wederpartijen op enig moment niet na kan komen zonder onacceptabele verliezen te lijden.

Spaarrekeningen en deposito's van klanten worden aangetrokken ter financiering van de kredietverlening door Triodos Bank. Het surplus wordt in eerste instantie ondergebracht bij de ECB, financiële instellingen of belegd in obligaties. Triodos Bank heeft een sterke liquiditeitspositie en wordt volledig in haar kapitaal voorzien door tegoeden van particulieren en kleine en middelgrote ondernemingen. Hierdoor hoeft Triodos Bank voor haar kapitaalvoorziening geen beroep te doen op de grootzakelijke geld- en kapitaalmarkten. Triodos Bank beoordeelt haar liquiditeitspositie regelmatig door het uitvoeren van stresstests. De resultaten van deze stresstests waren in 2013 bevredigend. Maatregelen die moeten worden genomen om onze liquiditeitspositie te beoordelen in geval van een toekomstige liquiditeitscrisis zijn opgenomen in een Liquidity Contingency Plan.

Wekelijks wordt verslag aan de CFO uitgebracht over de gedetailleerde liquiditeitspositie per vestiging. Elke maand rapporteert de Asset and Liability Committee inzake de liquiditeitsratio's in verband met de Basel III-eisen:

- De Liquidity Coverage Ratio (LCR): de LCR dient om een toereikend niveau te garanderen van onbezwaarde, eersteklas activa die kunnen worden omgezet in contanten om onder een door regelgevende instanties vastgesteld stressscenario voor acute liquiditeit gedurende een periode van 30 dagen aan de liquiditeitsbehoeften te voldoen.
- De Net Stable Funding Ratio (NSFR) geeft de relatie aan tussen de beschikbare stabiele financiering op lange termijn en de benodigde stabiele financiering op lange termijn voortvloeiend uit de liquiditeitsprofielen van activa en buiten-balansposten.

Deze ratio's zijn wel conform de Basel III-richtlijnen, maar nog niet verplicht gesteld door de regelgevende instanties. De minimum LCR zou in 2015 60% moeten zijn en met 10 procentpunten per jaar moeten stijgen om in 2019 op 100% uit te komen. De minimum NSFR-standaarden zullen vóór 2018 worden vastgesteld. Gezien het belang van deze twee ratio's voor de veerkracht van de banksector heeft Triodos Bank deze indicatoren reeds verwerkt in haar interne verslaglegging en meting van het liquiditeitsrisico.

Bezwaring van activa

Activa kunnen worden onderverdeeld in activa die dienen ter ondersteuning van de behoefte aan financiering of zekerheid (verbonden activa) en activa die beschikbaar zijn voor potentiële financieringsbehoeften (vrije activa).

2013					
Bedragen in miljoenen euro's					
Asset type	In onderpand gegeven	Bezwaard		Onbezwaard	
		Overig ¹	Beschikbaar als onderpand ²	Overig	Totaal
Contanten en andere liquide activa		42,5	1.404,8		1.447,3
Overige beleggingswaarden	10,0		1.171,7	90,5	1.272,2
Kredieten				3.544,7	3.544,7
Overige financiële activa				131,6	131,6
Niet-financiële activa				50,9	50,9
Totaal activa	10,0	42,5	2.576,5	3.817,7	6.446,7

2012					
Bedragen in miljoenen euro's					
Asset type	In onderpand gegeven	Bezwaard		Onbezwaard	
		Overig ¹	Beschikbaar als onderpand ²	Overig	Totaal
Contanten en andere liquide activa		34,1	907,6		941,7
Overige beleggingswaarden	14,2		771,8	110,5	896,5
Kredieten				3.285,4	3.285,4
Overige financiële activa				116,4	116,4
Niet-financiële activa				50,9	50,9
Totaal activa	14,2	34,1	1.679,4	3.563,2	5.290,9

¹ Activa die niet mogen worden gebruikt als zekerheid voor financiering. Dit zijn kasreserves die worden gehouden bij Centrale Banken.

² Activa die in de normale bedrijfsuitoefening direct beschikbaar zijn als zekerheid voor financiering of als onderpand. Direct beschikbare activa zijn activa die door centrale banken of op de repomarkten worden geaccepteerd.

Liquidity Coverage Ratio

Bedragen in miljoenen euro's	2013 Totaal bedrag	2013 Gewogen bedrag	2012 Totaal bedrag	2012 Gewogen bedrag
Aanwezige eersteklas liquide activa:				
Totaal aanwezige eersteklas liquide activa	1.809	1.802	1.021	1.021
Totale uitstroom kasmiddelen	6.242	665	5.116	715
Totale instroom kasmiddelen	462	445	458	416
Plafond instroom kasmiddelen		499		536
Netto uitstroom kasmiddelen		220		299
Liquidity Coverage Ratio		818%		342%

De Netto-uitstroom van kasmiddelen moet worden gedekt door de aanwezige eersteklas liquide activa; de ratio moet dus ten minste 100% zijn.

Net Stable Funding Ratio

Bedragen in miljoenen euro's	2013 Totaal bedrag	2013 Gewogen bedrag	2012 Totaal bedrag	2012 Gewogen bedrag
Totaal aanwezige stabiele funding	6.405	5.206	5.255	4.312
Totaal vereiste stabiele funding	7.108	3.604	5.987	3.359
Net Stable Funding Ratio		144%		128%

De Net Stable Funding Ratio dient ten minste 100% te zijn. Dit betekent dat de vereiste stabiele funding moet worden gedekt door de aanwezige stabiele funding.

Juridisch en compliancerisico

Triodos Bank kent interne beleidsregels en procedures die waarborgen dat haar bedrijfsvoering plaatsvindt overeenkomstig relevante wet- en regelgeving inzake klanten en zakelijke partners. Daarnaast voert de afdeling Compliance onafhankelijk toezicht uit op de mate waarin Triodos Bank haar eigen regels en procedures naleeft. De externe aspecten van de afdeling Compliance hebben voornamelijk betrekking op het accepteren van nieuwe klanten, het monitoren van financiële transacties en het voorkomen van witwaspraktijken. De interne aspecten betreffen voornamelijk het controleren van privé-transacties van medewerkers, het voorkomen en zo nodig transparant beheren van tegenstrijdige belangen en het afschermen van vertrouwelijke informatie. Triodos Bank heeft een Europees complianceteam dat wordt geleid vanuit haar hoofdkantoor te Zeist. Bij iedere vestiging zijn compliancemedewerkers werkzaam. De afdeling Compliance rapporteert rechtstreeks aan de Directie.

In 2013 zijn er geen significante incidenten geweest op het gebied van compliance en integriteit. Triodos Bank is niet betrokken geweest bij noemenswaardige gerechtelijke procedures of sancties die samenhangen met het niet nakomen van wet- en regelgeving op het gebied van financieel toezicht, corruptie, reclame-uitingen, mededinging, privacy of productaansprakelijkheid.

Strategisch en reputatierisico

Triodos Bank is een bank met een duidelijk omschreven missie die voortvloeit uit haar statuten en die werkt vanuit de waarden zoals beschreven in de business principles. Binnen de organisatie wordt veel geïnvesteerd in opleiding, bewustwording en betrokkenheid van medewerkers bij de thema's en principes die Triodos Bank centraal stelt. De reputatie van Triodos Bank is een strategische pijler, want het vertrouwen in Triodos Bank is van wezenlijk belang voor een goede dienstverlening. Eventuele risico's voor de bank worden derhalve zeer zorgvuldig beheerst. Centraal bij de reputatie van Triodos Bank staat de daad bij het woord voegen ('Walk the talk'). Dit houdt onder andere in het opleiden van medewerkers, het zo transparant mogelijk verantwoording afleggen over alle daaraan gerelateerde activiteiten, en het zorgvuldig selecteren van samenwerkingspartners. In geval van calamiteiten zorgt Triodos Bank voor tijdige en juiste informatie en communiceert zij hier actief over.

Deze pagina is bewust blanco gelaten.

Vennootschappelijke balans per 31 december 2013

voor winstverdeling in duizenden euro's	Verwijzing*	31.12.2013	31.12.2012
Activa			
Kasmiddelen		895.755	380.497
Overheidspapier		48.000	–
Bankiers	32	549.355	559.545
Kredieten		3.544.716	3.253.359
Rentedragende waardepapieren		1.224.180	896.530
Aandelen	33	4	4
Deelnemingen	34	29.083	28.607
Immateriële vaste activa	35	8.736	9.508
Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen	36	20.556	20.478
Overige activa		34.746	57.435
Overlopende activa		98.477	82.337
Totaal activa		6.453.608	5.288.300
Passiva			
Bankiers		62.105	62.799
Toevertrouwde middelen	37	5.660.149	4.595.562
Overige schulden		21.162	9.845
Overlopende passiva		50.505	49.228
Voorzieningen	38	355	297
		5.794.276	4.717.731
Achtergestelde schulden		5.300	5.300
Kapitaal	39	427.452	375.881
Agioreserve	40	118.162	101.656
Herwaarderingsreserve	41	180	8
Wettelijke reserve	42	5.116	6.031
Overige reserves	43	77.439	59.067
Onverdeelde winst		25.683	22.626
Eigen vermogen		654.032	565.269
Totaal passiva		6.453.608	5.288.300

	31.12.2013	31.12.2012
Voorwaardelijke schulden	43.656	60.860
Onherroepelijke faciliteiten	627.785	606.960
	671.441	667.820

* De verwijzingen hebben betrekking op de toelichting die begint op pagina 136. Deze vormt een integraal onderdeel van de geconsolideerde jaarrekening.

Vennootschappelijke winst- en verliesrekening over 2013

in duizenden euro's	2013	2012
Resultaat deelnemingen na belastingen	5.077	4.832
Overig resultaat na belastingen	20.606	17.794
Nettowinst	25.683	22.626

Vennootschappelijk mutatieoverzicht van het eigen vermogen over 2013

in duizenden euro's	Aandelen- kapitaal	Agio
Eigen vermogen per 1 januari 2012	305.688	76.234
Uitbreiding aandelenkapitaal	64.540	31.075
Stockdividend	5.653	-5.653
Herwaardering vastgoed, bedrijfsmiddelen en deelneming na belastingen		
Koersresultaat bedrijfsuitoefening in het buitenland na belastingen		
Winstverdeling vorig boekjaar, toevoeging aan de overige reserves		
Winstverdeling vorig boekjaar, dividend		
Aan de vennootschap vervallen dividend		
Dividend niet in contanten uitgekeerd		
Overboeking naar of vrijval van wettelijke reserve ontwikkelingskosten		
In- of verkoop eigen certificaten van aandelen		
Resultaat boekjaar		
Eigen vermogen per 31 december 2012	375.881	101.656
Uitbreiding aandelenkapitaal	44.822	23.255
Stockdividend	6.749	-6.749
Herwaardering vastgoed, bedrijfsmiddelen en deelneming na belastingen		
Realisatie van herwaardering		
Koersresultaat bedrijfsuitoefening in het buitenland na belastingen		
Winstverdeling vorig boekjaar, toevoeging aan de overige reserves		
Winstverdeling vorig boekjaar, dividend		
Dividend niet in contanten uitgekeerd		
Aan de vennootschap vervallen dividend		
Overboeking naar of vrijval van wettelijke reserve ontwikkelingskosten		
In- of verkoop eigen certificaten van aandelen		
Resultaat boekjaar		
Eigen vermogen per 31 december 2013	427.452	118.162

Herwaarderings- reserve	Wettelijke reserve	Overige reserve	Onverdeelde winst	Totaal eigen vermogen
49	7.024	44.847	17.324	451.166
				95.615
				-
-41				-41
	-151			-151
		5.217	-5.217	-
			-12.107	-12.107
		2		2
		8.158		8.158
	-842	842		-
		1		1
			22.626	22.626
8	6.031	59.067	22.626	565.269
				68.077
				-
170				170
2		-2		-
	-241			-241
		7.709	-7.709	-
			-14.917	-14.917
		10.003		10.003
		-		-
	-674	674		-
		-12		-12
			25.683	25.683
180	5.116	77.439	25.683	654.032

Toelichting op de vennootschappelijke jaarrekening

in duizenden euro's

Algemeen

De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling zijn gelijk aan de grondslagen van de geconsolideerde jaarrekening.

Conform artikel 2:402 van het Burgerlijk Wetboek bevat de vennootschappelijke winst- en verliesrekening uitsluitend een uitsplitsing van het nettoresultaat in resultaat uit deelnemingen en overig resultaat.

Voor niet in de toelichting opgenomen posten wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

Activa

32. Bankiers

	2013	2012
Direct opeisbare tegoeden bij banken	295.175	241.499
Deposito's bij banken	254.180	318.046
	549.355	559.545

De direct opeisbare tegoeden staan ter vrije beschikking.

33. Aandelen

	2013	2012
S.W.I.F.T. SCRL	3	3
SEPA Biogasanlage Hattingen GmbH	1	1
	4	4

Het verloop van de aandelen is als volgt:

	2013	2012
Balanswaarde per 1 januari	4	4
Aanschaf	–	–
Verkopen	–	–
Balanswaarde per 31 december	4	4

34. Deelnemingen

	2013	2012
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	20.097	19.801
Overige deelnemingen	8.986	8.806
	29.083	28.607

Dit betreft verworven kapitaalbelangen welke duurzaam voor de bedrijfsuitoefening worden aangehouden. Het overzicht van kapitaalbelangen conform artikel 2:379 van het Burgerlijk Wetboek is opgenomen in de grondslagen voor consolidatie in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

Het verloop van deze post is als volgt:

	2013	2012
Balanswaarde per 1 januari	28.607	24.175
Verwervingen	-	1.519
Nieuw opgerichte entiteiten	19	18
Uitbreiding kapitaal	213	2.919
Resultaat deelnemingen	5.077	4.832
Overboeking van of naar voorziening negatief eigen vermogen deelnemingen	-133	-33
Uitgekeerd dividend	-4.520	-4.340
Herwaardering	63	142
Terugbetaling op aandelen	-3	-472
Verkoop	-	-2
Koersresultaten vreemde valuta	-240	-151
Balanswaarde per 31 december	29.083	28.607

35. Immateriële vaste activa

	2013	2012
Betaalde goodwill	84	183
Ontwikkelingskosten voor informatiesystemen	7.116	8.362
Computersoftware	1.536	963
	8.736	9.508

Betaalde goodwill

De betaalde goodwill betreft de goodwill die Triodos Bank in 2004, 2005 en in 2009 aan Triodos Investments España heeft betaald voor de afkoop van het winstrecht van de Spaanse vestiging.

Het verloop van de betaalde goodwill is als volgt:

	2013	2012
Aanschafwaarde per 1 januari	788	788
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	-605	-506
Balanswaarde per 1 januari	183	282
Aanschaf	-	-
Afschrijvingen	-99	-99
Balanswaarde per 31 december	84	183

Ontwikkelingskosten informatiesystemen

De ontwikkelingskosten informatiesystemen betreffen de ontwikkelingskosten van een ICT-banksysteem van de bank.

Het verloop van de ontwikkelingskosten informatiesystemen is als volgt:

	2013	2012
Aanschafwaarde per 1 januari	21.507	20.441
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	-13.145	-10.953
Balanswaarde per 1 januari	8.362	9.488
Geactiveerde kosten	540	1.260
Afschrijvingen	-1.604	-2.386
Waardeverminderingen	-182	-
Balanswaarde per 31 december	7.116	8.362

36. Onroerende zaken en bedrijfsmiddelen

	2013	2012
Onroerende zaken in eigen gebruik	6.406	8.785
Bedrijfsmiddelen	14.150	11.693
	20.556	20.478

Het verloop van de onroerende zaken in eigen gebruik is als volgt:

	2013	2012
Aanschafwaarde per 1 januari	9.045	9.045
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	-260	-193
Balanswaarde per 1 januari	8.785	8.852
Aanschaf	-	-
Afschrijvingen	-77	-67
Herwaardering	-2.302	-
Balanswaarde per 31 december	6.406	8.785

Het verloop van de bedrijfsmiddelen is als volgt:

	2013	2012
Aanschafwaarde per 1 januari	21.054	17.494
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	-9.361	-7.272
Balanswaarde per 1 januari	11.693	10.222
Aanschaf	5.452	3.977
Verkoop *	-53	-46
Afschrijvingen *	-2.876	-2.524
Koersverschillen	-66	64
Balanswaarde per 31 december	14.150	11.693

* exclusief desinvestering ad EUR 0,3 miljoen (2012: EUR 0,5 miljoen).

Passiva

37. Toevertrouwde middelen

	2013	2012
Spaargelden	4.007.295	3.322.186
Overige toevertrouwde middelen	1.652.854	1.273.376
	5.660.149	4.595.562

Onder de overige toevertrouwde middelen is een bedrag van EUR 10,1 miljoen) (2012: EUR 4,2 miljoen) begrepen aan tegoeden van geconsolideerde deelnemingen.

38. Voorzieningen

	2013	2012
Voorziening voor het negatief vermogen van deelnemingen	–	134
Overige voorzieningen	355	163
	355	297

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

	2013	2012
Balanswaarde per 1 januari	297	213
Dotatie	191	167
Onttrekking	–	-82
Vrijval	-134	–
Koersverschillen	1	-1
Balanswaarde per 31 december	355	297

39. Kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt EUR 1 miljard en is verdeeld in 20 miljoen aandelen met een nominale waarde van EUR 50. Aan het einde van het jaar waren er 8.549.035 aandelen (2012: 7.517.630 aandelen) van elk EUR 50 geplaatst bij en volgestort door Stichting Administratiekantoor Aandelen Triodos Bank. Op dezelfde datum had Stichting Administratiekantoor Aandelen Triodos Bank eveneens 8.549.035 certificaten) (2012): 7.517.630 certificaten) van elk EUR 50 uitgegeven.

Inkoop en heruitgifte van eigen certificaten van aandelen wordt ten laste respectievelijk ten gunste van de overige reserves gebracht. Een saldo dat resteert na heruitgifte van alle ingekochte eigen certificaten staat ter beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Het verloop van het aantal aandelen is als volgt:

	2013	2012
Aantal aandelen per 1 januari	7.517.630	6.113.764
Uitbreiding aandelenkapitaal	896.418	1.290.800
Stockdividend	134.987	113.066
Aantal aandelen per 31 december	8.549.035	7.517.630

40. Agioreserve

Onder deze post is opgenomen de agioreserve, gevormd uit stortingen van het kapitaal boven nominaal, onder aftrek van kapitaalbelasting. Het volledige saldo van de agioreserve is fiscaal als zodanig erkend.

41. Herwaarderingsreserve

De herwaarderingsreserve betreft de niet gerealiseerde waardeveranderingen ten opzichte van de verkrijgingsprijs van de deelnemingen en de onroerende zaken in eigen gebruik.

42. Wettelijke reserve

	2013	2012
Ontwikkelingskosten	8.651	9.325
Omrekeningsverschillen	-3.535	-3.294
	5.116	6.031

Ontwikkelingskosten

Het verloop van de wettelijke reserve voor ontwikkelingskosten is als volgt:

	2013	2012
Balanswaarde per 1 januari	9.325	10.167
Overboeking van of naar overige reserve	-674	-842
Balanswaarde per 31 december	8.651	9.325

Omrekeningsverschillen

Het verloop van de wettelijke reserve voor omrekeningsverschillen is als volgt:

	2013	2012
Balanswaarde per 1 januari	-3.294	-3.143
Koersresultaten deelnemingen	-241	-151
Balanswaarde per 31 december	-3.535	-3.294

43. Overige reserves

Het verloop van de overige reserves is inclusief de inkoop van eigen certificaten. Ultimo 2013 zijn door Triodos Bank geen eigen certificaten van aandelen ingekocht (2012: nihil).

Zeist, 27 februari 2014

Raad van Commissarissen

David Carrington

Marcos Eguiguren Huerta

Mathieu van den Hoogenband

Jan Lamers

Margot Scheltema, Vice-voorzitter

Hans Voortman, Voorzitter

Carla van der Weerd

* Statutair directeur

Directie

Pierre Aeby*

Peter Blom*, Voorzitter

Jellie Banga

Deze pagina is bewust blanco gelaten.

Overige gegevens

Winstverdeling

De winstverdeling is volgens de statuten als volgt geregeld:

Van de winst, zoals deze blijkt uit de vastgestelde winst- en verliesrekening, zal door de Directie een gedeelte worden aangewend voor het vormen of aanvullen van reserves, voor zover dit wenselijk wordt geacht. De resterende winst wordt, tenzij de Algemene Vergadering anders beslist, aan de aandeelhouders uitgekeerd.

Alle certificaten van aandelen uitgegeven tot en met 23 mei 2014 zijn dividendgerechtigd over het boekjaar 2013. In de emissiekoers wordt rekening gehouden met de resultaten van Triodos Bank NV.

De voorgestelde winstverdeling is op basis van het aantal uitgegeven certificaten van aandelen per 31 december 2013, verminderd met het aantal door Triodos Bank ingekochte certificaten. Tijdens de Algemene Vergadering van Certificaathouders zal het definitieve voorstel voorgelegd worden.

De voorgestelde winstverdeling (in duizenden euro's) is als volgt:

Nettowinst	25.683
Toevoeging aan de overige reserves	-9.012
Dividend (EUR 1,95 per certificaat van aandeel)	16.671

Gebeurtenissen na de balansdatum

De financiering van het Depositogarantiestelsel is uitgesteld tot 2015. Met ingang van juli 2015 zijn banken in het kader van het Nederlandse Depositogarantiestelsel verplicht vooraf bij te dragen aan een fonds dat wordt beheerd door de Stichting Depositogarantiefonds. In 2014 moeten banken op grond van de Wet resolutieheffing 2014 eenmalig een bankenheffing betalen als bijdrage aan de nationalisatie van SNS Reaal. Voor Triodos Bank bedraagt die bijdrage circa EUR 8 miljoen. Dit bedrag is niet fiscaal aftrekbaar in Nederland.

Nevenvestigingen

Naast de hoofdvestiging in Nederland heeft Triodos Bank nevenvestigingen in Nederland, België, het Verenigd Koninkrijk, Spanje en Duitsland.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de algemene vergadering van certificaathouders van Triodos Bank NV.

Verklaring betreffende de jaarrekening

We hebben de in dit rapport op pagina 48 tot en met 142 opgenomen jaarrekening 2013 van Triodos Bank te Zeist gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2013 en de geconsolideerde en enkelvoudige winst- en verliesrekening over 2013 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de vennootschap is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, en voor het opstellen voor het Verslag van de Directie, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, inclusief de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening van de vennootschap en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de vennootschap gemaakte schattingen, en een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Triodos Bank NV per 31 december 2013 en van het resultaat over 2013 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b t/m h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist ingevolge Artikel 2:391 lid 4 BW.

Amstelveen, 27 februari 2014

KPMG ACCOUNTANTS N.V.
P.A.M. de Wit RA

Bericht van het Bestuur van Stichting Administratiekantoor Aandelen Triodos Bank

---

De Stichting Administratiekantoor Aandelen Triodos Bank (hierna kortweg het Administratiekantoor) is verantwoordelijk voor het beheer van alle aandelen van Triodos Bank NV. Om die aandelen te financieren geeft het Administratiekantoor certificaten van aandelen uit. Certificaathouders hebben de economische rechten die aan deze aandelen verbonden zijn (zoals het recht op dividend), maar hebben niet de zeggenschap die aan de aandelen verbonden is. Die zeggenschap berust bij het Administratiekantoor. Een meer gedetailleerde beschrijving van de *corporate governance* van Triodos Bank, en in het bijzonder van de rechten en verantwoordelijkheden van het Administratiekantoor en de certificaathouders, treft u aan in het hoofdstuk over *corporate governance*, op pagina 30 van dit jaarverslag.

Voor een overzicht van de in beheer genomen aandelen en uitgegeven certificaten van aandelen Triodos Bank per 31 december 2013 verwijzen wij u naar pagina 150 van dit jaarverslag.

Bij het uitoefenen van haar stemrecht in de Algemene Vergadering van Triodos Bank ("Algemene Vergadering") hanteert het Bestuur van het Administratiekantoor de volgende principes:

- behouden van de missie van Triodos Bank;
- waarborgen van de onafhankelijkheid van Triodos Bank;
- zorgdragend voor de economische belangen van certificaathouders met betrekking tot de continuïteit en winstgevendheid, dividendbeleid en de waardeontwikkeling van certificaten van aandelen van Triodos Bank.

Het Bestuur van het Administratiekantoor streeft ernaar de belangen van zijn certificaathouders, zowel van economische aard als betrekking hebbend op de missie, integraal te behartigen. Dit blijkt uit de volgende bepalingen in de administratievoorwaarden van het Administratiekantoor:

Artikel 6

Het Administratiekantoor oefent onafhankelijk het stemrecht uit dat rust op de aandelen die zij in haar bezit heeft. Daarbij laat het Administratiekantoor zich leiden door de belangen van de certificaathouders en die van de bank, evenals door de

beginselen die in de doelstellingen van de bank zijn vastgelegd.

Het stembeleid van het Administratiekantoor is gebaseerd op artikel 6 van de administratievoorwaarden en bovengenoemde principes.

Het Administratiekantoor wil ook een betrokken aandeelhouder zijn. Dat geeft specifieke verantwoordelijkheden, ondermeer terug te vinden in de principes zoals hiervoor beschreven. Ook leeft het Administratiekantoor vrijwillig de desbetreffende principes en best practices van de Corporate Governance Code en overige regelgeving op het gebied van verantwoord en betrokken aandeelhouderschap na.

Het Bestuur van het Administratiekantoor besteedt in het bijzonder aandacht aan de prestaties van Triodos Bank op middellange en lange termijn. Het volgt interne en externe ontwikkelingen om de eventuele gevolgen daarvan voor de missie van de bank te beoordelen en daarop zo nodig in te spelen. De activiteiten van het Bestuur van het Administratiekantoor in dat kader omvatten onder meer:

- vergaderingen met de Directie van Triodos Bank en vergaderingen tussen de voorzitter van het Bestuur van het Administratiekantoor, de voorzitter van de Directie en de voorzitter van de Raad van Commissarissen, zowel afzonderlijk als gezamenlijk;
- vergaderingen van certificaathouders, klantendagen en overige vergaderingen op uitnodiging, in landen waar Triodos Bank vestigingen heeft;
- het bijwonen van themadagen georganiseerd door de bank;
- het bijwonen van bijeenkomsten over ontwikkelingen in verantwoord en betrokken aandeelhouderschap, in *corporate governance* en in de sectoren waarin Triodos Bank actief is.

Besprekingen en vergaderingen kunnen vertrouwelijk van aard zijn. Voor het geval leden van het Bestuur van het Administratiekantoor niet tevreden zouden zijn over de reactie van Triodos Bank op door hen gestelde vragen, beschikt het Bestuur over een duidelijk escalatiebeleid om haar zorgpunten onder de aandacht te brengen.

Algemene Vergadering 2013

Het Administratiekantoor is enig aandeelhouder van Triodos Bank. Als zodanig heeft het Administratiekantoor tijdens de Algemene Vergadering, die op 17 mei 2013 te Zeist werd gehouden, haar stem uitgebracht over onderstaande onderwerpen en het stemgedrag toegelicht. Nadere gegevens van goedgekeurde voorstellen vindt u op www.triodos.nl/ava.

Het Administratiekantoor heeft ingestemd met de volgende voorstellen:

- goedkeuring van de jaarrekening 2012 en de voorgestelde winstbestemming;
- decharge van de Directie voor het gevoerde beleid in 2012;
- decharge van de Raad van Commissarissen voor het door de Raad uitgeoefende toezicht in 2012;
- (kleine) wijziging van de statuten van Triodos Bank;
- herbenoeming van Hans Voortman als lid van de Raad van Commissarissen voor één jaar;
- herbenoeming van de heer Carrington als lid van de Raad van Commissarissen;
- aanpassing van de beloning van de leden van de Raad van Commissarissen;
- machtiging van de Directie om certificaten van aandelen Triodos Bank te verkrijgen en aandelen uit te geven.

Algemene Vergadering van Certificaathouders

Bijna 3.000 respondenten hebben op de jaarlijkse enquête onder certificaathouders gereageerd. In de Algemene Vergadering van Certificaathouders zijn de resultaten van de enquête gepresenteerd.

Het Administratiekantoor gebruikt de resultaten van de enquête om haar perspectief op de certificaathouders, wier belangen zij vertegenwoordigt, te verbreden. Zij geven het Administratiekantoor inzicht in de prioriteiten en opvattingen van de certificaathouders.

Uit de resultaten bleek onder andere dat meer dan 90% van de deelnemers aan de enquête vindt dat de bank een goede balans houdt tussen haar missie en

zijn financiële prestaties. Als belangrijkste reden om in certificaten van aandelen te beleggen wordt de impact van Triodos Bank op sectoren genoemd (49,5%), op de voet gevolgd door zijn rol als internationaal referentiepunt voor duurzaam bankieren (41,5%). Slechts 6% belegde primair vanwege de lokale impact van Triodos Bank.

De Algemene Vergadering van Certificaathouders stemde in met de volgende voorstellen:

- benoeming van Sandra Castañeda Elena als lid van het Bestuur van het Administratiekantoor;
- herbenoeming van Josephine de Zwaan als lid van het Bestuur van het Administratiekantoor;
- herbenoeming van Frans de Clerck als lid van het Bestuur van het Administratiekantoor;
- aanpassing van de beloning van de leden van het Bestuur van het Administratiekantoor.

Vergaderingen en besluiten van het Bestuur van het Administratiekantoor

In 2013 heeft het Bestuur van het Administratiekantoor acht keer vergaderd, vier keer face-to-face en vier keer telefonisch. Ook is het Bestuur vier keer bijeengekomen met leden van de Directie van Triodos Bank.

De onderwerpen die in deze vergaderingen zijn besproken waren onder andere:

- het jaarverslag 2012, om de uit te brengen stem op de Algemene Vergadering van Triodos Bank zorgvuldig te kunnen voorbereiden. Het verslag is onder andere beoordeeld op het relatieve aandeel van elke sector (sociaal, cultureel en milieu) in de kredietportefeuille, de balans tussen winstgevendheid, risico en de realisatie van de missie van Triodos Bank, en de mate waarin de activiteiten van Triodos Bank invloed hebben op de maatschappij;
- het halfjaarverslag 2013;
- de in het Prospectus beschreven risico's bij de uitgifte van certificaten van aandelen;
- de groei en omvang van Triodos Bank en wat dat betekent voor haar missie;

- de impact van de financiële crisis op Triodos Bank en in het bijzonder de impact op de sectoren waarin Triodos Bank actief is;
- de diversificatie van de sectoren en innovatie van financiële producten vanuit het perspectief van de missie van Triodos Bank;
- de impact op Triodos Bank van ontwikkelingen, zowel op het gebied van regelgeving als van incidenten bij andere banken.
- de impact van de instroom van spaargelden en de verhouding sparen/lenen vanuit het perspectief van de missie;
- de ambities van Triodos Bank als relatiebank, duurzame dienstverlener en referentiepunt voor duurzaam bankieren;
- het uitbreiden en verbeteren van de dialoog tussen Triodos Bank en het groeiende aantal certificaathouders. Het Bestuur van het Administratiekantoor heeft daartoe tevens, met Triodos Bank, de communicatie over en weer tussen certificaathouders en Triodos Bank in de laatste vijf jaar onderzocht.
- Hoe de onafhankelijkheid van Triodos Bank te behouden.

Werkzaamheden van het Bestuur van het Administratiekantoor

Het Bestuur heeft voorts:

- vestigingen van Triodos Bank in Nederland, België, het Verenigd Koninkrijk en Spanje bezocht;
- vergaderingen van klanten, bijeenkomsten met certificaathouders en informele besprekingen met certificaathouders bezocht;
- een aantal algemene vergaderingen van aandeelhouders van beleggingsfondsen die Triodos Bank beheert bijgewoond;
- deelgenomen aan het selectieproces van leden van de Raad van Commissarissen – van zowel de nieuwe benoemingen als de herbenoemingen. Een belangrijk aandachtspunt hierbij was de betrokkenheid van de kandidaten bij de missie van Triodos Bank;
- de voorzitter van het Bestuur van het Administratiekantoor heeft regelmatig overleg gepleegd met de voorzitter van de Directie en de voorzitter van de Raad van Commissarissen. Zo heeft er regelmatig een driehoeksoverleg plaatsgevonden met de

voorzitters van de Directie en Raad van Commissarissen. Er is vijf maal overlegd met de voorzitter van de Directie;

- het initiatief genomen voor overleg tussen de Directie, Raad van Commissarissen en het Bestuur van het Administratiekantoor over waarden georiënteerd bankieren en de verschillende rollen van deze drie organen in relatie tot de waarden van Triodos Bank;
- een dagprogramma georganiseerd gericht op de impuls achter en de missie van Triodos Bank voor de leden van de het Administratiekantoor;
- nieuwe leden van het Bestuur van het Administratiekantoor geselecteerd en daarover overleg gevoerd met de voorzitter van de Directie.

Samenstelling van het Bestuur van het Administratiekantoor en onafhankelijkheid van leden van het Bestuur

Gezien het feit dat het Bestuur van het Administratiekantoor verantwoordelijk is voor bescherming van de identiteit en missie van Triodos Bank, is het van essentieel belang dat de leden van het Bestuur onafhankelijk zijn. Daarom mogen de Statutaire Directeuren of leden van de Raad van Commissarissen van Triodos Bank geen lid zijn van het Bestuur van het Administratiekantoor.

Volgens de statuten van het Administratiekantoor bestaat het Bestuur uit drie of meer leden. Op dit moment heeft het Bestuur vijf leden: twee uit Nederland en één uit het Verenigd Koninkrijk, België en Spanje. In 2013 is de samenstelling van het Bestuur gewijzigd. Sandra Castañeda Elena werd benoemd tot lid van het Bestuur. Josephine de Zwaan en Frans de Clerck werden herbenoemd als lid van het Bestuur. Mevrouw De Zwaan werd voorts door het Bestuur tot voorzitter benoemd. Zij volgde daarmee Max Rutgers op. Max Rutgers, die tijdens de Vergadering van Certificaathouders van 17 mei terugtrad als lid van het Bestuur en als voorzitter, heeft zich 15 jaar actief voor de beleggers ingezet. Wij zijn hem uiterst dankbaar voor de bijdrage die hij heeft geleverd.

Meer informatie over de beloning van de leden van het Bestuur van het Administratiekantoor vindt u in de jaarrekening van Triodos Bank op pagina 86.

Het Bestuur van het Administratiekantoor verwacht in 2014 haar rol als betrokken aandeelhouder te kunnen verdiepen. De betrokkenheid van het Administratiekantoor bij de dialoog tussen de bank en de certificaathouders is hiervan een essentieel onderdeel. Niet alleen tijdens de Algemene Vergadering van Certificaathouders in Nederland, maar ook in België, het Verenigd Koninkrijk en Spanje, waar aparte informele bijeenkomsten voor certificaathouders worden georganiseerd.

Zeist, 27 februari 2014

Namens het Bestuur van het Administratiekantoor

Josephine de Zwaan, Voorzitter
Marjatta van Boeschoten
Sandra Castañeda Elena
Frans de Clerck
Jan Nijenhof

Het Administratiekantoor is gevestigd op Nieuweroordweg 1, 3704 EC, te Zeist.

Stichting Administratiekantoor Aandelen Triodos Bank

Overzicht van de in beheer genomen aandelen en uitgegeven certificaten Triodos Bank NV per 31 december 2013.

in duizenden euro's	31.12.2013	31.12.2012
In beheer genomen aandelen Triodos Bank NV à EUR 50 nominaal	427.452	375.882
Uitgegeven certificaten van aandelen Triodos Bank NV à EUR 50 nominaal	427.452	375.882

Zeist, 27 februari 2014

Bestuur Administratiekantoor

Marjatta van Boeschoten

Sandra Castaneda Elena

Frans de Clerck

Jan Nijenhof

Josephine de Zwaan, Voorzitter

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Opdracht

Wij hebben het bovenstaande overzicht per 31 december 2013 van de door Stichting Administratiekantoor Aandelen Triodos Bank, Zeist, in beheer genomen aandelen en uitgegeven certificaten Triodos Bank NV gecontroleerd. Dit overzicht is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de stichting.

Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake dit overzicht te verstrekken.

Werkzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten en vormt naar onze mening een deugdelijke grondslag voor ons oordeel.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat dit overzicht een juiste weergave is van de in beheer genomen aandelen en uitgegeven certificaten Triodos Bank NV per 31 december 2013.

Amstelveen, 27 februari 2014

KPMG ACCOUNTANTS N.V.

P.A.M. de Wit RA

Over dit verslag

Dit is een gecontroleerd jaarverslag 2013. Meer informatie kan online gevonden worden via www.triodos.nl/jaarverslag.

Het jaarverslag 2013 is een integraal duurzaamheidsverslag en heeft betrekking op de activiteiten van Triodos Bank NV in Nederland, België, het Verenigd Koninkrijk, Spanje en Duitsland (zie ook de Triodos organisatiestructuur op pagina 6). De rapportageperiode is van 1 januari tot en met 31 december 2013.

Het vorige jaarverslag van Triodos Bank verscheen in april 2013 en had betrekking op het kalenderjaar 2012. In het verslag over 2013 wordt volgens dezelfde principes en uitgangspunten verslag gedaan als over 2012. Indien andere rekenmethodes zijn gehanteerd, wordt dat in de tekst toegelicht. Bij het maken van het jaarverslag van Triodos Bank wordt door een werkgroep nauwkeurig bekeken op welke manier de nieuwste richtlijnen en goede voorbeelden van verslaglegging kunnen bijdragen aan de verbeteringen van het verslag.

De gegevens in het verslag worden door externe deskundigen geverifieerd. KPMG Accountants NV controleert de financiële gegevens op de wettelijk voorgeschreven wijze. Er is geen wettelijk kader voor de verificatie van de milieu- en sociale gegevens in het verslag. De kernindicatoren die worden gebruikt voor de meting van sociale en milieuprestaties worden eveneens door KPMG geverifieerd.

Toepassing GRI

Triodos Bank heeft bij het opstellen van het verslag over 2013 voor de zesde keer gebruik gemaakt van de derde generatie (GRI 3.1) richtlijnen (zoals gepubliceerd in 2006 en aangepast in 2011) van het Global Reporting Initiative (GRI). Voor de vijfde keer hebben we gebruik gemaakt van de GRI Financiële Sector Supplementen die in 2008 zijn bijgewerkt.

Met het gebruik van deze richtlijnen streeft Triodos Bank naar een hoge mate van vergelijkbaarheid van haar verslag met dat van andere ondernemingen die GRI volgen. De bank streeft ernaar dit te doen op A+ niveau. Dit is door de GRI gecontroleerd en bevestigd. Het GRI overzicht en de Verklaring GRI toepassingsniveau check kunt u vinden op www.triodos.nl/jaarverslag. Triodos Bank is in het jaarverslag over 2013 begonnen om haar rapportage af te stemmen op de vierde generatie van de GRI-richtlijnen en zal deze volledig integreren in het jaarverslag over 2014.

Biografieën

Marjatta van Boeschoten (1946)

Marjatta van Boeschoten is voor het eerst benoemd in 2009 en haar huidige benoemingstermijn eindigt in 2015. Eerder was ze van 2001 t/m 2009 lid van de Raad van Commissarissen van Triodos Bank. Marjatta van Boeschoten werkte zeven jaar als jurist bij de Britse Supreme Court alvorens aan de slag te gaan als management development consultant. Zij is directeur van Phoenix Consultancy en werkt met grote organisaties in de publieke en private sectoren in het Verenigd Koninkrijk. Zij is algemeen secretaris van de Anthroposophical Society in Groot-Brittannië. Marjatta van Boeschoten heeft de Britse nationaliteit en bezit 1 certificaat Triodos Bank.

Sandra Castañeda Elena (1974)

Sandra Castañeda Elena is voor het eerst benoemd in 2013 en haar huidige benoemingstermijn eindigt in 2016. Zij is momenteel Senior Advisor Sustainability bij Inditex S.A. (eigenaar van Zara). Zij heeft sinds 2005 in verschillende functies een bijdrage geleverd aan de integratie van maatschappelijke en milieunormen in de bedrijfsstrategieën van ondernemingen en instellingen voor hoger onderwijs. Voorheen maakte zij deel uit van het kernteam dat Triodos Bank heeft opgezet in Spanje. Sandra Castañeda Elena heeft de Spaanse nationaliteit en bezit 49 certificaten Triodos Bank.

Frans de Clerck (1945)

Frans de Clerck is voor het eerst benoemd in 2010 en zijn huidige benoemingstermijn eindigt in 2016. Hij is medeoprichter van Triodos Bank België (1993) en voormalig statutair directeur en lid van de Directie van Triodos Bank NV. Daarnaast is hij lid van de Raad van Toezicht van Stichting Triodos Holding en bestuurslid van Boss Paints NV, Hélène De Beir Foundation en voorzitter van de Raad van Toezicht van WZC De Foyer vzw in België. Frans de Clerck heeft de Belgische nationaliteit en bezit 6 certificaten Triodos Bank.

Jan Nijenhof (1945)

Jan Nijenhof is voor het eerst benoemd in 2005 en zijn huidige benoemingstermijn eindigt in 2014. Hij is tevens lid van de Raad van Toezicht van Stichting Triodos Holding. Tot 1 april 2010 was hij coördinerend vicepresident van de Rechtbank Haarlem. Sindsdien is hij plaatsvervangend rechter bij die rechtbank en bij de Rechtbank Oost-Brabant. Daarnaast is hij lid van het College van Beroep voor het Hoger Onderwijs. Jan Nijenhof heeft de Nederlandse nationaliteit en bezit geen certificaten Triodos Bank.

Josephine de Zwaan (1963), Voorzitter

Josephine de Zwaan is voor het eerst benoemd in 2010 en haar huidige benoemingstermijn eindigt in 2016. Zij is tevens lid en voorzitter van de Raad van Toezicht van Stichting Triodos Holding. Josephine de Zwaan is meer dan dertien jaar advocaat geweest, gespecialiseerd in grote vastgoedprojecten. De laatste vijf jaar van die periode was zij lid van de maatschap (CMS) Derks Star Busmann, waar zij leiding gaf aan een team van vastgoedadvocaten. Hoewel zij niet langer als advocaat werkzaam is, is zij nog steeds betrokken bij dit kantoor als adviseur van het bestuur. Sinds 2000 is Josephine de Zwaan werkzaam in bestuurs- en toezichthoudende functies, in het bijzonder op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg en cultuur (Hogeschool Leiden, Stichting Vilans, Raphael Stichting, Bureau Promotie Podiumkunsten, Iona Stichting en Academie voor Liberal Arts). In 2009 is zij benoemd tot arbiter bij het Scheidsgerecht Gezondheidszorg en lid van de Governancecommissie van het Scheidsgerecht Gezondheidszorg. In 2013 is zij ook benoemd als lid van de Raad van Commissarissen van Stichting Cito. Josephine de Zwaan heeft de Nederlandse nationaliteit en bezit geen certificaten Triodos Bank.

Colofon

Triodos Bank NV Jaarverslag 2013

Versijning

April 2014

Tekst

Triodos Bank

Coördinatie

RRED Communications, 's-Gravenhage, Nederland

Concept & Art Direction

Michael Nash Associates, Londen,
Verenigd Koninkrijk

Ontwerp

Grafisch ontwerp PI&Q, Zeist, Nederland

Drukwerk

Drukkerij Pascal, Utrecht, Nederland

Oplage

1.000 exemplaren

Contact

Voor reacties of vragen over dit verslag kunt u contact opnemen met de lokale vestiging van Triodos Bank. De adressen staan vermeld op pagina 154.

Dit verslag is ook beschikbaar en te downloaden via www.triodos.nl/jaarverslag

Deze versie van het verslag is een vertaling van de originele Engelstalige versie. In geval van strijdigheid tussen de Engelstalige versie en de Nederlandstalige versie is het Engelstalige jaarverslag leidend.

Adressen

Internationaal hoofdkantoor

Nieuweroordweg 1, Zeist
Postbus 55, Nederland
3700 AB Zeist, Nederland
Telefoon +31 (0)30 693 65 00
www.triodos.com

Vestigingen

Nederland

Utrechtseweg 44, Zeist
PO Box 55, Nederland
3700 AB Zeist, Nederland
Telefoon +31 (0)30 693 65 00
www.triodos.nl

België

Hoogstraat 139/3 – Rue Haute 139/3
1000 Brussels, België
Telefoon +32 (0)2 548 28 28
www.triodos.be

Verenigd Koninkrijk

Deanery Road
Bristol BS1 5AS, Verenigd Koninkrijk
Telefoon +44 (0)117 973 9339
www.triodos.co.uk

Bijkantoor Edinburgh

24 Hanover Street
Edinburgh EH2 2EN, Verenigd Koninkrijk
Telefoon +44 (0)131 220 0869
www.triodos.co.uk

Spanje

C/ José Echegaray 5-7
Parque Empresarial Las Rozas
28232 Madrid, Spanje
Telefoon +34 91 640 46 84
www.triodos.es

Bijkantoor Barcelona

Avenida Diagonal 418 bajos
Casa de Les Punxes
08037 Barcelona, Spanje
Telefoon +34 93 476 57 47

Bijkantoor Bilbao

C/ Lersundi 18
48009 Bilbao, Spanje
Telefoon +34 94 424 30 97

Bijkantoor A Coruña

Avenida Finisterre 25
15004 A Coruña, Spanje
Telefoon +34 981 14 81 00

Bijkantoor Girona

Pça. Catalunya 16
17004 Girona, Spanje

Bijkantoor Granada

C/ Gran Vía de Colón 29
18001 Granada, Spanje

Bijkantoor Las Palmas de G.C.

c/ Manuel González Martín 2
35004 Las Palmas de Gran Canaria, Spanje
Telefoon +34 928 24 24 33

Bijkantoor Madrid

C/ Ferraz 52
28008 Madrid, Spanje
Telefoon +34 91 541 62 64

Bijkantoor Madrid

C/ Mártires Concepcionistas 18
esq. C/ Ortega y Gasset
28006 Madrid, Spanje

Bijkantoor Murcia

Avenida de la Libertad s/n
30009 Murcia, Spanje
Telefoon + 34 968 28 24 39

Bijkantoor Oviedo

C/ Cabo Noval 11
33007 Oviedo, Spanje

Bijkantoor Palma de Mallorca

Avenida de Portugal 5
07012 Palma de Mallorca, Spanje
Telefoon +34 971 22 94 87

Bijkantoor Pamplona

Avda. del Ejército, 30
31002 Pamplona, Spanje

Bijkantoor Sevilla

C/ Marqués de Paradas 24
41001 Seville, Spanje
Telefoon +34 95 462 41 66

Bijkantoor S.C. de Tenerife

Rambla de Santa Cruz 121
38004 Santa Cruz de Tenerife, Spanje
Telefoon +34 922 27 93 81

Bijkantoor Valladolid

Acera de Recoletos 2
47004 Valladolid, Spanje
Telefoon +34 983 21 71 76

Bijkantoor Valencia

C/ Del Justicia 1
46004 Valencia, Spanje
Telefoon +34 96 351 02 03

Bijkantoor Zaragoza

Avenida César Augusto 23
50004 Zaragoza, Spanje
Telefoon +34 976 45 64 69

Duitsland

Mainzer Landstr. 211
60326 Frankfurt am Main, Duitsland
Telefoon +49 (0)69 717 19 100
Fax +49 (0)69 717 19 222
www.triodos.de

Duurzaam bankieren

is het inzetten van geld van spaarders en beleggers die een positieve verandering teweeg willen brengen, op een manier die rekening houdt met de gevolgen voor natuur, cultuur en samenleving. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de behoeften van de huidige, maar ook van toekomstige generaties.